

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

GRAASTEN

LANDBRUGSSKOLE

Å R S S K R I F T 1978

»GRAASTEN ELEVER«S

ÅRSSKRIFT

1978

KONRAD JØRGENSENS BOGTRYKKERI A/S
KOLDING

Landbruget og Christiansborg

Sådan som vælgerne har sammensat Folketinget, kan landbrugspolitik og erhvervspolitik i almindelighed kun gennemføres som led i forlig mellem Socialdemokratiet og Venstre. Dette har da også kendetegnet det forløbne års resultater, som jeg traditionen tro skal redegøre for i hovedtrækkene her i elevskriftet.

Landbrugsloven

Forslaget til den nye landbrugslov – landbrugets grundlov – blev fremsat i Folketinget den 30. november 1977 og var til behandling i landbrugs- og fiskeriudvalget vinteren igennem. Der var tale om et meget omfattende opklaringsarbejde, men ingen egentlige politiske drøftelser. Den socialdemokratiske regerings forslag havde som udgangspunkt, at det er de høje priser på landbrug, som skaber inflationen, og ikke omvendt. Derfor byggede landbrugsminister Poul Dalsagers forslag på meget stærke statslige indgreb i landbrugets ejer- og strukturforhold med det sigte, at tvinge priserne på landbrugsejendomme kraftigt nedad for at begrænse inflationen. Jeg påpegede under 1. behandlingen i Folketinget som Venstres ordfører, at dette udgangspunkt var forkert, og at man intet steds i verden kunne fremvise eksempler på, at en stærk statslig styring havde ført til bedre forhold for landbrugerne, endsige til en øget produktion, tværtimod.

Under udvalgsbehandlingen fik vi da også klarlagt, at prisen på landbrugsejendomme ikke var steget så meget som f. eks. prisen på parcelhuse eller timelønnen for de faglærte arbejdere. Går man ud fra tallene i 1960 og sætter dem = 100, var tallet for landbrug over 10 ha i 1976 vokset til index 549, for enfamiliehuse til 584 og timelønnen for faglærte arbejdere til 593. Dette peger i retning af, at det er den almindelige økonomiske politik og lønudviklingen, der skaber inflationen.

Prisen på landbrugsejendomme påvirkes naturligvis også af forholdet mellem udbud og efterspørgsel. Her viste det sig, at kapitalvindingsskatten har hæmmet udbuddet stærkt. I sidste halvår af 1977, hvor kapitalvindingsskatten var suspenderet for familieoverdragelser, steg tallet for disse til tre gange så mange som i det tilsvarende halvår i 1976.

Af statistikken kan udledes, at det ikke mindst er stat, amt og kommuner, der er prisførende; derefter kommer nabokøbene og i stadig ringere grad de såkaldte by-landmænds køb af landbrug.

Med baggrund i bl. a. dette, fandt vi, at der måtte anlægges følgende hovedsynspunkter ved landbrugslovens udformning:

1. Kapitalvindingskatten må ophæves for alle normale, ikke-spekulationsprægede overdragelser, men dette kræver ændring af skatte-lovene.
2. Der må sættes stærkt ind med en fast økonomisk politik for at dæmpe inflationstakten.
3. De offentlige myndigheders forbrug af frugtbar landbrugsjord må begrænses.
4. Der bør ske en vis begrænsning i køberkredsen, både når det drejer sig om nabokøb til nedlægning ved sammenlægning, og når det drejer sig om købere, der ikke umiddelbart sigter mod at drive erhvervsmæssigt landbrug.
5. Der må ske en begrænsning i fjernere slægtninges mulighed for ved køb eller arv at overtage landbrug på de lempelige »familievilkår« og i adgangen til ved forpagtning at samdrive store arealer.
6. Loven må samtidig ikke strammes mere, end at der fortsat er mulighed for en rimelig strukturtilpasning. Vi har endnu 37.000 landbrug med under 10 ha, og selv om der er mange bæredygtige brug iblandt, må det være familiebrugene og de mellemstore gårde, der udgør kernen i fremtidens danske landbrug, og der må være en vis harmoni mellem husdyrhold og areal. Meget små landbrug med store husdyrhold skaber let miljøproblemer. Naboerne er »for tæt på«. Uddannelsesmulighederne findes næsten udelukkende på brug over 25–30 ha. Det er der, den faste, fremmede medhjælp findes. Altså må der ad frivillighedens vej være en rimelig mulighed for sammenlægning af de mindre brug.

Ud fra bl. a. disse grundsynspunkter sagde vi ja til mellem S og V at optage drøftelser med landbrugsminister Poul Dalsager i et forsøg på at nå frem til et forlig om landbrugsloven, da det stod klart, at der ikke i landbrugs- og fiskeriudvalget med de mange partier kunne opnås et resultat.

Efter en række drøftelser på tomandshånd lykkedes det at nå frem til et kompromis, som blev godkendt i henholdsvis Venstres og Socialdemokratiets folketingsgrupper og som senere fik tilslutning fra en række andre partier. Hovedtrækkene i forliget omtales i det følgende.

I. Den gode landbrugsjord skal forbeholdes landbruget

I lovens første kapitel fastslås, at landbrugsministerens tilladelse skal indhentes, for at landbrugsjord i fremtiden kan inddrages til ikke-jordbrugsmæssige formål og når offentlige myndigheder ønsker at erhverve landbrugsjord, og myndighederne skal i høj grad tage hensyn til boniteten.

II. Begrænsning i nedlægningen af landbrug

Der var enighed om, at der under den gamle lov var sket nedlægning af landbrug, som burde være opretholdt. Derfor sænkes den øvre grænse for sammenlægning fra de nugældende 100 ha til 75 ha, dog med rimelige dispensationsmuligheder. Samtidig ændres den frie adgang til nedlægning ved sammenlægning, som den gamle lov giver adgang til, når 100 ha-grænsen ikke overskrides, til alene at omfatte landbrug, der ved 16. vurdering har en ejendomsskyldværdi ÷ stuehusværdi på under 700.000 kr. Tilsammen betyder de to ændringer, at der lægges klausul på ca. 47.000 landbrug, som i dag kan nedlægges, men efter den nye lov er de sikrede opretholdt. I gennemsnit svarer de 700.000 kr. til ca. 23 ha eller gennemsnitsstørrelsen af danske landbrug.

III. Indsnævring af køberkredsen for at dæmpe prisudviklingen

Med det formål i højere grad at forbeholde de udbudte landbrug til de uddannede unge blev de gældende bestemmelser om bopælspligt og hovederhverv suppleret med et uddannelseskraav. Dette krav kan opfyldes på flere måder. »Grønt bevis«, et antal års praktik evt. suppleret med nogen landbrugsskoleuddannelse eller selvstændig drift eller forpagtning af et landbrug i en vis tid. For at landbruget ikke skal være et helt »lukket erhverv«, kan købere uden forudgående landbrugsuddannelse købe et landbrug på betingelse af, at han ansætter en fuldt uddannet bestyrer til i de fire første år at forestå driften og arbejdet sammen med ejeren, som skal tage bopæl på ejendommen og tage landbrug som hovederhverv.

Overtagelse uden forudgående uddannelse ved arv og familieoverdragelse kan efter den nye lov alene ske til børn og svigerbørn eller børnebørn, evt. fra børn til forældre. Efter den gamle lov kunne søskenbørn falde ind under denne regel. Dog skal bopælspligten nu opfyldes inden 2 år. Der er endvidere dispensationsmuligheder, hvor ingen direkte arvtagere findes.

Forpagtningsreglerne er strammet op. Man har hidtil kunnet forpagte 3-5 ejendomme med et areal ikke over 200 ha frit og uden

særlige begrænsninger. Dette ændres til, at man efter den nye lov skal opfylde såvel bopælskravet som uddannelseskravet, ligesom de 200 ha er nedsat til 100 ha.

De unge, som endnu ikke har købt landbrug, ville formentlig gerne have haft indført endnu stærkere begrænsninger, men dette ændrer sig den dag, da de har sat deres navn på sluseddelen. Generelt kan jeg sige, at der er ikke eet eneste punkt vedrørende erhvervsregler eller nedlægningsregler m.v., der ikke er strammet op i den nye lov i forhold til 1973-loven. Efter min opfattelse får vi fra nytår en god landbrugslov, og den er vedtaget af partier med over $\frac{2}{3}$ af Folketingets medlemmer bag sig, mens en række af de øvrige undlod at stemme.

Skattelove

I forbindelse med dannelsen af SV-regeringen er aftalt visse skatteforhold, der også har betydning for landbruget. Amtsgrundskylden, der af et flertal i Folketinget i foråret blev fastlagt til 15 ‰ for 1979 med tilbageførsel af en del af provenuet til afløsning af nogle af husdyrproduktionsafgifterne, ville uden lovindgreb blive 20 promille i 1980 og 1981. I regeringsaftalen indgår, at den fastholdes på 15 promille i begge disse år. Tilsvarende gælder loven om investeringsfradrag, hvorefter 10 pct.s fradraget opretholdes i de kommende tre år.

Endelig skal den nuværende lov om kapitalvindingsskat afløses af en værdistigningsafgift, som imidlertid ikke alene skal gælde for erhvervsjendomme sådan som kapitalvindingsskatten gør, men tillige omfatte parcelhuse, ejerlejligheder m.v. Forslaget er endnu ikke fremsat, men ventes i løbet af januar. Visse forhold ligger imidlertid fast. Udgangspunktet bliver 16. vurdering med et tillæg af 30 pct. eller – hvor der er købt siden 1. april 1977 – købsprisen med et tillæg på formentlig 10 pct. Endvidere skal begge tal omregnes til kontantværdi, det samme gælder salgsprisen. Der bliver derudover tale om et årligt tillæg til anskaffelsesprisen på 9 pct., men beregnet efter rentes rente metoden, og salgsprisen skal respekteres af skattemyndighederne både ved beregning af værdistigningsafgift og arveafgift. Ved salg af ejendom og genkøb af anden ejendom skal det eventuelle afgiftsbeløb kunne medtages og tinglyses på den nye ejendom og stå som en rente- og afdragsfri prioritet. Formentlig bliver tidspunktet for denne lovs ikrafttrædelsestidspunkt datoen for fremsættelsen, men det ligger ikke helt fast. Beskatningen af den konstaterede værdistigning efter alle fradrag, herunder naturligvis også for forbedringer, bliver formentlig 60 pct. imod de 75 pct. i lov om kapitalvinding.

Da den nye afgift efter dette bliver langt mildere end den gældende, vil det nok være klogt at udskyde overdragelser, der udløser kapitalvindingsskat til efter at der er skabt klarhed i Folketinget om ikrafttrædelsestidspunkt m.v., da kapitalvindingsskatten jo helt bortfalder fra dette tidspunkt.

K-lån til landbruget

Ved augustforliget i 1977 lykkedes det os at få etableret en ordning, hvorefter staten optog udlandslån for i alt 250 mill. kr., som uden kursrisiko blev udlånt til landbrug, gartneri, fiskeri og håndværk samt industri. Landbrugets kvote på 110 mill. kr. blev opbrugt på fire måneder fra 15. januar til 15. april, og ca. 900 landmænd fik glæde af de meget billige og fordelagtige lån, der udlåntes til 9,9 pct. rente og reelt har en afdragstid på 30 år.

I regeringsaftalen mellem S og V indgår, at der i årene 1979, 1980 og 1981 stilles 1 milliard kr. til rådighed i hvert af årene til dette formål, heraf ca. halvdelen til landbrug. Der kan max. udlånes 300.000 kr. pr. person, og mindst 100.000 kr. Pengene gives til nyt staldbyggeri, og kun landmænd formentlig under 42 år kan komme i betragtning. Det må understreges, at arbejdet ikke må være påbegyndt, før ansøgningen er bevilget. Pengeinstitutterne får det vejledende cirkulære formentlig omkring 1. december i år.

Vikar afløsere

Et af de mest påtrængende problemer, når det gælder husdyrholdet, er oprettelse af en vikarordning, der sikrer afløsere under sygdom og ferie. Lokalt har man organiseret afløsningsordninger med omkring 300 afløsere. Efter moderniseringsstøtteleven kan der ydes støtte til etableringen på 23.000 kr. som et eengangsbeløb. I de andre nordiske lande har man imidlertid betydelige offentlige tilskud, noget i lighed med vores husmoderafløserordning. Der er betydelig interesse for at skabe en mere omfattende ordning, og landbrugsminister Niels Anker Kofoed har nedsat en arbejdsgruppe til meget hurtigt at fremkomme med forslag til, hvordan en ordning kan tænkes udformet med henblik på lovgivning herom.

Ud over disse konkrete områder, der er af den allerstørste betydning for landbrugets muligheder, vil jeg gerne slutte med at påpege, at også for landbruget vil det være af fundamental betydning, om det lykkes den nye SV-regering at få stabiliseret økonomien og omkostningsudviklingen, så der kan skabes grundlag for en rentesækning på lidt længere sigt.

Som I ved, ville elevforeningens bestyrelse gerne have, at jeg, som de tidligere forstandere, lod mig male til ophængning på skolen. Det blev der tid til i sommer. Margrethe og jeg tilbragte en god uges tid på Gråsten-egnen, mens det stod på. Vi var meget glade for samtidig at komme rundt hos »gamle« kolleger og venner og få en god snak med dem, så det blev en dejlig ferie.

Jeg vil gerne her takke elevforeningens bestyrelse for tanken og ikke mindst sige tak til alle jer gamle elever, der har ydet bidrag til at den kunne realiseres. Der kom – synes vi – et meget stort beløb ind, det redegør Trier nok for andetsteds i elevskriftet, men vi var meget taknemmelige for, at så mange sluttede op; I kan tro, »det luner« at mærke en sådan velvilje.

Vi sender hermed de venligste hilsener til alle gamle elever og venner og alle på landbrugsskolen med ønsket om en god jul og et godt nytår.

Margrethe og Svend Karlskov Jensen.

Foredrag den 5. juli 1978

ved Graasten Landbrugsskoles elevmøde

Jeg vil indledningsvis pege på tre forhold, der er eksempler på dansk-engelske forbindelser. Æt er vikingetiden, der begyndte i midten af 800-tallet. I 866 erobrede danske vikinger den nordengelske by York. Ti år senere, altså i 876, opløste vikingekongen Halvdan, der var en søn af Regnar Lodbrog, sin hær og uddelte jord til sine folk. I 100 år var dansk lov gældende i store dele af Østengland, og mange sted- og bynavne vidner stadig om denne tid. De danske vikinger i York var ikke – som man sædvanligvis forestiller sig dem – brutale og rå krigere, der plyndrede, hærgede og voldtog kvinderne. Med hensyn til det sidste anvendte de andre og mere subtile metoder. Af en engelsk krønike fra vikingetiden fremgår det, at »danskerne redte deres hår, de skiftede undertøj, og de tog bad hver lørdag, derfor fandt vore kvinder stort behag i dem«, står der skrevet med slet skjult misundelse. Ifølge udgravninger i blandt andet York viser det sig, at vikingerne drev landbrug og handel, og de var i det hele taget med til at højne det engelske samfund på den tid.

Det andet, jeg vil nævne, er begivenheder, der sker ca. 1000 år senere. I midten af 1800-tallet var der blevet opdyrket store arealer i Amerika, og man havde fået udviklet dampmaskinen, så den kunne drive skibe over Atlanterhavet. Dette medførte, at store mængder korn ankom til Europa, hvor kornpriserne faldt stærkt. De fleste lande i Europa lukkede deres grænser for det billige amerikanske korn for derigennem at beskytte deres landmænd. Danmark derimod tog det billige korn ind og forædlede det til husdyrprodukter som smør, flæsk og æg. Disse fødevarer var der samtidig blevet en enorm efterspørgsel efter i England, der var i færd med en rivende industriel udvikling. I disse år ændrede dansk landbrug sig fra et ekstensivt korndyrkende erhverv til et af verdens førende landbrugslande med de mange intensivt drevne familiebrug. Denne udvikling, der siden da har været grundlaget for

den danske velstand, havde sin forudsætning i levering af højt forædlede fødevarer til den engelske industribefolkning.

Den tredje og i denne forbindelse sidste historiske begivenhed skete så sent som i 1967. Den 11. maj dette år bemyndigede det danske folketing regeringen til at søge Danmark optaget i de europæiske fællesskaber samtidig med England. Dansk tilslutning til EF var således betinget af samtidig engelsk optagelse. Dansk optagelse i EF uden samtidig engelsk optagelse ville ikke have kunnet opnå tilstrækkelig parlamentarisk tilslutning, hverken i folketinget eller ved en folkeafstemning. Det skyldes, at der i den danske befolkning var og er en bred opfattelse af, at engelsk kultur og demokratisk tradition er ønskeligt i et europæisk samarbejde. Dertil kom, at dansk tilslutning til EF uden England ikke ville have de økonomiske virkninger Danmark imødeså, nemlig at få sine hovedmarkeder for landbrugsvarer – England, Tyskland og Italien – samlet i samme markedsgruppe. Endelig vil jeg gerne understrege, at havde Danmark ikke tilsluttet sig EF sammen med England, så havde det stået uden for et EF udvidet med England og havde dermed afskåret sig fra lande, der gennem mere end 100 år har aftaget den overvejende del af den danske landbrugsseksport.

Markedsforhold

England eller Storbritannien, som det hedder, har 56 millioner indbyggere. Den engelske hjemmeproduktion af fødevarer dækker kun cirka halvdelen af forbruget. Af flere grunde – ikke mindst af betalingsbalancehensyn – har der gennem hele efterkrigsperioden været udfoldet bestræbelser på at hæve selvforsyningsgraden for fødevarer i England. I hvidbogen »Food from Our Own Resources« fra 1975 stræbes der efter en årlig udvidelse af den britiske fødevarerproduktion på 2,5 procent. De bestræbelser, der i den henseende hidtil har været udfoldet, har ikke givet resultat, og der er næppe tvivl om, at England også i fremtiden skal indføre cirka halvdelen af sit fødevarerbehov, d.v.s. fødevarer til 25–30 millioner forbrugere.

Det britiske marked er for øjeblikket unormalt af to grunde: Den ene er den britiske økonomi, den anden er de ændringer, det britiske medlemskab af EF er årsag til, hvoraf det sidste blandt andet indebærer stigende fødevarerpriser i England.

Forud for britisk medlemskab af EF var det britiske marked kvoteret, hvad angik de betydeligste varegrupper, herunder bacon og smør. Danmark havde som traditionel leverandør andel i disse kvoter. Efter

EF-lande, og det er nu et spørgsmål for Danmark om at klare sig i konkurrencen med den britiske hjemmeproduktion og med varer fra andre EF-lande.

Erfaringerne fra de fem år Danmark og Storbritannien har været medlemmer af EF tyder på, at den frie adgang, som de gamle EF-lande har fået til det britiske marked, vil blive udnyttet.

Vesttyskland, Holland og Frankrig har således i perioden tredoblet deres vareeksport til Storbritannien – delvis ved salg på pris, men også Storbritanniens tilslutning til EF er det britiske marked frit for samtlige gennem en bevidst og aggressiv markedsføring. Den danske eksport til Storbritannien har ikke udvist samme stigningstakt som de nævnte EF-landes. Det skyldes ikke, at de danske varer er blevet fortrængt fra markedet eller er blevet allokeret andre steder hen, men mere at den danske primærproduktion i perioder har været for lille til at imødekomme en given efterspørgsel.

Det engelske marked har gennem mange år aftaget cirka 40 procent af den totale danske landbrugseksport, og dansk landbrug sender stadig små 40 procent af sin totale landbrugseksport til England. Ikke fordi det er en tradition, men fordi det engelske marked på trods af svaghed i den engelske økonomi i gennemsnit betaler en bedre pris for varerne end noget andet enkelt marked.

Værdien af den danske landbrugseksport til England, inklusive monetære udligningsbeløb, udgjorde i 1977 5.704 mill. kr., hvilket svarer til 67 procent af den totale danske eksport til Storbritannien. Alligevel udgør den danske landbrugseksport til Storbritannien kun cirka 10 procent af Storbritanniens import af landbrugsvarer. Trækker man bacon ud af den danske eksport til Storbritannien, udgør de danske varer kun cirka 6 procent af den britiske fødevarerimport eller kun ca. halvdelen af den hollandske andel af det britiske marked.

Den danske eksport til Storbritannien af andre varer end bacon, smør og ost burde så absolut være større.

De danske landbrugsvarer, hvoraf bacon, smør og ost udgør cirka 60 procent, har gennem mange år været solgt i Storbritannien på kvalitet og til en merpris. Den britiske forbruger forbinder »Danish« med kvalitet. I handelsledet har dansk landbrug gennem mange år været kendt som en stabil leverandør af varer af høj og ensartet kvalitet, og danske eksportører og dansk landbrug kender det britiske marked. Danmark har således et godt udgangspunkt – ikke alene til at klare sig i den forstærkede konkurrence, men også til at udnytte de muligheder markedet byder på.

Men vil man fra dansk side som hidtil sælge på kvalitet og ikke på pris, og er man interesseret i at få andel i den britiske import af andre landbrugsvarer end bacon, smør og ost, må man være indstillet på, at det kræver en forøget og en mere koordineret salgssøtte. For eksempel bør det aktiv, dansk landbrug har i sit Londonkontor – D.A.P. – udnyttes endnu bedre i fremtiden. Hidtil har dets arbejde overvejende været markedsstøtte til svinekød og mejeriprodukter. Den ekspertise D.A.P. har, og det image eller gode omdømme, dansk bacon og smør har i England, bør udnyttes bedre ved salg af andre danske landbrugsvarer.

Britisk økonomi

Den engelske økonomi har været præget af, at de skiftende engelske regeringer efter krigens afslutning har ført en lavomkostnings- og lavprispolitik for at opretholde det britiske erhvervslivs konkurrenceevne. Andre industrialiserede lande har styrket deres konkurrenceposition ved, at erhvervslivet gennem rationalisering har skabt sig en stigende produktivitet. Resultatet har været, at den økonomiske vækst i Storbritannien igennem 60erne kun var cirka halvdelen af væksten i andre førende industrilande.

Da Storbritannien i begyndelsen af 70erne ikke længere kunne holde omkostningerne nede, lod man pundkursen falde for at klare priskonkurrencen. Pundet er således faldet i forhold til kronen fra 18,20 i 1971 til mindre end 10 i begyndelsen af 1977.

Den forældede struktur i den britiske industri, det voldsomme kursfald og de prisstigninger, der har været på olie og råvarer, har ført til en meget alvorlig intern økonomisk situation i Storbritannien med voldsomme prisstigninger til følge. Således steg lønpristallet i 1974/75 med 31 procent på årsbasis, uden at denne stigning gav en tilsvarende reallønfremgang. Det britiske erhvervslivs reaktion på denne økonomiske udvikling har været generel nedgang i såvel produktion som i investeringer. Der spores dog nu en begyndende optimisme, idet regeringens forsøg på at bremse omkostningsstigningerne i nogen grad synes at lykkes. I 1975 lykkedes det regeringen at få arbejdsmarkedets parter til at indgå et lønforlig indeholdende lønstop for store indkomster (85.000 kr.) og maksimerede lønstigninger for lav- og mellemindkomster. Lønforliget, der gjaldt frem til august 1976, blev overholdt af alle parter. Nye lønforlig eller »sociale kontrakter« har herefter været indgået mellem regering og arbejdsmarkedets parter. I det store og hele indebærer disse aftaler lønstigninger, der ikke dækker inflationsstigningen, d.v.s. at den britiske befolkning har haft en reallønnedgang.

Der er næppe tvivl om, at de »sociale kontrakter« har været medvirkende til begyndende forbedringer i den britiske økonomi. Inflationen, der i 1974 var helt oppe på 27 procent, har været faldende, og er nu på 10 procent. Diskontoen, der lå på 15 procent i begyndelsen af 1977, er nu helt nede på 10 procent. Pundkursen har været støt stigende – til tider så kraftigt, at Bank of England har inter文neret, for at pundet ikke skulle blive for stærkt og dermed svække den britiske industris konkurrenceevne. Samtidig er olien begyndt at strømme ind fra felterne i Nordsøen. 120.000 tons hentes op hver dag. En mængde, der for øjeblikket giver en årlig besparelse på betalingsbalancen på 20 mia. kr.

Det forudses, at Storbritannien fra 1985 vil få indtægter på 9 mia. £, svarende til 100 mia. kr. årligt fra olien. I den forbindelse skal det nævnes, at Storbritannien foruden olien også har meget betydelige reserver af kul og gas, samt at det allerede nu har ti atomkraftværker i funktion og for nylig har kontraheret om yderligere to. D.v.s. at England i fremtiden energimæssigt er ret velfunderet. Alt taget i betragtning har England således meget store muligheder for igen at komme til at spille en rolle i verdensøkonomien.

Storbritanniens forhold til EF

Som de fleste andre EF-lande findes der også i Storbritannien befolkningsgrupper, der er imod EF-samarbejdet. I Storbritannien drejer det sig som andre steder fortrinsvis om grupper, der ligger til venstre for midten politisk set.

Som et kuriosum kan nævnes, at mange i Storbritannien mener, at indførelsen af titalssystemet og britisk medlemskab af EF er årsag til den svigtende britiske økonomi.

Storbritannien blev medlem af EF efter en parlamentsbeslutning og ikke som Danmark efter en folkeafstemning. Imidlertid har Storbritannien haft en folkeafstemning i 1975 om fortsat britisk medlemskab. Denne afstemning gav en overvejende sejr for EF-tilhængere og dermed for fortsat medlemskab.

I debatten forud for såvel tilslutningen som i debatten om fortsat britisk medlemskab var det en almindelig opfattelse i alle kredse i Storbritannien, at accept af EF-landbrugspolitik med de højere fødevarerpriser var en pris, Storbritannien måtte betale for medlemskabet. Bortset fra de kredse, der var absolut imod britisk medlemskab, blev dette betragtet som en acceptabel pris, der blev formidlet af en femårig overgangsperiode, samt af visse koncessioner til de gamle statssamfundslande

– først og fremmest til New Zealand, der fik en meget favorabel aftale (den såkaldte protokol 18) om adgang til det engelske smørmarked frem til 1980. Endvidere var det en udbredt opfattelse blandt de britiske politikere, at EF-landbrugspolitik ad demokratisk vej ville kunne ændres i al fald på visse områder.

Der er megen modstand mod EF og EF-landbrugspolitik også langt ind i den britiske regerings rækker. Således er fire ministre, herunder den britiske landbrugsminister John Silkin, erklærede modstandere af britisk medlemskab.

På labourpartiets kongres i Brighton i oktober sidste år blev et forslag om, at labourpartiet skulle arbejde imod en ny folkeafstemning om det britiske EF-medlemskab, afvist. Derimod blev der vedtaget en beslutning om, at partiet skulle arbejde for betydelige ændringer af EF, herunder ændringer af den fælles landbrugspolitik. Labourpartiet ønsker en demokratisering af beslutningsprocessen i EF. En styrkelse af den nationale suverænitet samt en større åbenhed over for tredielande. På landbrugsområdet mener man generelt, at priserne er for høje, og at en overskudsproduktion af fødevarer skal komme EF-forbrugerne til gode.

Den britiske landbrugsminister, John Silkin, der tiltrådte som minister i september 1976, blev ved sin tiltræden karakteriseret som EF-modstander og som hørende til labourpartiets venstrefløj. John Silkin afslørede sig hurtigt som en udtalt kritiker af EFs landbrugspolitik og som en udpræget beskytter af de britiske forbrugerinteresser. Han gjorde det omgående klart, at det ikke var hensigtsmæssigt at opmuntre landmændene til produktionsforøgelse, når det var til priser, forbrugerne ikke kunne betale. De britiske landmænd måtte indstille sig på, at regeringen ikke kunne acceptere prisforhøjelser på landbrugsvarer, når løn-tilbageholdenhed og begrænsninger af købekraft var væsentlige dele af regeringens antiinflationspolitik.

På grund af den store forskel i værdien af det officielle og det grønne pund var de monetære udligningsbeløb, der fra EF betaltes til Storbritanniens import af fødevarer, efterhånden kommet op på 15 mill. kr. pr. dag. En devaluering af det grønne pund, der var i de britiske landmænds interesse, kunne derfor ikke accepteres af Silkin, fordi det ville forøge de britiske forbrugerpriser.

Stigende fødevarerpriser i Storbritannien har i høj grad en psykisk effekt på forbrugerne, der gennem mange år har været vant til billige fødevarer. Nu konstaterer den britiske forbruger betydelige stigninger på en tid, hvor reallønnen er faldende. På denne baggrund er det en

forholdsvis let opgave at advokere for, at EF-medlemskab er en ulykke for den britiske husmoder, og det er en populær opgave at anlægge en national holdning til EF.

Den hårde nationale linie i EF-møder, som landbrugsminister John Silkin lagde op til ved sin tiltræden, har været fulgt i Bryssel lige siden og med ganske betydeligt held.

Den hårde nationale linie, som John Silkin fører over for EF, har dog ikke ubetinget tilslutning. Ikke alene er oppositionen imod, men langt ind i labourpartiets og i regeringens rækker gælder den opfattelse, at hvad der på kortere sigt måske vindes økonomisk, meget let kan komme til at koste Storbritannien såvel økonomisk som prestige-mæssigt betydeligt mere på længere sigt.

Storbritannien skal formentlig have valg til efteråret. Vinder de konservative valget, medfører det næppe de store ændringer i britisk EF-politik, selv om de konservative ikke har en anti-EF-venstrefløj, og man næppe vil finde ministre i en konservativ regering, der er så udprægede EF-modstandere som John Silkin eller energiminister Tony Benn.

EF generelt

Det er måske værd at bemærke, at de oprindelige tanker om et europæisk samarbejde stammede fra Storbritannien fra Churchill, der i et sådant samarbejde så en mulighed for at undgå flere krige i Vesteuropa – ofte glemmer man, at der alene i første halvdel af dette århundrede har været to aldeles ødelæggende krige mellem de europæiske lande. Et andet forhold vi skal være os klart er, at verden i dag befinder sig i den største økonomiske krise siden den sidste krig. Denne krise ville utvivlsomt have ramt de vesteuropæiske lande endnu hårdere, hvis man ikke havde haft et etableret samarbejde, og der er for mig næppe tvivl om, at de europæiske lande i EF-regi kunne nå betydelig længere i løsning af problemer som arbejdsløshed og inflation, hvis man arbejdede tættere sammen, navnlig på det økonomiske område. Krisen har uden tvivl medført, at udviklingen af EF på mange områder er gået i stå. De enkelte EF-lande er blevet mere optaget af nationale problemer som indkomstpolitik, inflation og arbejdsløshed. Forskelligheden i EF-landenes økonomiske politik består blandt andet i, at nogle lande prioriterer prisstabilitet højest, andre ønsker primært arbejdsløsheden bekæmpet.

Denne forskellige økonomiske politik skaber vanskeligheder også for EFs landbrugspolitik, der jo blandt andet bygger på et fælles prisniveau, hvilket forudsætter faste valutakurser. På grund af forskellig-

heder i de enkelte landes økonomiske politik har man i EF meget betydelige valutakursudsving. For at det fælles prisniveau har kunnet opretholdes, har det derfor været nødvendigt at holde landbrugsvarerne uden for disse kursudsving, og man har indført de grønne valutakurser med monetære udligningsbeløb i samhandelen med landbrugsvarer, et indviklet system, der løbende kræver justeringer. Hertil kommer, at de enkelte lande i stigende grad plejer nationale hensyn ved fastsættelsen af de grønne valutaers værdi. Et revaluerende land kan således sikre sine landmænd højere priser ved at undlade at revaluere sin grønne valuta. Et forhold Tyskland gennem flere år har benyttet til at skaffe de tyske landmænd højere priser. Et devaluerende land kan i modsætning hertil tilgodese sine forbrugere ved at fastholde den grønne kurs. Det er årsagen til, at Storbritannien, der jo er et fødevarerimporterende land, har været så tilbageholdende med at devaluere det grønne pund. Denne nationale manipulation med de grønne valutakurser har gjort det fælles prisniveau illusorisk.

De grønne valutaer blev indført i 1960 og var da tænkt som en midlertidig foranstaltning. Imidlertid er de nu blevet permanente, samtidig med at op- og nedskrivningen af dem nu alene betragtes som et nationalt anliggende. Et forslag fra EF-kommissionen om en automatisk afviklingsordning er blevet afvist af såvel Tyskland som England.

Manglen på samkøring af de enkelte EF-landes økonomiske politik er det største problem for EFs landbrugspolitik.

Et andet problem er den mangel på balance, der er i EF mellem produktion og forbrug af visse varer, særlig inden for mejerisektoren, men efterhånden også inden for sukker og vin og i nogen udstrækning for oksekød. Dette problem med den stigende overskudsproduktion er man begyndt at løse ved at fastsætte priserne på et niveau, der ikke giver dækning for omkostningsstigninger. Dermed bidrager landbruget samtidig til løsning af de økonomiske problemer i EF. Spørgsmålet er imidlertid, om mindre prisforhøjelser vil standse overskudsproduktionen, og faren er, at enkelte EF-lande kan fristes til at imødekomme deres landmænd med national støtte.

Det tredje problem i EFs landbrugspolitik er den økonomiske, tekniske og strukturelle mangel på balance, der er mellem regioner inden for EF, særlig mellem middelhavsregionerne og den nordlige del af EF. Dette problem vil blive yderligere forværret ved EFs udvidelse med Grækenland, Portugal og Spanien.

Det vil samtidig skabe økonomiske og administrative problemer. Der er en absolut politisk vilje i EF for optagelse af disse lande. Man må

håbe, at der også er vilje til stede til at tage den økonomiske udfordring op, som optagelsen medfører.

Disse bemærkninger må ikke opfattes, som om EF-samarbejdet eller EFs landbrugspolitik har været en fiasko. Det er nemlig langt fra tilfældet. Dynamikken i EF er imidlertid gået i stå, og i fremtiden er der mere grund til at frygte, der sker for lidt i EF-samarbejdet end for meget.

Landbrugspolitikken, der er betydelig mere integreret end andre dele af EF-samarbejdet, generes som nævnt af mangel på blandt andet en fælles økonomisk politik. EFs landbrugspolitik har i den tid, den har eksisteret, ført til en betydelig forøgelse af såvel produktion som af produktiviteten i EF-landenes landbrug, og den har i en verden med svingende fødevarerpriser og ustabile forsyninger kunnet sikre de europæiske forbrugere rigelige fødevarer til rimelige priser. EFs landbrugspolitik har således hidtil opfyldt sin målsætning – at virke til gavn for såvel producenten som for forbrugeren.

Dansk landbrugs muligheder afhænger foruden af afsætningsforholdene og EFs landbrugspolitik også af det nationale omkostningsniveau.

Dansk landbrug har ganske gode muligheder, hvis man kunne bringe det danske omkostningsniveau ned og dermed sænke afgifter, skatter og renter.

M. Hermansen,
statskonsulent, London.

Julehilsen

Alle skolens medarbejdere sender hermed tidligere Graa-
sten-elever og skolens øvrige venner de bedste ønsker
for julen og det kommende år.

Årets gang

1978 er snart udrundet, et nyt skoleår er lige begyndt; det er femoghalvtredsindstyvende elevhold på Driftslederskolen, syvende elevhold på Grundskolen, og vi kan glæde os over fuldt hus.

Grundskolen er jo fuldttegnet overalt; men meget tyder på, at også Driftslederskolerne er fuldtegnede; at der virkelig er tale om en øget tilgang til landbrugsuddannelserne. At den nedgangslinie, der for alvor tog fart i begyndelsen af 60'erne, nu er brudt og måske endog vendt til en fremgang. I begyndelsen af 60'erne var der ca. 2.500 elever på Driftslederskolerne, fra 70'erne kan nævnes følgende tal:

1972/73	1075
1973/74	1011
1974/75	1134
1975/76	1149
1976/77	1069
1977/78	1090
1978/79	ca. 1200

Grundskolen har i de senere år haft følgende elevtal:

1976	1350
1977	1668
1978	1960
1979	bliver skolekapaciteten 2332
1980	reduceres skolekapaciteten til 1760 på grund af overgang til 18 ugers kursus.

Den stærkt stigende tilgang til Grundskolen har nogen forklaring i, at siden 1. november 1976 skal alle, der er født efter 1. januar 1958 og som ønsker »grønt bevis«, have været på Grundskole før driftslederskoleopholdet. Men det er ikke hele forklaringen på den større tilslutning; nogen årsag ligger der uden tvivl i, at det i dag er mere »in« at vælge landbrug.

Den større tilgang til Driftslederskolerne viser, at landbruget har kunnet fastholde den større tilgang.

Den stigende interesse for landbruget har nok sin rod i, at landbruget er skiftet fra at være et erhverv i defensiven til at være i offensiven.

Når statsministeren kan glæde sig over, at betalingsbalanceunderskuddet i 1978 nok reduceres til ca. 8 mia. mod ca. 11 mia. i 1977, kan han adressere takken til landbruget, der i 1978 har forbedret nettovalutaindtjeningen med ca. 3,5 mia. dels på grund af en stor høst i 1977, dels på grund af, at denne større høst for en stor part er forædlet i en betydelig forøget husdyrproduktion. Investeringer i stalde er steget med ca. 50 pct. fra 1976 til 1978.

Det økonomiske tilbageslag med arbejdsløshed til følge satte ind med oliekrisen i 1973; siden da har landbruget forøget nettovalutaindtjeningen fra ca. 7 mia. til ca. 18 mia. og samtidig fastholdt beskæftigelsen. Det behøver landbruget jo ikke at skamme sig over.

*

Skoleåret 1977/78 begyndte 2. november med fuldt hus. 74 driftsledere og 26 grundskoleelever. Fra »Kisses« dagbog kan hentes følgende, som ikke direkte vedrører timeplanen:

9. november. Redaktør Arne Andersen fortalte om og viste lysbildeleder fra Kuwait, stedet, hvor benzinen på tankstationerne er gratis, men man betaler for luft og vand.

10. november gav vi blod til en god sag. Donorkorpset kommer to gange årlig og tapper. Vi kan glæde os over en god offervilje, som også er velbegrundet. Rent statistisk skulle der årlig være een ud af hundrede (= vores elevflok), der skulle få brug for blod. I praksis har det desværre også vist sig at være rigtigt.

16. november underholdt Povl Trier Hansen. Vi skylder ham megen tak for de mange gange, vi trækker på ham til ikke-faglige opgaver.

23. november. L. Aalling, »Højderysbonden«, fortalte om verden uden for »Kongsmaj«, bl. a. Indien, Ægypten og USA.

28. november. Uddeling af »Ingrid-Fondet«s rejsestipendier var i år henlagt til Graasten Landbrugsskole, så I kan nok forstå, vi fik fejret spindelvæv ned. Hendes Majestæt Dronning Ingrid foretog selv uddelingen og holdt en smuk tale til de 10 stipendiater. – Ved højtideligheden i foredragssalen underholdt lærer Jensen, Rudbøl; gårdejer Hans Schmidt, Spandet; fru Bodil Rindom, Tinglev, og lærer Hans J. Henningsen, Nibøl, med et fint udvalg af sønderjydske sange. Vores stipendiatkandidat Povl Sarsgaard takkede Dronning Ingrid på kammerater-

nes vegne. – Hvert af stipendierne er på 6.000 kr. og uddeles årligt til unge sønderjyder på sønderjydske uddannelsesinstitutioner.

30. november. Redaktør Jørgen Wolff talte og underholdt.

6. december. Elev Chr. Steffensen lysbilledforedrag om sit ophold i Canada.

7. december deltog vi i bygge-maskinmødet i Åbenrå.

14. december. »Evert«-kaptajn o. m. a. A. Busk Petersen fortalte om sin tid ved Sirius-patruljen på Nordøstgrønland.

15. og 16. december LOK-kursus.

19. december. Forstander Gunnar Rasmussen, Danebod, talte om Kaj Munk ved vort julemøde, hvor vi – elever og lærere – hyggede os med årets ekskursionsværter.

21. december holdt vi julestue; pigerne havde lavet bjerge af æbleskiver, vi fik gløg dertil, og Trier lavede quiz og oplæsning.

11. januar. Elevrådsformanden Jørgen H. Bonde fortalte om det at være FN-soldat på Cypren.

18. januar. Danmarks Radios korrespondent i Slesvig-Holsten Frode Kristoffersen talte om valg til EF og om terroristproblemet i Vesttyskland m.m.

19. januar. Grænseegnens Landboudom havde debataften på skolen over emnet: Medhjælper/arbejdsgiver. Panelet bestod af gårdejer Hans Hansen, SALA; gårdejer Peter Hellsøe Danmarks Landboudom og undertegnede. Hans Iversen var mødeleder.

20. januar Agro-mek udstilling i Herning samt besøg på »Individprøvestationen« i Egtved.

25. januar. Fhv. politimester E. Bøving, Tønder, fortalte om et langt virke som embedsmand i Sønderjylland.

28. januar. Forældredag og afslutning for Grundskoleelever.

1. februar. Vi så filmen »Dyret skal dø«.

5. februar. Velkomstmøde for nyt Grundskoleelevhold.

8. februar. Repræsentanter for Tvind-skolen fortalte om Indien samt lidt om Tvind.

15. februar. Gårdejer Laurits Petersen, formand for »Landsudvalget for ungdomsarbejde«, fortalte om landmandsuddannelse o. m. a.

16. februar. Fællesmøde med Den sundevedske Landboforening; professor Thorlund Jepsen, Århus, talte om landbruget i det danske samfund.

24. februar. »Fastelavsfest« med seriøs underholdning af særdeles kendte kræfter.

1. marts. Lottospil med mange gange »pot«.

8. marts. Jagtkonsulent S. Essendrup belærte om landmandens forpligtelse over for naturen.
15. marts. Filmaften.
29. marts. Foredrag om forsvar og forsvarets betydning af hjemmевærnskonsulent Justsen, Haderslev.
12. april. Redaktøren af »Havbogasse« Fritz Carstensen fortalte alsingerhistorier.
19. april. Seminarielæktor Thomsen, Tønder, fortalte om Vadehavets fugle og planter.
26. april havde elevrådet arrangeret bilorienteringsløb, virkelig godt planlagt, belærende og morsomt.
28. april. Forældredag og afslutning for Grundskolen.
2. maj. Velkomstmøde for nyt Grundskolehold.
5. maj. »Far-dag«, hvor vi forsøgte at orientere fædre om generationsskifteproblemer. Lærerne får noget ud af dette møde med den »lidt« ældre generation; vi håber også, at de har udbytte af dagen.
10. maj. Fodermester Frode Lehmann, Broager (kommende elev), fortalte om og viste lysbilleder fra sin jordomrejse.
17. maj. Quiz.
24. maj. »Klassekamp«e på fodboldbanen.
31. maj. Tankelæseren Georg Moleni demonstrerede sin kunnen – evner, som enhver lærer kunne ønske sig. Tænk i en overhøringstime at kunne læse, hvilke tanker der rører sig.
6. juni. Besøg af Tønder amts Landboudom.
14. juni. Ekskursion til Chr. Thomsen, Havreagergård, Endrup. Jeg tror, det imponerede alle elever at se, hvorledes den familie formåede at forene effektivitet med miljø. – Ekskursionen sluttede med besøg på Riber Kjærgård Landbrugsskole. Vi så deres landbrug, blev bespist og dystede med dem på fodboldbanen. Vores beskedenhed bød os, at de skulle vinde; kun må jeg beklage vores håndboldholds grænseløse ubeskedenhed. Vi er glade for, at vi er ved at få skabt tradition for en sådan årlig dyst.
16. juni. Sommerfest med underholdning af sanggruppen »Vos« fra Nordals.
20. juni. Skovtur med skovrider E. Hvidt.
27. juni. Besøg af Als Nørherreds Landboforening.
28. juni. Revanchekamp hos os mod Riber Kjærgård.
4. juli. Jubilæumselevmøde for 25, 40 og 50 års jubilarer.
5. juli. Elevmøde, omtalt andetsteds.
6. juli. Besøg af Løgumklosters Landboforening.

9. juli. En mørk dag. Heino Thomsen dræbt ved en trafikulykke. En livsglad, engageret ung mand var pludselig ikke mere. Heino var uddannet speditør, men da han havde bestemt sig for landbrug, gik han op i det med liv og sjæl. Han havde et sjældent smittende humør. Vi føler med hans unge kone Anne Grethe, og vi mindes Heino med stor respekt.

10. juli. Skolens årsmøde.

12. juli. Forældredag; en afslappet dag med kun lidt alvor og megen gammen.

17. juli. Besøg af Vis herreds Landboforening.

19. juli. Lærere og elevråd snakkede evaluering, en vældig positiv snak, som vi var særdeles glade for. – Vi havde et særdeles godt arbejdende elevråd; de mangeartede arrangementer i årets løb vidner om deres idérigdom og initiativ. Fra skolens side skylder vi elevrådet megen tak for deres andel i, at det blev til et godt skoleår.

20. juli. Elevrådet havde planlagt en spændende aftentur til Okseøerne med grillstegte pølser m.m. Vejrguderne havde imidlertid bestemt, at vi skulle blive hjemme og spise pølserne i spisesalen. Det blev dog en god aften trods regn og kulde.

22. juli. Sydslesvigtur og afslutning med Grundskoleeleverne.

23. juli. Driftslederne startede på studierejse til henholdsvis Holland og Sverige/Danmark.

24. juli. Besøg af lærere og elever fra Vejby Landbrugsskole.

28. juli. Driftslederne vendte tilbage; vi havde middag med afslutningsmøde, uddeling af bogpræmier fra Hans Hansens (Onkel Hans) mindelegat. Sammenkomsten sluttede med, at Anton Mortensen viste den film, han i årets løb har optaget af elevholdet. Filmen er nu i arkiv for at tages frem ved jubilæumssammenkomster.

I august-september har vi givet husly for 4 ugers insemiørkursus.

I september har »Danida« besøgt os med et een uges introduktionskursus for stipendiater fra udviklingslande. Der var deltagere fra 17 forskellige lande; en virkelig farverig uge.

Foranstående afsnit vidner om, at der sker meget i et skoleår; en god tilslutning til disse arrangementer vidner om, at unge landmænd ikke, som ofte postuleret, er rene fagidioter.

Gæstelærere, som har virket ved skolen i årets løb, bør også nævnes: Skovrider E. Hvidt, Felstedskov: Skovbrug.

Dyrlæge H. P. Ruwald, Hokkerup: Husdyrsygdomme.

Distriktsdyrlæge Skov Madsen, Bække: Svinesundhedstjeneste.

Konsulent Aage Sørensen, Jaruplund: Majsdyrkning.

Forsøgsleder Sv. Oien, Alstedgård: Roedyrkning.
 Gårdejer Kresten Bonefeld, Pøl, og } Slagteri, struktur og afsætning.
 Direktør G. Haurum, Gråsten }
 Fru Lica Weis Nærå, Risskov: Forbrugersynspunkter.
 Sekretariatsleder J. G. Nissen, MD: Mejeristruktur.
 Konsulent Poul S. Frank, Vojens: Kvægavls- og kontrolforeninger.
 Konsulent Jønson, København: Landbrugets forsikringer.
 Konsulent Holgaard-Bastell, København: SPF.
 Konsulent Arne Nielsen, Viby: Kødkvæg og RDM.

Inspiration til driftsplanlægningsopgaver og løsninger hentes på ekskursionerne. Vi er disse værter – oftest unge, nyetablerede og travle landmænd – megen tak skyldig, fordi de vil præsentere ejendom og erfaringer for os. Ekskursionsværterne er mange, også fordi vi ofte kun kommer med halve og kvarter hold. Vi har også ført specialiseringen ud i ekskursionerne.

Værter ved ekskursionerne 1978 var følgende:

Gårdejer Thorkild Fink, Nr. Hostrup.
 Gårdejer Peter Lenger, Kværs Løkke.
 Gårdejer Claus Bundgaard-Nielsen, Wolffsgaard, Broager.
 Gårdejer Jens Hansen, Nejs Møllegård, Broager.
 Gårdejer Svend Nissen, Øster Gejl.
 Gårdejer Gert Karkov, Immervad Møllegård.
 Gårdejer Thomas Thomsen, Tandsryd.
 Gårdejer Kjeld Staugaard, Felsted.
 Gårdejer Finn L. Jørgensen, Rise Skov.
 Gårdejer H. Th. Eriksen, Langdel, Augustenborg.
 Gårdejer Viggo Hermansen, Brøndlund, Gabøl.
 A/S Nybøl Gods, Gram.
 Gårdejer Hans A. Petersen, Okslund, Harreby.
 Gårdejer Niels Schultz, Kastbjerg, Lintrup.
 Gårdejer Georg Paulsen, Rinkenæs.
 Gårdejer Hans Peter Steffensen, Boyskovskov.
 Gårdejer Chr. Jørgensen, Gammelgård, Augustenborg.
 Gårdejer Chr. Jørgensen, Søgård, Lysabildskov.
 Gårdejer Jørgen Hohwi-Christensen, Saxagergård, Rinkenæs.
 Gartner H. C. Andersen, Gråsten.
 Gårdejer Broder Holsten Jessen, Bovlund.
 Gårdejer Søren Lund, Ellund, Handevitt.

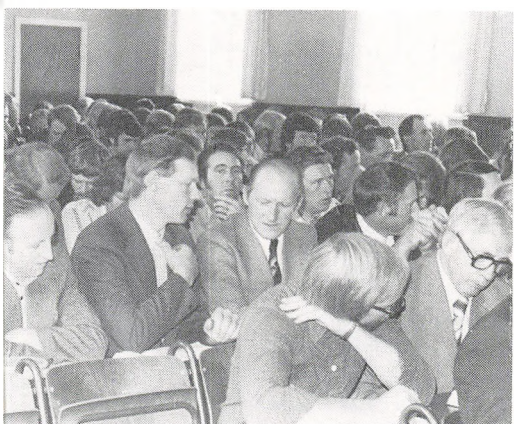
Bestyrer Nørgård Petersen, Langagergård, Avnbøl.
Bestyrer Helge Nielsen, Tyrestationen, Bovlund.
Mejeribestyrer F. Fredslund, Bov sogns Andelsmejeri.
JF-Fabrikken, Sønderborg.
Gårdejer Chr. Tychsen Petersen, Højgård, Nybøl.
Forstander Hardy Knudsen, St. Jyndeved Forsøgsstation.
Forstander Hans M. Jepsen, Rønhave Forsøgsstation.
Dalum Landbrugsskoles gård »Lammehave«.

I årets løb har vi i samarbejde med landbo- og husmandsforeningerne samt landboungdom haft følgende efteruddannelseskursus på skolen:

1. Styling og kontrol i malkekvægholdet.
2. Investeringsplanlægning.

Det nye skoleår er nu startet. Driftslederkursus har nu taget navneforandring til 6 måneders fagligt-teknisk kursus og 3 måneders driftslederkursus. Det er ikke nogen væsentlig forandring; men når vi bruger dette navn, samt når enkelte andre formalia er i orden, kan eleverne få løn under første 6 måneders ophold, i alt ca. 10.000 kr. pr. elev. Af dette elevhold er der dog kun 47, der tilfredsstiller kravene for at få denne løn.

Filt Jensen.

Glimt fra

elevmødet.

Gårdejer Henning Laue.

Statskonsulent Hermansen.

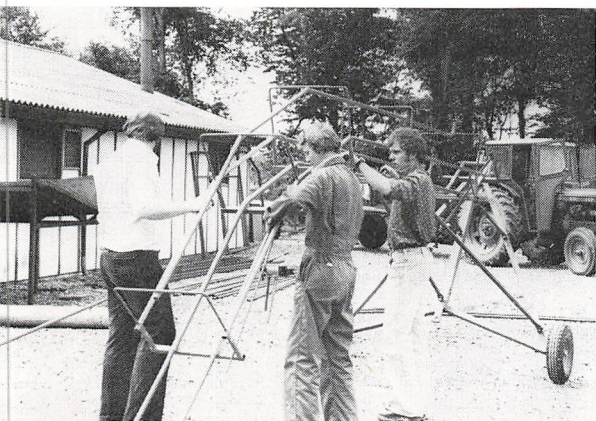

*På elevmødedagen
afsløredes et maleri af
Karlskov Jensen, som
elevforeningen har skænket.*

*Maleriet er udført af
Viggo Kragh Hansen.*

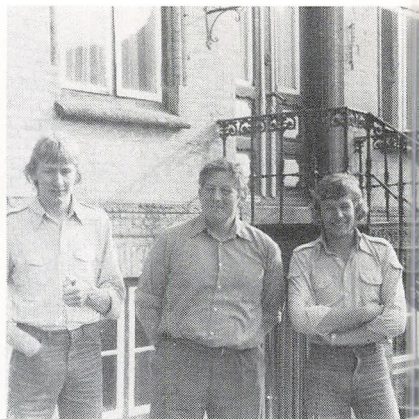

*En del af elevernes
faglige arbejde om sommeren
foregår i fri luft.*

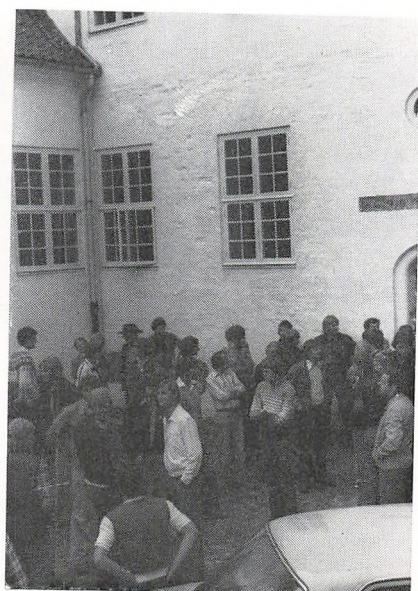

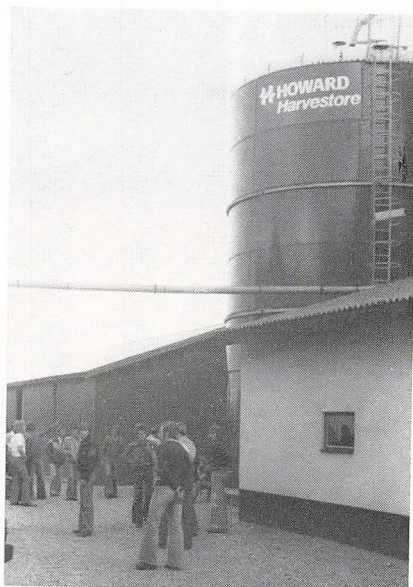
*Fra sommerens
faglige ekskursioner.*

*Vi afslagde besøg
bos kolleger
i det vestjyske.*

Glimt af -

- jubilarer

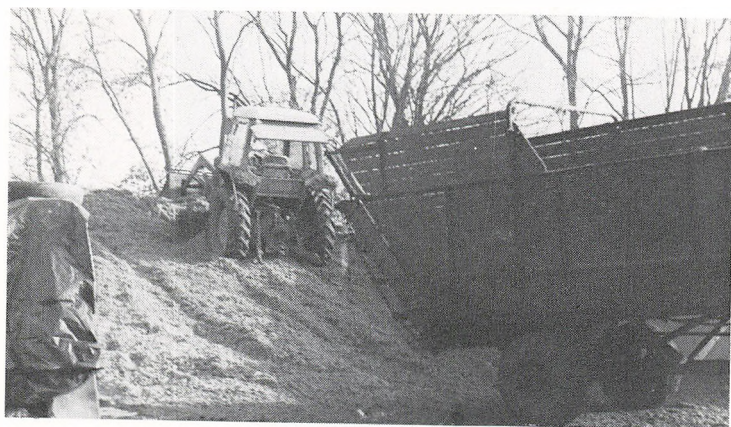
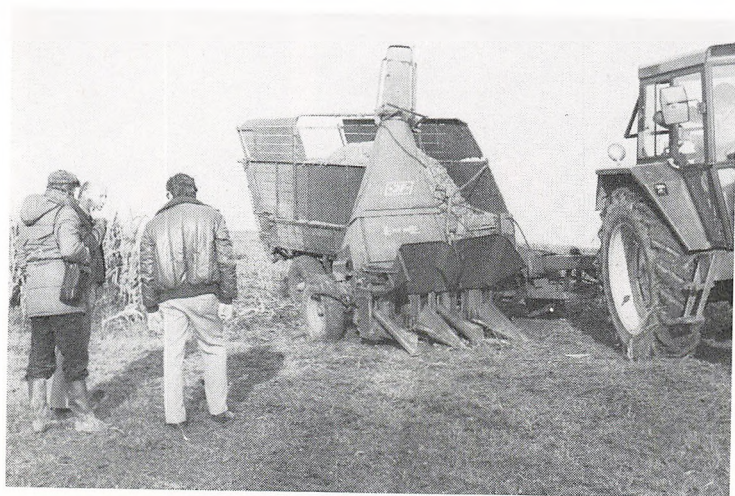

- af forskellig årgang

- og type.

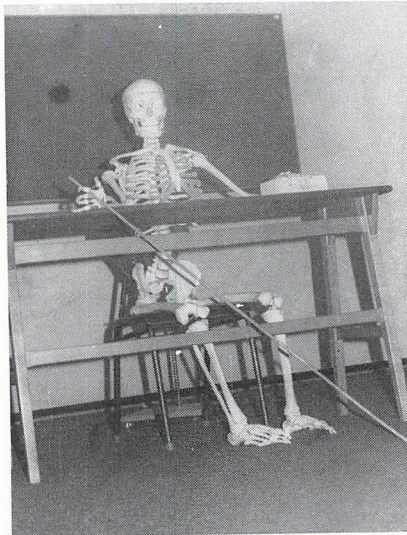
*Kørnes
vinter-
fodring
sikres.*

*At være elev på G. L. kan
være fysisk krævende –*

men også lærergerningen sætter sit præg.

Personalia

Nok engang kan jeg med glæde meddele, at det er samme lærerstab, pedel og gartner som sidste år. Der har dog været tilvækst til lærerstaben, idet konsulent Gunnar Fink, Åbenrå, fra dette skoleårs begyndelse har overtaget undervisningen i bygningslære. Gunnar Fink er en anerkendt medarbejder på bygningskontoret i Åbenrå, så han har baggrunden i orden; vi ønsker dig velkommen til samarbejdet.

Fru Tove Mortensen hjælper Peter Nielsen med at holde rent indendøre; også dig byder vi velkommen til samarbejdet.

I Asta Gedbjergs regi virker Anne Marie Mathiesen, Asta Fink Clausen, Grethe Zauner og Ulla Ravn, som alle er gamle i gårde, samt Helle Skov Hansen og Anne Grethe Festersen, som vi byder velkommen.

På gården fortsætter Jørgen Lorensen i kostalden samt Johan Philipson, der har afløst Jens Jørgensen, så køerne er fortsat i gode hænder.

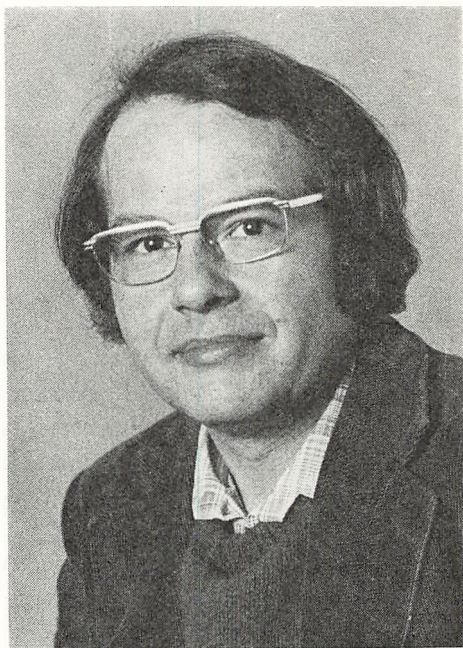
Thyge Nielsen forlod os 1. august efter 1¾ års dygtigt virke i svinestalden. Vi takker for indsatsen, både for resultaterne og for din undervisning af Grundskoleelever. Anders Jørgensen fra sidste elevhold trådte i Thyges spor og fandt straks takten.

Martin Nielsen (69/70) købte ejendom på godt 70 ha ved Grindsted midt i august. Det var barske høstbetingelser, han gik ind til; men vi håber, humøret og modet har kunnet holde dertil. Vi ønsker til lykke med bedriften og takker for indsatsen her. Som afløser på forvalterjobbet har vi Christian Jørgensen fra sidste elevhold, som vi byder velkommen til dette mangesidige job. Peter B. Hansen forlod os til november. Som nye markelever har vi fået Morten Filt Jensen og Søren Finne-mann.

Fru Hildegard Jensen sørger fortsat for rengøringen hos praktikerne, et taknemligt job; hun kan se, hvor vidt hun kommer.

Dette afsnit skal slutte med en tak til alle medarbejdere for en god indsats i det år, der er gået. Det er betydningsfuldt og en stor glæde, når alle går så positivt ind i samarbejdet. Tak.

Kirsten og Filt Jensen.

Heino Thomsen.

Dødsfald

Søndag morgen den 9. juli 1978 mistede Heino Thomsen livet ved en bilulykke. Og samtidig mistede driftslederholdet på Graasten Landbrugsskole den bedste kammerat, som var vores glædesspreder hver eneste dag.

Heino var født i Tyskland og blev uddannet som speditør i Hamburg. Men han rejste for nogle år siden til Danmark for at følge den danske pige, han havde lært at kende, og som blev hans kærlighed. De fik bofællesskab med Anne-Grethes forældre på deres gård i Dynt på Broager. Hvert par havde sin del af stuehuset. Svigerfaderen og svigersønnen drev landbruget sammen, og Heino tog på landbrugsskole for at dygtiggøre sig som landmand.

Men Heino fik ikke lov at gå tiden ud. Det var så typisk, at han var i færd med noget nænsomt og positivt, også da han døde. Han var stået tidligt op for at hente søndagsmorgenbrød hos bageren. Men den

korte køretur endte så meningsløst med, at hans gamle Mercedes ramte et vejtræ.

Hans smittende humør, turen efter rundstykker, hans altid begejstrede snak om sin elskede danske familie – det og meget andet stod vi og tænkte på ved hans begravelse. Vi følte sorgen og kunne ikke gøre noget, som kunne hjælpe Anne-Grethe. Men vi tænker ofte på hende og Heino. Og vi mindes ham, som det bedste et menneske kan være – hjælpsom, glad, ægte.

Jørgen Bonde.

Eje eller leje af jord

Diskussionen om priser og værdistigninger på jord og fast ejendom er godt i gang igen.

For landmanden må det vel først og fremmest være et spørgsmål, om prisen står i forhold til afkastningsevnen, da jorden er en del af produktionsapparatet. Eller er det – det er et velkendt synspunkt, at den nuværende pris på jord ikke står i et rimeligt forhold til afkastningsevnen. Nu skal en ejendom og dens pris naturligvis ses som et hele, hvor avlsbygningerne er en ganske betydelig del af produktionsapparatet. Men der omsættes trods alt en del landbrugsjord, hvor der stort set kan ses bort fra avlsbygningerne, og hvor jorden fremover drives i forbindelse med anden ejendom, enten ved sammenlægning eller samdrift.

Begrundelsen er ofte, at jorden kan drives uden yderligere investering i maskiner, og med den forhåndenværende arbejdskraft.

Men hvorfor købe sådan jord – ville det ikke være bedre at forpagte?

Ved afgørelse om køb eller forpagtning af jord er der mange spørgsmål, der melder sig. Hvordan påvirkes likviditeten, lånemuligheder, sikkerhed i forpagtningen fremover, evt. inflationsgevinst, er nogle af dem.

I det følgende er vist nogle beregninger over køb/forpagtning af jord.

Forudsætninger:

Køber/forpagter er en landmand med en mellemstor gård i god drift, en god økonomi og gode lånemuligheder.

Der er mulighed for køb eller forpagtning af 25 ha god jord fra nabo-ejendom. Jorden tænkes anvendt til bygdyrkning, og der skal ikke investeres ekstra i maskiner. Det ekstra arbejde kan klares med nuværende arbejdsstyrke.

Købspris 1.000.000 kr. kontant. Eller forpagtning over 8 år for 60.000 kr. pr. år incl. ejendomsskat, stigende med 5 pct. pr. år.

Dækningsbidrag, hvor der er taget hensyn til noget ekstra maskinvedligehold, 3700 kr./ha, stigende med 5 pct. pr. år.

Marginalskatteprocent (skat af sidst tjente krone) 56 pct.

Evt. køb tænkes klaret ved optagelse af DLR lån 10 pct. 30 år, på 1,5 mill.

Tabel 1 viser, hvordan likviditeten bliver påvirket ved køb af jorden. Og som det ses af nederste linie, medfører det en betydelig belastning af likviditeten. 1. år er lidt mildere på grund af færre afdrag. 2. år er det knap 77.000 kr., der skal betales mere ud netto end før købet. Hvis det ikke skal medføre yderligere gældsstiftelse, skal den bestående ejendom kunne klare det. En sådan stramning af økonomien vil sandsynligvis medføre, at andre investeringsopgaver må udskydes.

Som det fremgår af højre kolone i tabellen, er det først omkring det 17. år efter købet, der opnås en likviditetsforbedring.

I tabel 2 ses det, at forpagtning derimod vil forbedre likviditeten. Fra godt 15.000 til godt 21.000 kr. pr. år over den 8 årige periode.

Opsummeres der for de første 8 år, vil der ved køb skulle udredes 497.650 kr., hvoraf de 391.353 kr. er afdrag og altså en form for opsparring – tvungen om man vil.

Ved forpagtning bliver i samme periode tale om en netto indtjening på 147.070 kr. Med andre ord så er der en forskel mellem disse 2 eksempler på $497.650 + 147.070 = 644.720$ kr. over de først 8 år.

Op til og med det 16. år, hvorefter der bliver overskud, er stramningen ved køb 696.330 kr., hvoraf 788.129 kr. er afdrag.

Under de her givne forudsætninger er det, som tallene viser, ud fra en likviditetsmæssig betragtning bedst at forpagte jorden.

Nu er der nok ingen tvivl om, at mange landmænd også her ville melde sig som købere i stedet for forpagtere. Hvorfor? Er det risikoen for, at forpagtningen ikke kan fortsætte efter de 8 år, eller er det inflationsspøgelset, og dermed i sidste ende spørgsmålet om formue, der vejer så tungt til.

Der er vel ikke noget, der taler for, at der ikke også vil være inflation i årene fremover. Så lad os tage et forsigtigt skøn og lade den kontante pris stige med 5 pct. pr. år.

Da er den kontante værdi efter 8 år 1.477.000 kr., og med afdragene i samme periode giver det en formuestigning på papiret på 858.353 kr., forudsat gælden ikke øges andre steder for at betale stramningen.

Med en 8 pct. stigning pr. år er værdien efter 8 år 1.851.000 kr. og dermed en samlet formuestigning på 1.232.353 kr.

Fortsætter vi tankeeksperimentet fremover de første 16 år, indtil der efter beregningerne er balance i likviditeten, vil en 5 pct. stigning pr. år medføre en formuestigning på papiret på 1.971.128 kr.

Som det ses, fremkommer disse formuestigninger ikke alene ved en forøgelse af jordværdien, men i høj grad også ved en tvungen opsparring til afdragene.

Tabel 1. *Beregninger over hvordan likviditeten påvirkes ved køb*

	1. år	2. år	3. år	4. år	5. år	6. år	7. år	8. år	17. år
1. Dækningsbidrag i alt	95.000	99.750	104.785	110.010	115.520	121.220	127.300	133.665	207.385
2. Rente DLR	156.000	150.712	145.424	140.136	134.848	129.560	124.272	118.984	71.392
3. Afdrag DLR	25.424	50.847	50.847	50.847	50.847	50.847	50.847	50.847	50.847
4. »Underskud«	86.424	101.809	91.486	80.973	70.175	59.187	47.819	36.166	÷85.146
5. Skattefradrag 1 ÷ 2	61.000	50.962	40.639	30.126	19.328	8.340	÷3.028	÷14.681	÷135.993
6. Sparet skat	34.160	28.539	22.758	16.870	10.824	4.670	÷1.696	÷8.221	÷76.156
7. Rest at betale 5 ÷ 6	26.840	22.423	17.881	13.256	8.504	3.670	÷1.332	÷6.460	÷59.837
8. Afdrag	25.424	50.847	50.847	50.847	50.847	50.847	50.847	50.847	50.847
9. Ejendomsskat efter skat	3.300	3.465	3.640	3.821	4.013	4.211	4.422	4.643	7.204
10. Likviditetsstramning	55.564	76.735	72.368	67.924	63.364	58.728	53.937	49.030	÷1.786

Tabel 2. *Beregninger over hvordan likviditeten påvirkes ved forpagtning*

	1. år	2. år	3. år	4. år	5. år	6. år	7. år	8. år
1. Dækningsbidrag i alt	95.000	99.750	104.785	110.010	115.520	121.220	127.300	133.665
2. Forpagtningsafgift	60.000	63.000	66.180	69.480	72.960	76.560	80.400	84.420
3. »Overskud«	35.000	36.750	38.605	40.530	42.560	44.660	46.900	49.245
4. Betalt skat	19.600	20.580	21.619	22.697	23.833	25.010	26.264	27.577
5. Likviditetsforbedring	15.400	16.170	16.986	17.833	18.727	19.650	20.636	21.668

Hvis nu køberen er villig til en sådan stramning af økonomien over en årrække for at blive ejer af jorden og sikre sig en evt. inflationsgevinst, kunne disse penge vel lige så godt spares op uden at købe.

Lad os nu forpagte jorden efter tabel 2 og samtidig forlange en opsparring som linie 10 i tabel 1. Med overskuddet fra forpagtningen kan vi det første år »spare« knap 71.000 kr. op. Dem anbringer vi fornuftig og sikker og skulle let kunne opnå en effektiv rente efter skat på 6 pct. Sådan fortsætter vi og vil da efter 8 år med rentes rente have en formue på ca. 800.000 kr. Altså en formue af næsten samme størrelse som havde vi købt jorden, og her er tale om en formue, der er let at frigøre og uden frygt for kapitalvindingskat.

Der skal en stærk karakter til en sådan opsparring uden den pisk, der hedder terminer.

De 5 og 8 pct. stigninger, der her er regnet med, kan synes små, når stigningerne efter statistikken nærmere er på 20–25 pct. Men her er der regnet med kontant pris, og den er ikke steget nær så meget som den nominelle pris.

Prisen på 1 mill. kontant kan synes i overkanten, men selv ved en pris på 850.000 kr. kontant er det først i det 16. år, der bliver balance, og en opsummering de første 8 år giver trods alt en stramning på ca. 350.000 kr.

Der er ikke i beregningerne taget hensyn til evt. formueskat og kapitalvindingskat.

Da der tilsyneladende ikke mange år fremover kan ventes en forjænteste rent driftsmæssigt efter købet, må det nok være den betydelige formueopbygning, der lokker de mange købere frem.

Hvad er en sådan formueopbygning i jord så værd, da den oftest først kommer frem ved ophør af virksomhed mange år senere. Selv om den først kommer frem ved salg, kan den til en vis grad bruges undervejs i form af belåning. Men som tallene viser, skal der en betydelig låntagning til blot for at undgå en likviditetsmæssig forringelse i forhold til før købet.

Sikkerheden for at kunne forlade bedriften med en betydelig formue afhænger i høj grad af lovgivningen på dette område. Her tænkes på kapitalvindingskat, værdistigningsafgift eller hvad navn det måtte få fremover.

Kan en sådan beskatning dæmpe prisstigningerne på fast ejendom, som det hævdes fra visse sider, og dermed føre til et mere realistisk forhold mellem pris og afkastningsevne for landbruget. Da prisen på

fast ejendom i høj grad bestemmes af udbud og efterspørgsel, må en forudsætning være, at købelysten dæmpes eller udbudet øges.

Nu er en sådan beskatning jo ikke ny for landbruget, som har levet med det i mange år. Vi mangler vel i høj grad at få ført bevis for, at denne beskatning har dæmpet prisstigningerne på landbrugsejendomme. Det synes at have lagt en betydelig dæmper på udbuddet, og prisstigningerne på landbrugsejendomme er mindst lige så store som på f. eks. parcelhuse, som ikke hidtil har haft denne beskatning.

Hvorfor skulle det egentlig få en helt anden virkning, fordi man inddrager parcelhusene under denne form for beskatning. Holder man fast i de grundlæggende principper fra kapitalvindingsskatten, hvad meget tyder på, er der i hvert fald en ting, der er helt sikker, og det er, at det vil kræve en uhyre administration og blive så indviklet, at langt det store flertal af ejere vil give op på forhånd. Hvis nu det alligevel ikke virker efter hensigten, hvorfor så ikke lave noget enkelt og let håndterlig. Så kan det i hvert fald kun være en fordel for landbruget.

Jens Stisen.

Kan vi forbedre jordstrukturen?

Får jorden den rigtige behandling? Det er nok et spørgsmål, man altid må stille sig selv. Nu har vi de sidste 25 år pløjet dybere og dybere, og så begynder man at snakke om reduceret eller minimal jordbehandling, og der er meget i den snak, der lyder tiltalende, men uanset om man foretrækker den ene eller den anden form for jordbehandling, så tror jeg, at man skal forsøge at forbedre jordstrukturen, så man derigennem kan gøre arbejdet lettere. Foruden at jorden skal have det rigtige R_t og ikke må være vandlidende, så er humusindholdet af stor betydning.

Humus er rester af organisk stof fra stub, rodrester, halm og staldgødning, når det er blevet nedbrudt i jorden af mikroorganismer og regnorme. Nedbrydningen sker gradvis, og slutresultatet er omdannelse til kultveilte, vand og uorganiske plantenæringsstoffer. Nedbrydningen sker ret hurtig for den letomsættelige del af plantemassen, men foregår langsommere, jo tungere omsættelig materialet er for mikroorganismerne, og til sidst vil der blive en rest af meget tungt omsætteligt materiale: humus.

Humus har en gavnlig indflydelse på jorden, uanset om der er ler- eller sandjord. Lerjorden har normalt det største indhold omkring 3–4 pct., og et stort indhold gør, at lerjorden bliver mere porøs. I sandjord er der omkring 2 pct., og det siges, at den kritiske grænse er ved 1 pct. Kommer indholdet under 1 pct., er der større fare for sandflugt, d. v. s. at humus binder sandjorden, men den gør også sandjorden mere vandholdende, og den kan også være med til at forhindre udvaskning af plantenæringsstoffer og forbedre roddannelsen hos planterne. Nu er humus meget tungt omsætteligt. Man har efter kulstof 14 metoden undersøgt noget humus og fundet, at alderen på det var fra nogle få hundrede år til godt 2000 år.

Man regner med, at der her i landet skal tilføres jorden 3000 kg organisk stof pr. ha om året for at holde det vedlige, og at en kornmark, hvorfra man fjerner halmen eller brænder den af, giver 2000 kg organisk stof pr. ha, så der bliver underskud, men da humus er så langsomt

omsætteligt, som det er, sker der vel ikke alverden ved, at en generation gør det, men det kan ikke blive ved med at gå i mange årtier, men pløjer man halmen ned eller på anden måde blander den i jorden, eller man sår en efterafgrøde, så er der balance i tingene. En roemark giver ca. 2500 kg organisk stof pr. ha, men det bedste er en kløvergræsmark, den giver 5000 kg organisk stof pr. ha. Har man sådan en i sædskiftet, så hjælper det på regnskabet.

Af friske plantematerialer, der bliver tilført jorden, omsættes ca. 70 pct. det første år, og sådanne let omsættelige organiske materialer, der er under dannelse til humusforbindelser, er en form for meget aktiv humus, og selv om levetiden for disse nedbrydningsprodukter er kort, er deres virkningsgrad høj, og de kan i betydelig grad medvirke til en midlertidig stærkt forbedret jordstruktur.

Humustilstanden kan derfor ikke alene bedømmes ved dens humusprocent. Det er ikke kun mængden af organisk stof i jorden, der er af betydning, men også mængden og arten af de stofskifteprodukter, der dannes under de organiske materials nedbrydning, er væsentlig. Derfor kan betydningen af halm- og grøngødning på jordens dyrkningsegenskaber og især dens struktur meget vel være meget større, end sammenligning af humusprocenter efter en årrække kan give indtryk af. Et forhold, som iagttagelser fra forsøg og praksis med halmnedbringning og grøngødningsafgrøder kun kan bekræfte.

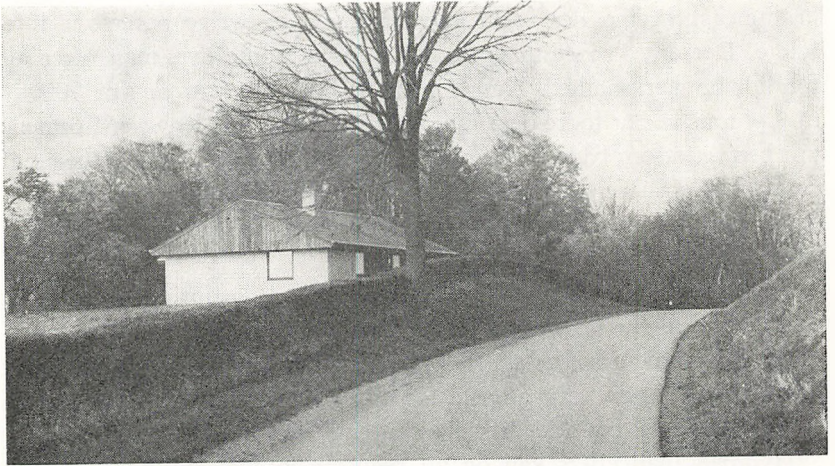
En stor organisk masse i jorden giver også næring til en stor regnormbestand og andre mikroorganismer. Findes der næring nok, kan der i en god jord være op til 4-5 tons regnorme og 20 tons bakterier pr. ha, men omkring en halv tons regnorme pr. ha er nok mere almindelig. Regnormene laver gange i jorden, hvor de efterlader deres ekskrementer, der har en ideel krummestruktur, og planternes rødder vil mange gange søge disse kanaler, når de skal i dybden, for der er både ilt og næring. Kanalerne er også med til at udskifte den kultveilte, der dannes i jorden med ilt, og det er meget store mængder luft, der kan udskiftes på den måde. I en jord med mange regnorme kan deres gangsystem ned i jorden svare til et 2 tommer rør lodret ned i jorden pr. m². Det gør også, at regnvandet siver hurtigere ned i jorden. I værste tilfælde kan det nedsætte faren for vanderosion. Forsøgs-mæssig har man påvist, at vandoptagelsen i en græsmark med mange orm var 10 gange hurtigere end i en græsmark uden regnorm, og i marken uden orm blev porerne i jorden vandfyldte, således at lufttilførselen ned i jorden dermed blokeredes til skade for rodånding og iltafhængige bakterier, hvorimod i marken med de mange orm blev vandet bundet til de

krummeaggregater, der var i kanalerne, og de øvrige porer var luftfyldte. Det er et spørgsmål, om ikke det er nogle dyr, man ofrer alt for lidt opmærksomhed. Kunne man få bestanden sat op fra 500 kg til 3-4 tons ved at fodre dem med halm og grønafrøder, så må ormene vist betragtes som både god og billig arbejdskraft, de kan lave meget af markarbejdet både bedre og billigere, end man kan med maskiner, og så kan man reducere det maskinelle markarbejde og i tidens ånd spare energi.

Fra mikrobiologisk side er der fremhævet, at nedbringningen helst skal være i de øverste 15 cm, for at man kan være sikker på, at omsætningsprocesserne udvikler sig til gunst for planterne. Og det passer godt sammen med nogle forsøg forud for byg. Der har det vist sig, at pløjedybder under 12 cm ikke har givet merudbytte.

Hvordan man ellers kan og vil reducere jordbehandlingen, er nok noget man må forsøge sig frem med, der kan være mange muligheder, og man må tage den, der passer bedst til den jord og de afgrøder, man har. Man kan pløje i mindre dybder, bruge tallerkenplov eller -harve, nogle vil bruge fræser, og i andre tilfælde kan man måske nøjes med en gang kraftig harvning. Men den reducerede – eller minimale – jordbehandling er der skrevet om mange andre steder, så det vil jeg udelade her.

Jens J. Bonde.

Den nye lærerbolig.

Skolens landbrug

INVESTERINGER SKOLE OG GÅRD

I foråret 1978 fik vi tilladelse til at opføre nok en maskinhal. Den står nu færdig, bygget i vinkel på den hidtidige. I sydenden af den nye maskinhal er der blevet en midlertidig skolestue.

Vi har brug for en ekstra skolestue. Den bedste placering af en skolestue er nuværende gymnastiksal. Vi har ansøgning i ministeriet om tilladelse til ændring af gymnastiksalen til skolestue og lærerværelse; samt en mellembbygning mellem syd- og vestfløj. Får vi denne tilladelse, skulle vi gerne samtidig have tilladelse til at opføre en mindre idrætshal i forlængelse af spisesalen.

Sydgavlen i den nu opførte maskinhal/skolestue bliver da en del af sidemuren i den nye idrætshal, og skolestuen bliver til den tid depotrum for hallen.

I landbruget er vi færdige med ombygningen af kostalden. Al gødning fra kostalden, goldsostald og slagtesvinestalden ender nu i gyllebeholderen, i alt ca. 17 m³ daglig.

Vi har endnu ikke fået realiseret planerne om biogas. Første projekt blev for dyrt. Et nyudarbejdet projekt går til licitation i denne uge (46). Vi håber, det bliver fornuftigere tal denne gang, for vi vil jo gerne

Den nye maskinhal.

med i opbygningen af et sådant forsøgsanlæg. Vi har jo betydelige mængder gødning; det er der også mange andre der har; men vi har samtidig en mulighed for at udnytte gassen. Vi vil gerne med, men ikke for enhver pris.

Filt Jensen.

MARKBRUGET 1978

Som jeg plejer, vil jeg her give en kort oversigt over skolens markbrug, som det har formet sig i året, der er gået. – Men til orientering for den, der ikke har tid eller lyst til at læse hele artiklen, kan jeg godt allerede her røbe, at ikke alt lykkes helt så godt, som vi kunne ønske os.

Specielt afsnittet om roerne er således trist læsning, der udmærket kan overspringes. – Nu er det sagt.

Vinteren 1977–78 blev væsentlig strengere end i de nærmest foregående år. Dagbogen kan således fortælle om en kold februar måned med indtil 25 graders frost, ligesom der var dage i marts, hvor sneen føg over markerne samtidig med, at det frøst hårdt. Foråret lod derfor vente på sig. Først da vi nåede den 7. april, var jorden tørret tilstrækkeligt til, at opharvningen og kornsåningen kunne begynde. Vejret var på dette tidspunkt fint, så arbejdet gik let fra hånden. Allerede den 10. april var kornet i jorden. Og et par dage efter var også udlægget sået.

Såbedet blev tilsyneladende godt. Men et eller andet må der dog have været galt, for kornet spirede ikke så godt, som det plejer at gøre. Og da det senere viste sig, at også buskningen lod en del tilbage at ønske, var vi i forsommeren ikke særlig stolte af vore kornmarker. Men

vi var mest tilbøjelige til at give den lange forsommertørke skylden herfor, og åndede derfor lettet op, da der omkring Sankt Hans begyndte at komme byger igen. Og efter en både våd og kold juli måned, hvor kornet tilsyneladende rettede sig en del, begyndte vi næsten at tro på konsulenternes profetier om en kornhøst på højde med – eller endda over – kornhøsten 1977. Men som så ofte før forregnede vi os lidt. Og i år var det desværre til den forkerte side.

Høsten begyndte sent. Mejetærskeren rykkede først ud den 21. august. Og nøjagtig en måned senere, den 21. september, tærskede vi den sidste havre efter en kornhøst så våd og kold, at den sent vil gå i glemmebogen. Hver kerne, vi høstede, måtte over tørreriet, der arbejdede uafbrudt, fra det den 21. august blev startet, til det den 28. september blev standset igen. Kornet blev høstet med vandprocenter, der for hvedens og byggens vedkommende lå mellem 18 og 22 procent, idet kun nogle få tønner byg var nede på 16 pct. vand ved høst. Til gengæld blev al havren høstet med et vandindhold på mellem 23 og 27 pct. Gratis blev kornhøsten altså heller ikke.

Efter nedtørring af kornet til mellem 12 og 14 pct. vand er den samlede kornavl opgjort til 2721 hkg. I 1977, hvor skolens kornareal var 3 ha større, end det var i år, avlede vi 3385,5 hkg – altså 600 hkg mere. Det er derfor med lidt blandede følelser, vi i dagspressen og fjernsynet hører 1978 proklameret som rekordår hvad kornavl angår. Og bedre bliver det jo ikke af, at vi på grund af det ustadige vejr har måttet afskrive halmen fra 10 ha. Vi har såmænd stadigvæk et par læs halm, der ligger og skvulper på stubben ved sportspladsen.

Afsnittet om roerne bør som andre »gysere« læses ved midnatstide. – Da ingen her på stedet er i stand til at se ind i fremtiden, var det med den bedste samvittighed af verden, at roerne i år blev placeret på skolens stiveste og koldeste lerjord med 10 ha i mark nr. 5 og 1 ha i mark nr. 10.

Overbeviste som vi er om fordelene ved tidlig såning af roerne, var vi selvfølgelig glade, da det den 19. april lykkedes os at få roerne sået i, hvad vi selv mente var et hæderligt såbed. Som vi plejer, såede vi Kyros til blivende bestand på afstanden 50×18 cm. Mod ukrudtet brugte vi i mark 5 både Venzar og Betanal, mens vi i mark 10 nøjedes med Venzar.

I mark 10 gik alting, som det skulle. Hvert frø kom tilsyneladende med en spire. Ingen spring i rækkerne, og ingen ukrudt hverken i eller mellem rækkerne. Så bortset fra, at ådselbillerne snød os og ødelagde et par rækker i markens ene side, havde vi kun glæde af marken.

Men i mark nr. 5 – med de 10 ha roer – var alt til gengæld som forhekset. Det begyndte med en spiring så elendig, at man skulle forsværge, at frøet var taget fra samme pose som det, der i mark 10 gav en så fin plantebestand.

Da jeg ikke hører til den barske type, der ønsker sandheden for enhver pris, foretog jeg ingen optælling af planter i marken. Men jeg tør godt vædde på, at plantetallet lå væsentlig under 40.000 pr. ha. Dertil kom så, at den både kolde og våde sommer var meget uheldig for den stive lerjord, hvor roerne i år var placeret.

Ikke på noget tidspunkt lykkedes det heller for roerne at få lukket rækkerne ved egen hjælp. Det gjordes iøvrigt heller ikke nødvendigt. Det klarede ukrudtet og de tusinder af rapsplanter, der myldrede op fra spildfrøene i jorden. Alle havde de tilsyneladende helt misforstået det der med Venzar og Betanal.

I dag er vi så langt med optagningen af roerne, der i parentes bemærket har drillet os lidt, at vi med ret stor sikkerhed kan udtale os om udbyttet. Opmålingerne viser, at nettoudbyttet fra de 11,0 ha med roer ligger under 50.000 f. e. i rodudbytte, hvortil kommer 7.000 f. e. i form af ensilage (alle tal er netto). Er der noget at sige til, at vi er lidt mellemfornøjede med resultatet. – Og nu går vi så og spekulerer over, hvorfor resultatet blev, som det blev. Skyldes det for tidlig såning. Skyldes det forkert gødskning eller uheldig jordbehandling. Eller var det – hvad vi helst ville tro – forhold, som vi ikke selv har indflydelse på, der gjorde udslaget.

En overgang hældede jeg nærmest til teorien om, at vi måske selv havde hæmmet roernes spiring og vækst ved anvendelse af for store gyllemængder forud for såningen. Teorien kom tilsyneladende lidt bag på Filt Jensen. Men loyal som altid bakkede han tanken op, idet han dog mindede om, at mark 5 kun havde fået ganske få læs gylle og – pudsigt nok – netop der, hvor roerne spirede allerbedst. I forbifarten fik han da også lige tid til at fortælle, at der på den ene ha med roer i mark 10, hvor roerne spirede så fint, var anvendt en bagatel af 90 t. gylle som overgødning før såning. Men da det jo er undtagelserne, der bekræfter reglen, holder jeg selvfølgelig fortsat på, at man kan skade spiringen ved anvendelse af for store gyllemængder lige før såning.

Afsnittet om græsmarkerne kan gøres kort. Om dem er der heldigvis kun godt at fortælle. Kørerne kom i år ikke på græs før i begyndelsen af juni.

Vi var følgelig i forsommeren forskånet for både oprædning og dødbidning af græsset i foldene. Og det kunne græsset lide. Sommeren igen

nem har væksten været fin – og er det stadigvæk. Mens disse linier skrives, ensileres der for sidste gang i år. Og stadigvæk er der græs nok til kvierne.

I år prøvede vi forsøgsvis at så majs som efterafgrøde efter overvintret italiensk rajgræs. Rajgræsset blev ensileret i dagene omkring 20. maj, hvorefter marken, efter at have fået 100 t. gylle pr. ha, blev pløjet. Majsen såede vi den 29. maj i et såbed, som det på grund af vejrforholdene desværre ikke lykkedes os at få helt så godt, som vi ønskede. Allerede den 2. juni kunne man dog se de første majsplanter i rækkerne, men måtte så til gengæld også vente i adskillige uger, før det lykkedes resten af planterne at skaffe sig tilstrækkelig vand til at kunne gennemføre spiringen. I både juni, juli og i første halvdel af august måned var marken derfor et trist syn, og fiaskoen syntes sikker. Hvor slemt det så ud fatter man måske bedst, når man hører, at selv eleverne undlod at komme med spydige bemærkninger.

Tørkeperioden, vi havde i forsommeren, havde selvfølgelig sin store del af skylden for, at starten blev så dårlig. Men selv var vi nok heller ikke helt skyldfrie. På grund af de store gyllemængder, majsen fik, anså vi det for forsvarlig at spare den dyre startgødning, der ellers anbefales til majs. Desværre ved vi i dag ikke, hvorvidt det var rigtigt eller ej. Vi begik nemlig en brøler af rang. Vi skulle selvfølgelig have benyttet lejligheden til at lave et forsøg med placeret startgødning i nogle rækker. Så havde vi måske i dag vidst lidt om denne gødnings virkning på spiringen.

Senere på sommeren rettede majsen sig heldigvis en hel del, og i dag kan vi i plansiloen måle os til, at udbyttet i år ligger på nøjagtig det halve af, hvad der blev høstet i majsen i 1977. Nettoudbyttet blev altså 20.000 f. e. på de lige godt og vel 4 ha med majs i mark 5. Det lyder ikke af ret meget, og er da heller ikke det helt store. Men her bør man huske, at marken først havde givet 8.000 f. e. i græsensilage (netto). Alt taget i betragtning er resultatet derfor ikke mere afskrækkende, end at vi godt tør prøve igen. En ubestridelig fordel er der nemlig ved metoden: *Vi får lejlighed til midt i maj at »slippe af med« en del gylle.* Og det er i virkeligheden slet ikke så få f. e. værd.

Korn: Korte notater vedrørende avl og foderbeholdninger

40,0 ha byg (Salka og Georgie)	1892 hkg nedtørret
11,0 ha hvede (Solid)	475 hkg nedtørret
6,0 ha havre Selma)	354 hkg nedtørret
57,0 ha	2721 hkg 47,7 hkg/ha

10,9 ha roer

Ca. 50.000 f.e. i rod (netto)

Ca. 7.000 f.e. i topensilage (netto)

4,5 ha majs

Ca. 20.000 f.e. majsensilage + (8.000 f.e. ital. rajgræs)

26,6 ha græs

Ca. 72.480 f.e. i græsensilage

Ca. 8.000 f.e. i græsensilage – efterslæt

Ca. 36.900 f.e. i hø 6150 baller

Ca. 30.000 f.e. afgræsning køerne

Ca. 12.000 f.e. afgræsning kvierne

159.380 f.e.

Chr. Gedbjerg.

KVÆGBESÆTNINGEN

Efter 3 år med ydelsesfremgang måtte vi i år notere en lille tilbagegang. Men betragtes året som et indkøringsår, hvor de første erfaringer i den ombyggede stald skulle gøres, lader resultatet sig vel høre.

Tabel 1. Ydelse m.m. i de sidste 3 kontrolår

kontrol- år	antal årskøer	kg mælk	fedt- procent	kg smørfedt	udskiftn.- procent	udsatte, antal dage efter kælving
1975-76						
RDM	58.5	6967	4.14	289	30	
SDM	19.4	6287	4.03	253	62	
<i>gns. RDM + SDM</i>	<i>77.9</i>			<i>280</i>		
1976-77						
RDM	57.2	6270	4.58	287	58 (43)	
SDM	21.3	6425	4.36	280	49	
<i>gns. RDM + SDM</i>	<i>78.5</i>			<i>285</i>		
1977-78						
RDM	67.3	6626	4.34	288	51	277
SDM	22.0	6207	4.20	261	36	215
<i>gns. RDM + SDM</i>	<i>89.3</i>			<i>281</i>		

Tabel 1 viser, at ydelsen gennem de sidste 3 år har været meget konstant. Tilbagegangen på 4 kg smørfedt fra forrige til sidste kontrolår må tilskrives en manglende hård udskiftning af dårlige køer blandt de brogede. En udskiftningsprocent på 51 for RDM er høj, også for høj,

når besætningen skal rekruttere sig selv, og dette må foretrækkes (sygdomme, miljø m.v.). For den enkelte ko er en hovedårsag som regel begrundelse for udskiftning, men for en besætning vil der næsten altid være flere fremtrædende årsager. 42 køer er i det forløbne år sat ud (november-oktober).

Tabel 2. Hovedårsager til udsættelse

		Heraf 1. kalvs
Manglende drægtighed	19	12
Dårligt yver	8	0
Fremmedlegemer	3	2
Ydelse	4	2
Kronisk mastitis	2	1
Bentøj	3	0
Pattetråd	1	0
Alder	2	–

Manglende drægtighed har været et problem i det sidste år, især hos 1. kalvs. Meget tyder på, at fejlen skal findes i grovfoderet, da der også har været problemer med at få kvierne drægtige (både køer og kvier får grovfoder – af kraftfoder får kvierne normalt kun lidt). Fuldstændige analyser af græsmarksprodukterne (ensilage, græs og hø) tyder på, at fejlen kan skyldes disse fodermidlers mineralstofindhold – forholdet mellem mineralerne (se senere). Dårligt yver dækker over strittende patter, hængeyver og/eller vurderet til efter næste kælvning at ville få et sådant yver. De to udsatte på grund af alder dækker over 10 og 7 laktationer. Begge blev ikke insemineret efter sidste kælvning, da de blev vurderet til ikke at kunne holde til flere kælvninger (slagtepris er bedre end DAKA-pris). I sidste kolonne i tabel 1 ses, at udsættelse i dage efter kælvning for henholdsvis RDM og SDM har været 277 og 215 – en forskel på 2 måneder. Ydelsesmæssigt er kriteriet for udsættelse 10–12 kg mælk. Dette fortæller lidt om, at RDM her på stedet er mere udholdende end SDM.

Forholdet mellem fødte kvie- og tyrekalve er gennem det sidste år vendt til fordel for flest fødte kviekalve – nu ca. 55 pct. kvier. NVF Ørn er stadig den mest anvendte tyr i besætningen, de første kvier født efter ham forrige sommer er insemineret. Vi anvender brunstsynkronisering, for det må erkendes, at det kan være vanskeligt at observere brunst hos kvier på spalt. Sidst i november skal vi prøve ægtransplantation med ko nr. 328 som donorko – mere om dette næste år.

I flere år har den gennemsnitlige kælvningsalder for kvier været på

27–29 måneder med en variation fra 22–36 måneder. Stort set er ydel-
sen ens for disse 1. kalvs køer. Forudsætningen for dette er, at kvierne
ved ikælvning har en veludviklet kropsbygning. Ved en vægt på 320 kg
insemineres uanset alder. Under er vist et par eksempler på 1. kalvs,
som faktisk nåede en pæn ydelse, inden de fyldte 3 år.

Ko nr.	Født	Kælvet 1. gang	Kg 4 % mælk før 3 år gammel	Kælvet 2. gang
35	02/08-75	10/08-77	6977	01/09-78
36	28/07-75	02/09-77	6380	04/10-78

Hvad det økonomiske angår taler eksemplet for sig selv.

I år var der ingen køer over 400 kg smf., men det fremgår af tabel 3,
at enkelte kom tæt på.

Tabel 3. Køer med over 340 kg smf. i kontrolåret 1977–78

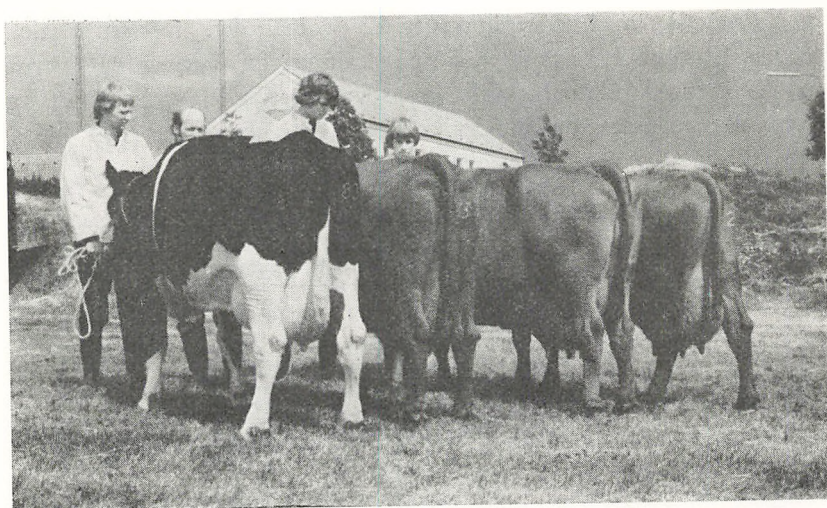
Ko nr.	Far	Kælvning nr.	Kg mælk	Procent fedt	Kg smørfedt	Kg 4 % mælk	Forventet kælvning
44	Nof. Dam	2	9301	4.26	396	9664	april
389	Sdj. Ling	3	8639	4.53	391	9326	november
46	Dyb. Ry	4	9175	4.22	387	9478	maj-juni
75	Hrs. Ras	3	7764	4.70	365	8579	januar
349	Dyb. Aman	5	8426	4.13	348	8590	feb.-marts
48	Sdj. Krog	1	7146	4.80	343	8004	÷
394	Sdj. Dan	3	8401	4.08	342	8502	januar
81	Sdj. Jens	2	8042	4.26	342	8356	marts

De otte køer i tabel 3 er efter otte forskellige tyre, hvoraf de seks er
fra Sønderjylland. På nær nr. 48 er alle i tabellen drægtige.

Ko nr. 2, 38, 394 og 83 repræsenterede i år besætningen ved dyr-
skuet i Åbenrå. Alle fik 1. præmie med 22 p. (dommerne var hårde i
år). På billedet ses de fire repræsentanter.

Køerne er fra venstre mod højre nr. 83, 394, 38 og 2. De repræsen-
terer både eksteriør og ydelse – data ses herunder:

Ko nr.	83	394	38	2
Kg mælk	7580	8401	6062	7023
Fedtprocent	4.26	4.08	4.53	4.58
Kg smørfedt	323	342	275	321
Fader	Sdj. Jens	Sdj. Dan	Dyb. Ajø	Sdj. Dan

Men rebellen kan godt fare op i en, når man på et skue finder en pæn ko og derfor slår op i kataloget og ser, at den f. eks. møder op med en ydelse på 220 kg smf. Vel skal der køer på skue og helst mange, men hvis skuet skal have noget avlsmæssigt formål, så burde man stille krav om en vis ydelse, f. eks. 250–275 kg smf. og ikke 220 kg smf., da en ko med den ydelse aldrig kan få betydning avlsmæssigt ud over det rent hobbyprægede. Det kunne også tilføjes, at det burde være et krav, at køerne var renmalkede, før de sendes til skue. – Den produktions- og fodermestervenlige ko må være målet.

Tabel 4. *Anvendelsesperiode(r) for forskellige foderremner*

	15/1–10/5	11/5–17/6	18/6–15/7	16/7–1/11
Roer (kyros)	3	3	2	–
Rørmelasse	2	2	1	3
Majsensilage	1.5	–	–	–
Topensilage	–	2	1	–
Græsensilage (efter ædelyst)	1	–	–	2
Hø	–	–	2	1
Græs (på stald)	–	–	1	–
Græs (afgrænsning)	–	–	1	2
C-12	+	+	–	–
C-8	–	–	+	+
A-6	–	–	–	+
Havre	+	+	+	–
	+ mineraler og vitaminer			

Fodringen af køerne er siden midten af januar gennemført således, – se tabel 4. Tallene i tabel 4 angiver tildelte f.e. og illustrerer, at disse foderemner er anvendt til afbalancering og supplerings. Halm er tildelt efter ædelyst i de to første perioder.

Vore erfaringer med majsensilage til malkekøer er ikke de allerbedste. Dette kan skyldes, at når kraftfoderet gives som en fast mængde og græsensilagen efter ædelyst, at da foretrækkes græs- frem for majsensilage, bl. a. på grund af græsensilagens højere pH og lugt – smagen skal jeg lade være usagt. Faktum er, at ca. halvdelen af den tildelte majsensilage endte som foder for opdrættet, som åd den med velbehag. Opdrættet og tyrene vil i den kommende vinter få al majsensilage.

Først 18. juni kom køerne ud, og det fremgår af tabel 4, at det var en begrænset mængde af græs, de skulle hente ude. Sommerens græsning af køer har foregået på mark 2 med undtagelse af oktober måned, hvor græsningen foregik på mark 1 – efterafgrøden. Hele 1. slæt og ca. tredjedelen af 2. og 3. slæt blev ensileret fra mark 2, således at græsning eller hjemkørsel af græs er sket på/fra ca. 5 ha, hvilket svarer til 20 m² pr. ko pr. dag med 30 dage pr. græsningsrunde. Ved at tildele hovedparten af græsset i konserveret form opnås en konstant fodring og foderoptagelse fra dag til dag og dermed også en konstant mælkeydelse.

Det er før nævnt, at der tages fuldstændige analyser af græsset for at få oplyst, om indholdet af mineraler svarer til det normale. D.v.s. de tal, som for makromineralernes vedkommende ÷ kalium kan aflæses i fodermiddelstabeller. Analyserne er beregnet efter »Den friske linie«, og 1 analyse kan godt repræsentere flere marker. Udtagningen sker i form af en håndfuld græs fra hvert andet læs. Denne metode har bl. a. den fordel, at analyseresultaterne kan foreligge ret tidligt og før end opfodring af græsensilagen skal begynde.

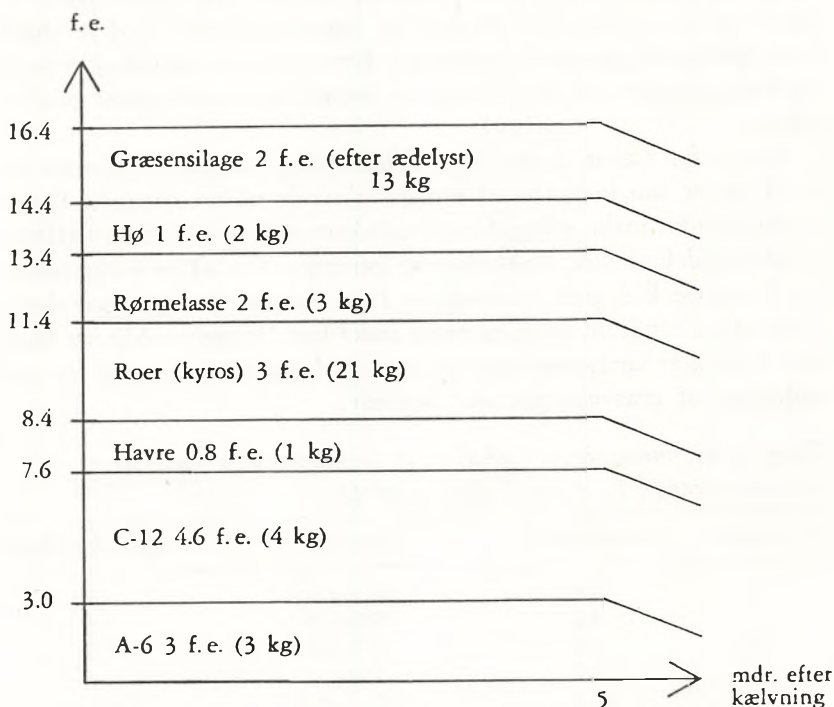
Tabel 5. Gennemsnit og variation af 5 fuldstændige analyser repræsenterende 1., 2. og 3. slæt, g pr. f.e.

Mineralstof	Gennemsnit	Variation	Normalt indhold
Ca	8.0	6.3–9.5	10
P	4.8	3.8–6.3	5
Mg	2.0	1.3–2.6	2
Na	2.2	1.2–3.4	2
K	48.8	39.6–56.8	30–45
Mn	109 mg	64–188 mg	?
K/Na-forholdet = 22 : 1.			

Indholdet af Ca, P, Mg og Na afviger ikke væsentligt fra det normale. K-indholdet ligger i overkanten. K/Na-forholdet i en foderration ligger oftest under 10 : 1, – det bedste er 6 : 1. Stiger forholdet til over 10 : 1, forringes frugtbarheden. Analyserne i tabel 5 viser et K/Na-forhold på 22 : 1. Nu er græsmarksprodukter ikke køers og kviers eneste foder, men indholdet af K kan også være stort i bl. a. rørmelasse, hvilket indebærer, at det kan være vanskeligt at komme under et K/Na-forhold på 10 : 1, da kraftfoder er fattig på Na (nogle kraftfoderblandinger er tilsat NaCl), og det samme gælder mineralstofblandinger af typen I og (II). Siden 1. juli har vi givet tilskud af Na, – 25 g pr. ko pr. dag (1 theskefuld af vores størrelse). Indholdet af Mn i foder + mineralstofblanding skulle sikre tilstrækkelig tilførsel af dette.

Køernes foderplan for den kommende vinter er for de første 5 måneder efter kælving vist i figur I. Det fremgår af figuren, at det hjemmeavlede foder efterhånden udgør den mindste halvdel. Vi har erkendt, at hjemmeavlet foder langtfra altid er lig med billigt foder. I foderpla-

Figur I. Fodring af køer i de første 5 måneder efter kælving – 1. kalvs ÷ 1 f.e. A-6

nen er regnet med 2 f.e. græsensilage, men det tildeles efter ædelyst (ad libitum), d.v.s. at der altid skal ligge ensilage foran køerne uanset tidspunkt i døgnnet. Kraftfoderet tildeles som en fast mængde i de første 5 måneder efter kælvning, ligesom vi selvfølgelig også sætter 1. kalvs, øvrige nykælvere, øvrige og goldkøer hver for sig. Under figur I er vist, hvordan vi prøver at gennemføre en harmonisk og praktisk fordring.

Foderorden:

Morgen:

1/1 havre (tilsat 2,5 % kridt)

MALKNING

1/2 C-bl. + 1 kg A-bl.

1/1 melasse (1¼ læs)

1/1 hø 8 + 8 baller)

MORGENMAD: Jørgen + Johan

1/3 roer (2 omdr. pr. par)

1/1 ensilage (3 + 3 læs)

2 kg A-bl. (1. kalvs 1 kg)

300 g mineralstofbl. af ny type I

(1 liter pr. 3 køer)

Aften:

1/2 C-bl. + 1 kg A-bl.

2/3 roer (4 omdr. pr. par)

halm efter ædelyst

MALKNING

Tildeling i 12. foderklasse:

47 kg foder

17.1 kg tørstof

2450 g træstof

Strukturindeks = 3.7

Opdrættets og tyrenes fodring gennemføres efter følgende planer:

Opdræt over 1 år:

14 kg roer (2 omdr. pr. kvie)

4 kg halm (1 balle pr. 3 kvier)

1 kg C-bl.

200 g mineralstofbl. af ny type I (1 liter pr. 5 kvier)

Opdræt 5-12 måneder:

7 kg roer (1 omdr. pr. kalv)

0.5 kg hø (1/2 balle pr. box)

1-2 kg halm (1-2 balle pr. box)

0.6 kg C-bl.

1 kg havre

150 g mineralstofbl. af ny type I (1 liter pr. 7 kalve)

Tyre:

som opdræt 5-12 måneder

+ havre efter ædelyst.

Småkalve på loftet:

3 kg skummetmælk

1-2 kg kalvebl. (max. 2 kg)

+ hø efter ædelyst.

Vitaminer: Super Stødos 1 gang pr. uge til hele besætningen.

Roerne i foderplanerne til opdræt og tyre vil pr. 1. januar blive erstattet af tilsvarende f. e. i majsensilage. Foderplanerne er for både køer, opdræt og tyre lavet i overensstemmelse med foderbudgettet, således at de skulle kunne anvendes til ca. 20. juni uden større ændringer.

Som det sidste i dette om kvægbesætningen er vist 1. kalvs og øvrige køers ydelse ved 1. kontrollering efter kælvning i september. Ligeledes er vist ydelserne til de køer, som har kælvet i maj-juni, – køer, som på kontrolleringstidspunktet den 8. oktober er kommet 4–5 måneder fra kælvning.

Tabel 6. *Alle køer kælvet på GL i september + alle øvrige kælvet i maj-juni*

Ko nr.	Kontrol den 8. oktober kg 4% mælk	Foderklasse ved kontrol	Tildeles efter foderklasse	
1. kalvs				
82	23.7	11	11	
83	20.7	10	11	
84	25.5	12	11	
85	16.1	8	11	
86	20.2	10	11	
99	24.2	11	11	
100	28.0	13	12	
101	22.7	11	11	
102	24.8	11	11	
103	24.7	11	11	
Øvrige				
45	27.2	11	12	
35	25.1	11	12	
49	35.4	15	13	
kg 4% mælk ved 1. kontrollering efter kælvning				
Øvrige køer kælvet i maj-juni				
365	25.4	11	12	40.9
33	22.9	10	10	31.8
89	28.5	12	12	36.3
386	34.9	14	12	31.3
78	25.5	11	12	31.1

Det sidste i tabel 6 viser faktisk lidt om, at vi kan tillade os at anvende fast kraftfodertildeling i de første 5 måneder efter kælvning.

Jens Kirk.

SVINEBESÆTNINGEN

	okt. kv. 1977	jan. kv. 1978	april kv. 1978	juli kv. 1978
Antal smågrise produceret	613	500	637	644
Gennemsnitsvægt ved overførsel/salg	23	33	27	30
Antal kuld fravænnet i perioden	59	64	65	59
heraf % 1. lægs kuld	25	36	23	25
Levende grise pr. kuld ved fødsel	10,0	10,0	10,4	10,4
Levende grise pr. kuld ved fravæning	8,7	8,8	9,0	9,3
% døde i diegivningsperioden	13	12	13	11
Gennemsnitlig fravænningsalder, dage	48	46	47	45
Gennemsnitlig fravænningsvægt, kg	11,4	13,9	12,5	11,8
Sofoderdage pr. produceret gris	15,0	18,1	14,5	16,3
Gyltefoderdage pr. produceret gris	4,0	5,7	3,4	2,0
Grise pr. årso og -gylt	19,2	17,3	18,3	18,7
Spildfoderdage pr. produceret gris	1,7	1,7	1,8	1,5
F. e. i alt pr. produceret gris	116	127	92	105
Foderkrav (teoretisk)	94	121	105	113
Foderstyrke i %	124	105	88	94
Effektivitetsindeks	67	86	103	95

Som hovedtallene fra de enkelte kvartalers effektivitetskontrol for soholdet viser, kan vi kun være tilfredse med det forløbne oktoberår. Det gælder både kuldstørrelse ved fravæning og brunst- og drægtighedsforhold. Vi har været forskånet for alvorlige smitsomme sygdomme hos såvel søer som smågrise. Vi har dog stadigvæk for mange søer, vi er nødt til at behandle mod farefeber. Foderforbruget pr. produceret gris var meget højt i oktober kvartal, dette forhold er dog blevet rettet i de følgende kvartaler. Vi har ikke ændret på fodersammensætningen i det forløbne år, sofoderet blander vi selv, og smågrisene får en indkøbt smågriseblanding.

Pr. 1. oktober 1978 har vi 30 landracesøer og 77 krydsningssøer, vi nærmer os det ideelle med ca. 20 renracede søer og resten krydsninger. Krydsningssøerne har igen i år vist de bedste resultater. I løbet af året er der fravænnet fra 249 kuld (245 kuld ved fravæningen) med følgende resultat:

Antal kuld	Kuldets moder	Antal levende grise ved fødsel	Antal levende grise ved fravæning	% 1. lægs kuld
249	L + LY	10,2	9,1	29 %
103	L	9,5	8,6	14 %
146	LY	10,7	9,4	38 %
Forskel	L/LY	1,2	0,8	

Forskellen mellem L- og LY-søerne er større end antal grise ved fravænningsviser, idet fravæningstallet i denne opgørelse angiver antal grise hos de enkelte søer ved fravæning, selv om nogle af disse er overført fra andre søer med for mange grise ved fødsel. Der er overført flere grise fra LY-søer til L-søer end omvendt, da førstnævnte har haft flest levende grise ved fødsel. De 1,2 (antal grise ved fødsel) kommer nærmere til det reelle tal, da grise efter LY-søerne er mindst lige så levedygtige som L-søernes. Hertil kommer at der har været væsentlig flere 1. lægs kuld hos LY-søerne.

En anden fordel ved krydsningssøerne er, at de er lettere at få drægtige. Langt den hyppigste udsætterårsag i besætningen har været manglende drægtighed. Siden foråret 1974, altså i løbet af de sidste $4\frac{1}{2}$ år, har 140 L-søer fået deres første kuld, deraf er der i dag kun 30 tilbage, svarende til en udsætterprocent på 79. I samme tidsrum har 98 krydsningssøer fået deres 1. kuld, heraf er der 77 tilbage, svarende til en udsætterprocent på 21. Ser vi på det forløbne oktoberår, har 18 L-søer fået 1. kuld, hvoraf de 6 allerede er udsat, 60 LY-søer har fået 1. kuld, af disse er kun 4 sat ud til i dag. Det ser ud til, at vi er efter L-søerne, men det er vi ikke. Enhver so i besætningen får lov til at overleve i besætningen, hvis den kan klare sig i konkurrencen med de andre søer.

I sidste elevskrift nævnte jeg, at vi havde bestilt nogle Y-sopolte til kernebesætningen. I juli måned (13 måneders levering) fik vi 8, hvoraf de 7 nu er løbet. Som tidligere nævnt er det meningen, at de fra 2. kuld skal insemineres med sæd af norsk landrace, sopoltene (YN) herfra skal så løbes med dansk landrace, så vi kan få treracekrydsningens fordele i slagtesvinestalden.

Sidste vinter fik vi løbet 3 LY-søer med sæd fra den amerikanske race Duroc. Det gav omkring 1. juni 35 grise ved fødsel og 30 ved fravæning. Grisene var lidt uensartede og voksede ikke hurtigere end andre grise i sostalden, først fra 20 kg begyndte de at vokse, så de første var klar til levering som baconsvin ved en alder af $4\frac{1}{2}$ måned. Efter aftale med slagteriet skal de leveres som T-svin her i november. Vi er lidt spændte på klassificeringen. De er korte og så brede, at der næsten kan stå vand på ryggen af dem.

Omkring 1. december får vi 3 kuld LYH-grise (hampshiresæd på LY-søer). Vi vil gerne i besætningen have enkelte kuld af de forskellige krydsningstyper som demonstration for elever og besøgende. Kombinationerne mellem LY-søer og hampshire- og durocorner vil efter mit skøn kun få et begrænset marked; der er grænser for, hvor mange danskere, der vil give en overpris for en anden kvalitet. Dansk landrace,

norsk landrace og yorkshire passer bedre til vore forhold, når man tager i betragtning, at ca. halvdelen af produktionen skal bruges som bacon eller lignende. Det kommer bare til at stå mere og mere klart, at den danske landrace, som vi indtil nu har været åh så glade for, ikke kan klare sig over for alle andre racer, vi i dag har i Danmark, når det gælder tilvækst og foderforbrug, både op til 90 kg og især over denne vægt. Dette forhold burde man gøre noget ved inden for eliteavl.

Vi har i den sidste tid brugt norsk landrace på en del LY-søer. De første grise af denne treracekombination er født. Det skulle give højere tilvækst og lavere foderforbrug, og klassificeringen skulle kunne holde. Næsten alle de 30 landracesøer insemineres med Y-sæd. Så har vi mange sopolte at vælge imellem, når der skal tages ud til avl.

Alle sopolte, der skal indgå i besætningen, bliver nu scannet, d.v.s. spæktykkelse og kødareal bliver målt på den levende gris ved hjælp af ultralyd. På denne måde kan vi sortere de dårligste fra. Fra november 1977 til juni 1978 har vi ad fem omgange fået scannet 51 sogrise, hvoraf kun 6 er sorteret fra på grund af dårlige scanningsresultater. Dette er ikke et udtryk for, at de 45 var gode nok, men mere at vi havde brug for så mange til avl. I september fik vi scannet 16 sogrise, hvoraf vi vil frasortere 6-7 på grund af scanningsresultaterne. Kun når man scanner så mange sopolte, at man kan frasortere mindst den dårligste trediedel, får man valuta for de penge, det koster at få scanner (100 kr. pr. besøg + 25 kr. pr. scannet gris). Følgende tal viser, hvor store forskelle vi har været udsat for i vor besætning.

Som vist kan der være stor forskel på kuldsøstre, og som de sidste 2 linier viser, kan der også være væsentlige forskelle mellem afkom

Scannings- dato	Scannings- nr.	Grisens mor	Daglig tilvækst	Sidespæk mm	Areal af lange ryg- muskul, cm ²	Beregnet scannings- indeks*)
1/11-77	1	104	531	21	32,2	81
1/11-77	2	104	589	16	36,9	115
19/6-78	35	1	615	9	37,6	126
19/6-78	40	1	531	17	35,8	83
21/9-78	59	103	503	10	38,2	115
21/9-78	62	103	447	14	35,5	88
21/9-78	Gns. af 3 sopolte	30	488	15,3	36,2	91
21/9-78	Gns. af 4 sopolte	103	472	12,0	38,4	104

*) Scanningsindekset giver scanningsresultatet i et tal. Det er beregnet ud fra en bestemt formel, hvori indgår daglig tilvækst, sidespækmaal og areal af lange rygmuskel. Gennemsnittet sættes til 100.

efter forskellige søer. Soen nr. 103 var en so, vi ikke havde særlig stor fidus til som gyltemoder, men ved en scanning i april tog vi tilfældigt en gris fra nr. 103, fordi vi manglede nogle. Den kom med meget fine scanningresultater, og grisene fra det følgende kuld, der blev scannet i september, gav også – som tallene viser – gode resultater. Fornuftigt anvendt er scanning et godt hjælpemiddel i udvalgsarbejdet.

Vi kører stadigvæk med 3 ugers holddrift med 7 ugers fravæning. Det har arbejdsmæssige fordele. De 17 hold, der er fravænet i oktober-året 1977-78, har i gennemsnit været på 14,4 søer med 133 grise ved fravæning.

Da vi ikke skal have holddriften til at passe med en klimastald, behøver holdene ikke at være lige store, bare størrelsen af 3 på hinanden følgende hold ligger omkring gennemsnittet. De sidste 17 hold havde følgende kuld ved fravæning: 8, 20, 14, 17, 9, 7, 15, 15, 17, 21, 14, 17, 12, 14, 12, 17 og 16. De to små hold på 9 og 7 kuld er født omkring 1. december 1977 og altså løbet i juli og august med en omløberprocent for disse to hold på henholdsvis 58 pct. og 25 pct.

Følgende opstilling viser noget om brunst- og drægtighedsforholdene på de sidste 20 hold.

Hold nr.	Løbedato ca.	Forventet antal brunstige	Antal ikke brunstige	Antal løbet	Antal ikke drægtige	Antal føret
41	25/5-77	22	1	21	2	19
42	15/6	10	2	8	1	7
43	6/7	18	2	16	3	13
44	27/7	9	0	9	4	5
45	17/8	13	3	10	5	5
46	7/9	15	0	15	4	11
47	28.9	15	1	14	4	10
48	18/10	13	0	13	2	11
51	8/11	18	0	18	2	16
52	29/11	14	2	12	1	11
53	19/12	16	1	15	2	13
54	10/1-78	10	0	10	0	10
55	31/1	7	1	6	0	6
56	21/2	15	0	15	3	12
57	14/3	15	0	15	3	12
58	4/4	17	0	17	4	13
61	25/4	19	1	18	6	12
62	16/5	18	0	18	1	17
63	7/6	15	0	15	3	12
64	28/6	12	1	11	2	9
I alt		291	15	276	52	224
Fravænet 1. læg		90	12	78	15	63
Fravænet 2 eller flere kuld		201	3	198	37	161

Angivet i %					
Fravænnnet 1. læg	100%	13%	87%	17%	70%
Fravænnnet 2 eller flere kuld	100%	2%	98%	18%	80%
Løbet i juli, august og sept.	100%	9%	91%	28%	63%
Alle andre hold	100%	4%	96%	14%	82%

Opstillingen omfatter kun søer, der har fået 1 eller flere kuld, d. v. s. at der til sidste kolonne (antal faret) skal tillægges gyltene, der indgår på de enkelte hold. Nogle søer er med på flere hold, nemlig dem, der ikke bliver brunstige første gang, og omløbere.

Der kan være mange grunde til manglende brunst og drægtighed, det viser tabellen ikke noget om, men kun sort på hvidt hvorledes det er gået med disse 20 hold.

Nederst er materialet delt op på to andre måder samtidig med at det er angivet i procent. Problemet med manglende brunst er især forekommet hos søer, der har fravænnnet 1. kuld, medens omløberprocenten har været næsten den samme for de to grupper. De nederste to linier viser, at problemerne med både brunst og drægtighed har været ca. dobbelt så store i månederne juli-september som i resten af året. Dette eftersommerproblem i løbeafdelingen kender de fleste praktiske soholdere.

I det forløbne år har vi een gang prøvet at have for mange søer/gylte til faring, så vi var nødt til at sælge 3 højdrægtige gylte. Planen er stadigvæk at løbe rigeligt med søer og sopolte, så vi kan lave hold af den ønskede størrelse, og så sælge de overskydende som højdrægtige.

Der er i oktoberåret 1977-78 produceret i alt 104 tons tilvækst i slagtesvinestalden. Omregnet til svin giver det 1667 stk. a 62,4 kg tilvækst (29-92,4 kg). Pr. stiplads (520) er der produceret 200 kg tilvækst, der svarer til 3,2 slagtesvin a 62,4 kg tilvækst. Pr. dag er der i gennemsnit produceret 285 kg tilvækst eller ca. 200 gram pr. minut. Nedenstående uddrag fra effektivitetskontrollen viser, hvorledes det er gået.

	Juli kv. 1977	Okt. kv. 1977	Jan. kv. 1978	April kv. 1978	Juli kv. 1978
Antal svin produceret	392	345	488	374	460
F.e. pr. kg tilvækst	3,22	3,80	3,20	3,17	3,31
Foderstyrke, f. e. pr. dag	1,93	1,89	2,04	1,75	1,98
Daglig tilvækst i gram	599	498	638	553	599
% udsættete	3,8	2,0	1,8	2,4	3,0
Kød %	53,3	53,8	54,3	54,5	54,1
% præmieberettigede	57	67	74	77	61
% med sygdomsbemærkninger	8,5	5,3	5,3	8,5	7,0
heraf med nysesyge	3,7	2,9	2,4	4,2	4,1
Effektivitetsindeks	77	60	89	88	79

Det er gået op og ned med foderforbrug og daglig tilvækst. I oktober kvartal 1977 gik daglig tilvækst ca. 100 gram ned, medens foderforbruget steg med ca. 1/2 f. e. pr. kg tilvækst. Der var tilsyneladende ikke noget i vejen med grisene, de holdt bare op med at vokse, men blev ved med at æde. Vi prøvede selvfølgelig at finde en forklaring på det dårlige resultat. Var det noget med kornet – eller var det fordi vinduerne havde været ude i sommermånederne, og grisene havde vænnet sig til meget frisk luft, og de så ikke trivedes så godt, da vinduerne blev sat i igen – eller var det af helt andre årsager?

Fordi vi alligevel skulle købe korn, og fordi piller støver mindre end pulver, og fordi blandingsanlægget ikke var helt stabilt, begyndte vi lige før jul at bruge en færdigblanding med 16–17 pct. fordøjeligt råprotein. Derved fik vi ikke foderforbruget ned under de sædvanlige 3,2 f. e. Vi har eksperimenteret lidt med blandinger, i begyndelsen brugte vi 20 pct. tapiokamel, men mente ikke, at det fremmede appetitten. Nu bruger vi en blanding uden tapiokamel.

Hvorledes vil det nu gå i vinter med indkøbt foderblanding? Hvem skal æde det dårlige korn? Køerne får vi nok ikke til det i år, når prisen på en A-blanding uden byg ikke koster meget mere end ren byg. Vi har stor lyst til at bruge egen avl og indkøbt korn til slagtesvine i igen, men det kræver nok et bedre blandingsanlæg og et vådfodringsanlæg. Udviklingen går hurtigt, i dag (2 år efter at stalden blev bygget) ville ingen være i tvivl om, at der skulle installeres et vådfodringsanlæg.

Kødprocenten er nu kommet på den rigtige side af 54 pct. I de sidste kvartal er den gået lidt tilbage. I januar og april kvartaler havde 14 pct. af de leverede grise under 52 pct. kød, dette steg i juli kvartal til 23 pct., hvilket både påvirker kødprocenten og % præmieberettigede. Der er søer i besætningen, som jeg har mistænkt for at give grise med for lav kødprocent, de skal sættes ud ved lejlighed. Havde de samme søer bare ikke haft alle de andre egenskaber, man forlanger af en god so. Det ser ud til, at vi er på vej op igen med kødprocenten. 172 svin leveret i oktober 1978 har en kødprocent på 54,5.

Nysesygen har plaget os det sidste år. Som det ses i ovenstående tal er ca. halvdelen af sygdomsbemærkningerne på grund af nysesyge. Først på sommeren begyndte vi at gå til angreb mod sygdommen ved at give smågrisene mere jern, vitaminer og lidt antibiotica. Det har virkelig hjulpet, således at der i dag kun er enkelte grise med nysesyge i slagtesvinestalden.

Vi har ikke i årets løb haft alvorlige sygdomsproblemer i slagtesvine-

stalden. Her i efteråret har vi dog haft enkelte stier med kortvarige diarrétilfælde. Nu sidst i oktober er der indsendt gødningsprøver for eventuelt at typebestemme de skadeforvoldende bakterier, og så vil vi måske behandle alle grisene med et egnet præparat og derved få ændret staldens bakteriebalance i en heldig retning.

Som nævnt i sidste årsskrift er skolens so- og svinebesætning et af de 53 såkaldte P-brug. Formålet er at udvikle, prøvekøre og demonstrere edb-produktionsstyringsmodeller, der vil kunne sikre en hensigtsmæssig og økonomisk udnyttelse af avlsdyr, foder og stalde m.v. Udviklingen har ikke været så hurtig som ventet, så vi endnu ikke kan se alle systemets fordele, men vi er glade for at være med, selv om det giver ekstra indberetningsarbejde. En omtale af systemet skal vente til næste år, når det er kommet godt i gang. Effektiviteteskontrollen er en del af edb-produktionsstyringen, og den virker i dag tilfredsstillende. De sidste 3 kvartalers effektiviteteskontrol er udregnet på edb.

Det er den daglige pasning og det vågne øje, der giver det gode resultat i so- og slagtesvinebesætning. De sidste 2 år indtil 1. august 1978 har Tyge med stor dygtighed stået for arbejdet. Fra 1. august har Anders Jørgensen fra elevhold 1977-78 overtaget styret, og det går godt. Alt taler for, at vi også i det kommende år vil få et godt resultat i so- og slagtesvinestald.

Thorkil Bruscb.

ØKONOMIEN

Resultatet for aprilåret 1977-78 blev væsentlig bedre end de tidligere års. En god høst 1977, lidt større produktion og bedre effektivitet i staldene forklarer en del af omtalte forbedring, prisernes udvikling forklarer resten. Som prisoversigten viser, er kraftfoderpriserne steget 6-11 øre pr. f.e., medens mælk steg med 16 øre og svinekød med 55 øre.

Overskud før afskrivning (total dækningsbidrag ÷ kontante faste omkostninger) er steget med over 200.000 kr. i forhold til året før. De beregnede afskrivninger er steget med 53.000 kr., dels fordi vi har sat afskrivningsprocenten op med 5 pct. for inventaret, og dels fordi afskrivningsgrundlaget for bygninger er steget væsentlig på grund af ombygning af kostald.

Driftsresultatet for de sidste tre regnskabsår (aprilår)

	1975-76			1976-77			1977-78		
	Dækningsbidrag			Dækningsbidrag			Dækningsbidrag		
	Antal enheder	Pr. enhed kr.	Ialt 1000 kr.	Antal enheder	Pr. enhed kr.	Ialt 1000 kr.	Antal enheder	Pr. enhed kr.	Ialt 1000 kr.
Korn, ha	44,9	2695	121	45,6	3450	157	60,0	4179	251
Raps, ha	8,4	2888	24	8,4	1804	15	-	-	-
Årskøer, stk.	74,8	4702	352	78,0	4176	326	83,0	4878	405
Årssøer, stk.	84,4	2389	202	100,3	1751	176	100,1	2349	235
Slagtesvin, stk.	345	78	27	792	99	79	1642	92	151
Andre indtægter			11			18			0
Ialt til dækning af faste omkostn.			737			771			1042
<i>Kontante faste omkostninger:</i>									
Folkehold (inkl. kost og logi)			295			302			323
Inventarvedligeholdelse			63			87			84
Traktorleje			17			27			31
Elektricitet			11			15			20
Bygningsvedligeholdelse			39			13			22
Ejendomsskat			21			16			21
Forsikringer			17			18			32
Andre omkostninger			4			9			23
Overskud før afskrivning			269			284			486
Afskrivning, inventar			40			50			76
Afskrivning, bygninger			25			34			61
Udbytte af gældfri ejendom (til forretning)			204			200			349

Prisudviklingen i de sidste 3 regnskabsår

	1975-76	1976-77	1977-78
Mælk (4 pct.) inclusive efterbetaling, pr. kg	1,21	1,28	1,44
Slagtesvin, incl. efterbetaling, slagtet vægt, pr. kg	8,92	9,47	10,02
Smågrise, 25 kg, pr. stk.	272	263	274
Korn, hjemmeavlet, pr. hkg	80,00	100,00	100,00
Kraftfoder til køer og opdræt, pr. f.e.	0,99	1,18	1,25
Grovfoder til køer og opdræt, pr. f.e., var. omkost.	0,34	0,32	0,34
Foder til søer og smågrise, pr. f.e.	0,95	1,24	1,35
Foder til slagtesvin, pr. f.e.	0,87	1,17	1,23

For eftertiden vil vi nok ændre beregningsmåden med hensyn til dækningsbidrag hos køerne (onde tunger blandt kvægfolket kalder det dækningsbedrag, og med rette). Indtil nu har vi anvendt den almindelige beregningsmetode, hvor kostalden kun betaler de variable omkostninger (udsæd, gødning, kemikalier o. lign.) for hjemmeavlet grovfoder. Denne metode har været god nok indtil for 4-5 år siden.

I de seneste år er der sket en stærk stigning i kornprisen, derfor har det været en god disposition at ombytte grovfoderareal med kornareal og så anvende mere indkøbt grovfoder (melasse, forskelligt affald o. lign.) eller kraftfoder. Dette forhold giver en skævhed, når dækningsbidraget for kostalden skal beregnes, idet roer og græs, der kun sættes til de variable omkostninger, 30–35 øre pr. f.e., ombyttes med indkøbt foderemner, der sættes til den »fulde værdi«, 70–110 øre pr. f.e. Jo mere man går i omtalte retning, des lavere bliver dækningsbidraget pr. ko, medens gårdens totale dækningsbidrag i almindelighed vil blive højere, fordi man får mere i samlet korndækningsbidrag.

For fremtiden vil vi nok tage konsekvensen af dette, og i stedet lade kostalden betale den såkaldte interne pris for hjemmeavlet grovfoder. Den beregnes ved til grovfodermarkens variable omkostninger pr. ha at lægge et korndækningsbidrag, fordi man kan sige, at en ha grovfoder forhindrer opnåelse af et korndækningsbidrag. Det man ofrer ved at avle grovfoderenheder på en ha er altså de variable omkostninger og et korndækningsbidrag. Eksemplet viser, hvorledes den interne pris beregnes: Udbytte pr. ha 6000 f.e. græs pr. ha, variable omkostninger 2100 kr. pr. ha, korndækningsbidrag 4200 kr. pr. ha. Variable omkostninger pr. f.e.: 2100 kr. : 6000 f.e. = 35 øre. Intern pris pr. f.e.: (2100 kr. + 4200 kr.) : 6000 f.e. = 105 øre pr. f.e.

I nedenstående tabel er dækningsbidraget beregnet for skolens køer efter den almindelige metode (dækningsbidrag I), og med anvendelse af interne priser på hjemmeavlet grovfoder (dækningsbidrag II). Så kan gamle elever, der har været på skole før ca. 1973, vænne sig til det nye, medens gamle elever fra de sidste år med et suk vil sige: det var på tide! Til disse sidste vil jeg dog sige, at den nye beregningsmetode ikke automatisk gør alle dækningsbedrag til dækningsbidrag, man ryger bare ind i nogle andre problemer, som dog måske er mindre, men de er der.

	1975–76	1976–77	1977–78
Dækningsbidrag I	4702	4176	4878
Variable omkostninger pr. f.e. grovfoder	0,34	0,32	0,34
Dækningsbidrag pr. ha korn	2695	3450	4179
Grovfoderareal pr. ko med tilh. opdræt	0,62	0,58	0,48
Intern pris pr. f.e. ialt grovfoder, kr.	0,79	1,00	0,96
Intern pris pr. f.e. roer, kr.	0,65	0,71	0,71
Intern pris pr. f.e. græs, kr.	0,95	1,37	1,24
Dækningsbidrag II, pr. ko med tilh. opdræt	3006	2234	2933

Halvårsopgørelsen er opgjort efter de samme principper som tidligere år (omtalt i elevskrift 1976). De tre første kolonner viser, hvorledes de enkelte bruttoudbytte- og omkostningsgrupper har påvirket likviditeten i løbet af halvåret. Som det ses, har indbetalinger ÷ udbetalinger ved-

rørende den almindelige drift givet et likviditetsoverskud på 58.000 kr., der sammen med periodens momsaldø næsten har kunnet finansiere investeringer og momsindbetalingen. I de to tidligere halvår var vi inde i store investeringer, der gav stor likviditetsunderskud.

Halvårsopgørelse for 1976, 1977 og 1978 (1. april–30. september)

Alt i 1000 kr.	Kasseomsætning likviditet			»Driftsregnskab«		
	1976	1977	1978	1976	1977	1978
	Indbetalinger			Bruttoudbytte		
Korn og raps	34	43	÷5	193	302	259
Mælk	246	269	372	251	302	378
Kvæg	65	103	98	82	38	125
Svin	171	486	624	235	508	644
Konjunkturregulering, kvæg					+ 16	-
Indbetalinger, ialt	516	901	1089			
Bruttoudbytte, ialt				761	1166	1406
	Udbetalinger			Omkostninger		
Udsæd	8	8	8	21	26	30
Gødning og kalk	19	31	28	65	72	55
Kemikalier	5	13	15	12	14	19
Maskinstation	2	5	2	2	5	2
Traktorbrændstof	7	6	7	7	6	7
Bindegarn m.v.	2	5	6	3	5	6
Foderkorn	88	244	66	88	261	100
Andre kraftfodermidler	149	226	518	160	238	511
Melasse, grønpiller, græsleje m.v.	43	30	31	43	32	32
Grovfoder, gammel avl	-	-	-	11	22	27
Avlsomkostninger	11	12	16	11	12	16
Dyrlæge, medicin m.v.	14	15	25	14	15	25
Andre omkostninger, husdyr	5	4	5	5	4	5
Løn	166	205	237	166	200	237
Inventarvedligeholdelse + traktorleje	50	38	43	50	54	43
Bygningsvedligeh.+ vejmaterialer	6	11	6	6	11	6
Andre omkostninger	14	26	18	14	26	18
Udbetalinger i alt vedrørende den almindelige drift	589	879	1031			
Indbetalinger ÷ udbetalinger vedr. den almindelige drift	÷ 73	22	58			
Udgående ÷ indgående moms	÷ 5	÷ 88	37			
Momsindbetalinger	26	4	36			
Investeringer, maskiner	10	54	36			
Investeringer, bygninger	268	659	38			
Investeringer, besætning		115	-			
Indbetalinger ÷ udbetalinger ialt	÷ 382	÷ 898	÷ 15			
Omkostninger ialt				678	1003	1139
»Overskud« før afskrivninger m.v.				83	163	267

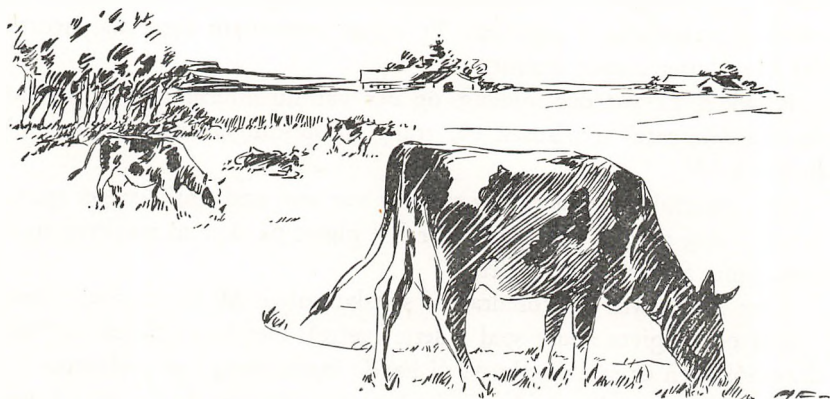
De tre sidste kolonner viser driftsregnskaberne, altså likviditetsoverskuddet fra den almindelige drift (58.000 kr.) reguleret for statusforskydninger (+ 188.000 kr.) og værdi af varer til husholdning (21.000 kr.).

I forhold til foregående halvår er bruttoudbyttet i 1978 steget med ca. 250.000 kr., alle husdyrgrupperne viser en stærk stigning, medens plantegruppen er faldet på grund af den dårlige høst i 1978. Omkostningerne er steget med 136.000 kr., heraf tegner foderkorn og kraftfoder sig for de 112.000 kr., først og fremmest på grund af større indkøb til den større husdyrproduktion.

Overskud før afskrivning bliver herefter 267.000 kr. eller en stigning i forhold til 1977 på godt 100.000 kr. Perioden april–september 1978 har rent økonomisk været god. Det peger hen mod et godt årsresultat for 1978–79, måske ville det være muligt at nærme sig den halve million i udbytte af gældfri ejendom, altså en stigning i forhold til 1977–78 på ca. 150.000 kr. Priserne på mælk og kød vil nok holde resten af regnskabsåret, og vinteren synes at blive billig, når det gælder foderkorn og kraftfodermidler. Det kan hjælpe lidt på det forhold, at grovfoderavlen 1978, hvis værdi ikke er med i halvårsopgørelsen, er lidt mindre end i 1977.

Imidlertid bliver dette regnskabsår ikke på 12 måneder, men kun på 9, fordi skolens regnskabsår nu skal følge kalenderåret, og skolens landbrug er nødt til at følge med, selv om det er lettere at lave en »sand« status 1. april end 1. januar.

Tborkil Bruscb.

Elevmødet 1978

Elevmødet på Graasten Landbrugsskole blev i år holdt onsdag den 5. juli. Vejret var ikke det bedst tænkelige, idet vi havde bygevejr.

Dagen blev indledt med afsløringen af et maleri af tidligere forstander Karlskov Jensen. Maleriet, der er malet af Viggo Kragh Hansen, er skænket til skolen af elevforeningen og har fået sin plads på østgavlen i den gamle foredragssal (den nuværende skolestue A), hvilket må siges at være en god plads for det.

Klokken ca. 10.00 var der åbningstale af forstander Filt Jensen, hvor vi blandt andet fik en god orientering om skolen og i særdeleshed om skolens landbrug – det er en god tradition.

Klokken 10.30 var der generalforsamling i foreningen Graasten Elever. Valget af ordstyrer faldt heldigt ud, idet Chr. Gedbjerg blev valgt og førte mødet på en stram og dog livlig måde. Efter beretninger fra formand og sekretær var der valg. Til styrelsen var Jørgen Vehl og undertegnede i år på valg, og som revisor var Gedbjerg på valg. Alle blev genvalgt. Foreningens regnskab kan ses andet sted i dette hæfte.

Klokken ca. 11.15 var der det traditionelle foredrag holdt af en af lærerne. Dennes gang af landbrugslærer Henning Laue, der fortalte om effektiv produktion i sostalden. Et meget interessant foredrag, hvortil der blev lyttet meget intenst.

Klokken 12 var der middag, og der var nu efterhånden samlet så mange deltagere, at pladsen var trang til spisningen, men det gik på bedste måde.

Den efterfølgende mark- og staldtur var som sædvanlig meget spændende – dog må jeg sige, at der var lidt pløret på skolens markvej, men med egnet fodtøj klarede det.

Efter kaffen var der foredrag af statskonsulent M. Hermansen (foredraget er gengivet andet sted i dette hæfte). Det kan tilføjes, at foredragsholderen er sønderjyde, så vi havde ingen sproglige problemer.

Efter den egentlige afslutning på elevmødedagen kl. ca. 16.15 var der – traditionen tro – en lille fest for 10-års jubilarene.

Mads Schmidt Eriksen.

Hollandsturen 1978

Inden vor afrejse var vi alle klar over, at vi de efterfølgende dage skulle se landbrug, der er et pænt stykke foran os i udvikling – landbrug, det stadig bliver sværere og sværere at konkurrere med.

Allerede sidst på førstedagen, da vi kørte fra Tyskland ind over grænsen til Holland, gjorde det bratte skifte mellem det jævnt triste Tyskland til det frodigt bugnende Holland os opmærksomme på, at noget spændende og dejligt ventede os.

Rent praktisk forløb turen derved og den første nat uden problemer – bortset fra Stisens luftmadras, der viste sig at være utæt. Efter et par nætter med forfrysninger og forvreden rygøjle overbeviste Stisen dog sig selv om, at han ved hjælp af nogle transaktioner nok skulle få Filts samtykke til at lade skolen indkøbe en ny luftmadras. Og det skete også, og fra det tidspunkt viste Stisen sig at være en fortræffelig turistfører, afslappet og velafbalanceret. Så lidt skal der til.

Andendagen lagde vi hårdt ud med to besøg. Det første gik til et

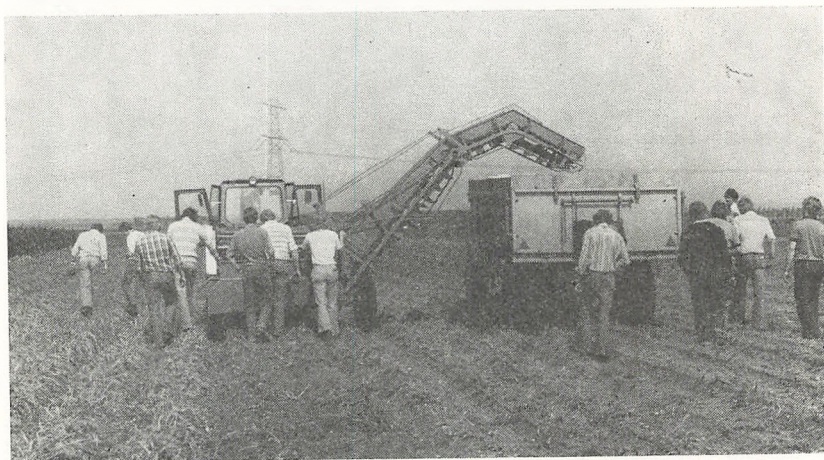
Øl er godt til flere ting.

andelsbrug med 600 sortbrogede malkekøer, der gav en gennemsnitlig ydelse på 240 kg smf. Andelsbruget viste sig at være et sted, som var temmelig avanceret. Bl. a. blev der malket i 2×16 sildebensstald. På forsøgsbasis samarbejdede man med maskinfabrikken Vicon om en maskine, der presser ensilage i 500 kg baller, således at man hjemme blot behøver at stable dem og dække dem til. Det eneste, der bekymrede os på denne bedrift var, at man uden ringeste kendskab til Gedbjergs doktriner om 3 ugers interval mellem slettene fik et godt udbytte af græsensilagen.

På vej til det næste brug fik vi en snak om jordpriser i Holland. En af andelshaverne havde netop solgt 20 ha almindelig god jord for 1 million gylden – det er 130.000 kroner pr. ha. For denne million gylden havde han i England købt 50 ha. Med i prisen var i modsætning til handelen i Holland bygninger og løsøre. Forhold som er meget tankevækkende.

Sidste besøg den dag gjaldt et brug på 100 ha. Det er en stor ejendom i Groningen-området, hvor gennemsnittet er på 50 ha (gennemsnitstørrelsen for hele Holland er 15 ha). Dette brug var ret traditionelt med 80 malkekøer, hvis grovfoder bestod af majs og græsensilage. Resten af jorden blev anvendt til planteavl: Sukkerroer til fabrik, korn og hvede.

Efter om aftenen at have slået teltet op i silende regn – og igen om morgenen at have pakket sammen i regn – havde vi alligevel en dejlig dag i Poldern-området.

Eftertænksomme kartoffelavler-rygge, mon de kan lære noget?

Vi besøgte først en landmand, der havde forpagtet jorden af staten. En utænkelig situation for en »almindelig« dansk landmand. Men her gik det udmærket. Han dyrkede 35 ha uden animalsk produktion, men med sukkerroer til fabrik og kartofler. Desuden havde han bortforpagtet et stykke jord til et blomsterfirma og fik heraf et ganske pænt overskud, 2700 gylden pr. ha, uden at røre en finger. Han fortalte dog, at staten ikke var ovenud begejstret for denne måde at dyrke jorden på. Det gik ham ganske godt økonomisk. Han betalte f. eks. 100.000 gylden i skat med samme beskatningsprocent som i Danmark. Og vi kunne ikke rigtig blive kloge på, hvor mange biler og rideheste, han havde. Hans forpagtningsaftale kunne overtages af hans eventuelle børn. Det vil sige, at der ikke var noget egentligt generationsskifte-problem. Det eneste, det eventuelle barn skulle købe, var et maskinhus, ejeren selv havde bygget og betalt. Hvis der ikke var tale om arvinger til forpagtningsaftalen, skulle staten finde en ny forpagter. Og så var det statens pligt at købe maskinhuset til en pris omkring vurderingssummen.

Om eftermiddagen var vi på et helt nyt og spændende museum for Zeudersøens inddæmning. Og sidst på eftermiddagen nåede vi Amsterdam, hvor vi kunne pleje private interesser. De fleste kikkede på byens natteliv, så der var behov for mange albyler næste morgen. Ikke mindst fordi vi skulle være friske til kanalrundfart, en måde at opleve Amsterdam på, så man ikke mindst får byens gamle historie ind på livet.

Om eftermiddagen besøgte vi Barneveld College, en slags landbrugs-skole efter et mønster, vi ikke helt har herhjemme. Vi hørte om den

Hollandsk idyl.

hollandske landmands uddannelse, og om hvordan der bygges små demonstrations-landbrug i forbindelse med de fleste store byer. På den måde får alle børn lejlighed til at stifte bekendtskab med det erhverv, der betyder så meget for landets økonomi. En ganske god måde at motivere en befolkning til landbrugsforståelse på.

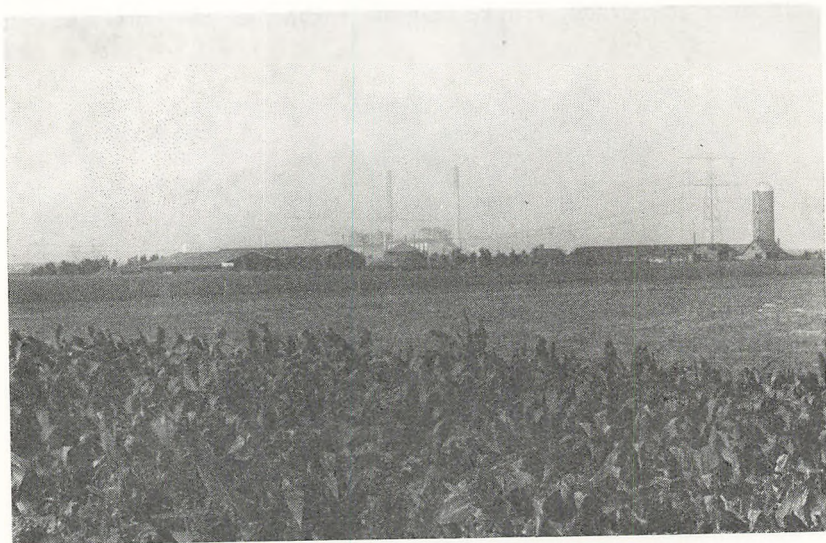
Vi så også burhøns og tremmekalve, og vi var alle meget glade for, at det ikke i Danmark er tilladt at behandle levende væsener på sådanne måder.

Denne aften gik der for første gang kludder i ruteplanen, så vi endte på en ganske rædselsfuld campingplads. Men da alt, hvad Trier og Stisen ellers havde tilrettelagt, havde fungeret upåklageligt, var vi alle overbærende. Sådan da.

Efter at have besøgt kirkegården, hvor de faldne fra slaget om Arnhem ligger begravet, kørte vi til det sidste driftsbesøg, som vel nok blev det mest spændende.

Landmanden her havde 100 køer, 160 søer og 17 ha jord!!! Ved hjælp af en aftale med naboer om levering af majs fra i alt 25 ha klarede han grovfoderbehovet.

Bedriften var i sig selv interessant. Men besøget blev endnu mere spændende, da vi over en kop kaffe diskuterede med ejeren. Han er formand for Hollands landboungdom. Vi blev klar over, at hollænderne er langt mere aktive i landbrugspolitiske spørgsmål end dan-

I Holland er landbruget forrest i billedet.

skerne. Mens vi en enkelt gang demonstrerer ved at blokere Lillebæltsbroen for at sikre os leveringer af flydende ammoniak, er man i Holland langt mere aktive. Landmændene der arrangerer demonstrationer og massesmøder og benytter sig i langt højere grad end vi af medierne for at få deres meninger ud til folk. På et spørgsmål om Hollands og Danmarks situation før og efter 1973, svarede vores vært helt klart: »Danmark (læs politikerne) har gjort en stor fejl ved at stille sig i venteposition og regne med, at bare vi kommer i EF, skal alt nok ordne sig. Hollænderne derimod har gjort sig stor umage for at finde en politik, der passer til deres placering i EF. De stod således i 1973 rede til i langt højere grad at overføre deres nationale politik til EF.«

Vi forlod vores sidste vært med det helt klare indtryk, at de hollandske landmænd er stærkt politisk bevidste i et stærkt fagligt samarbejde – et fagligt samarbejde, som i hans tilfælde loyalt blev ført gennem Hollands landbougdom. Vor vært gik ikke med en landboforeningsformand i maven.

Efter den opsang kørte vi til Dänekamp nær grænsen til Tyskland, hvor vi for sidste gang rejste telt og spiste i det fri.

Da vi nåede hjem, var vi en god og inspirerende oplevelse rigere og kunne tilfredse, men lidt vemodige, sætte os til Aastas bord og nyde afskedsmiddagen på Graasten Landbrugsskole.

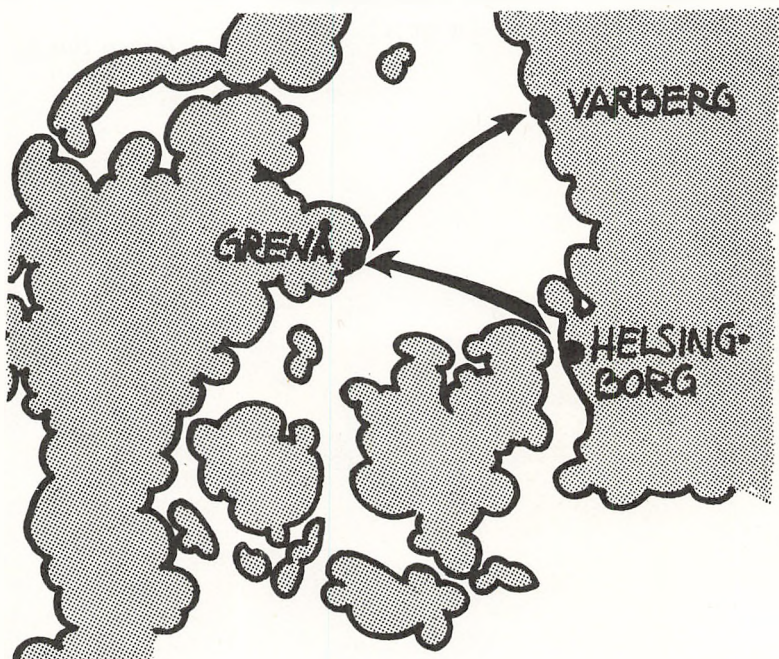
Til Trier og Stisen: Tak for turen!

Jørgen Bonde.

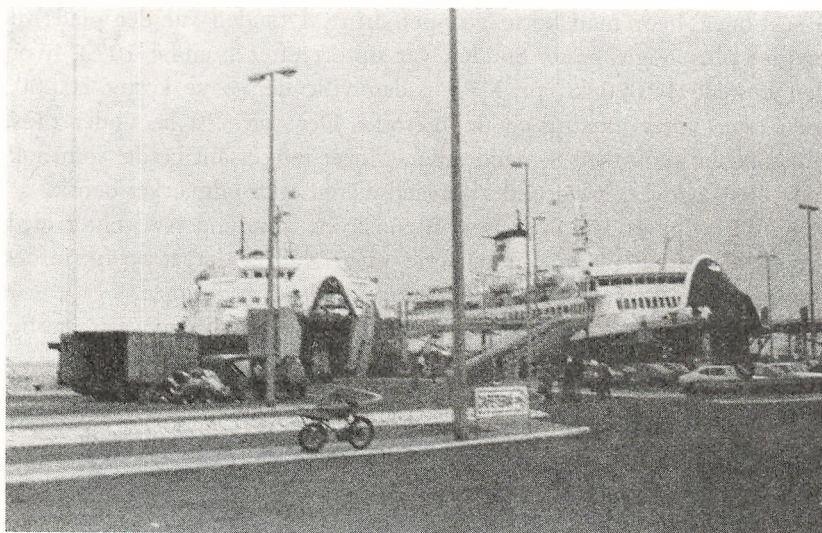
Studieturen til Sverige og Danmark

Søndag den 23. juli kl. 7.30 kørte bussen fra Graasten Landbrugsskole mod Grenå. Med på turen var 30 elever og 2 lærere, alle friske og veloplagte.

For os at se på programmet er der lagt op til en alsidig og interessant tur. Vi blev også budt velkommen ombord med håb om en god rejse. Nord for Vejle var der tid til en kop kaffe på cafeteriet. Derefter gik turen videre til Grenå, hvor vi ankom kl. 11.45. Kl. 13.00 sejlede vi fra Grenå med kurs mod Varberg. Det var en behagelig overfart, men jeg tror, en del fik læsket ganen og indkøbt varer (høj %) til et par glade aftener. Vi ankom til Varberg kl. 18.00, hvorefter vi kørte en 3 km til campingpladsen Apelvike. Her fik vi tildelt en trekant lige ved indkørslen – ganske udmærket. Efter omstændighederne fik vi alle teltene hurtigt på benene, dog med en enkelt undtagelse, det var vore udmærkede rejseledere, der måtte have sagkyndig bistand.

Mandag den 24. juli

Søndag aften blev alle kraftigt informeret o.s.v. om tidspunktet for afgang næste morgen. Alle var færdige, så bussen kunne køre 6 minutter før aftalt tid; det må siges at være OK.

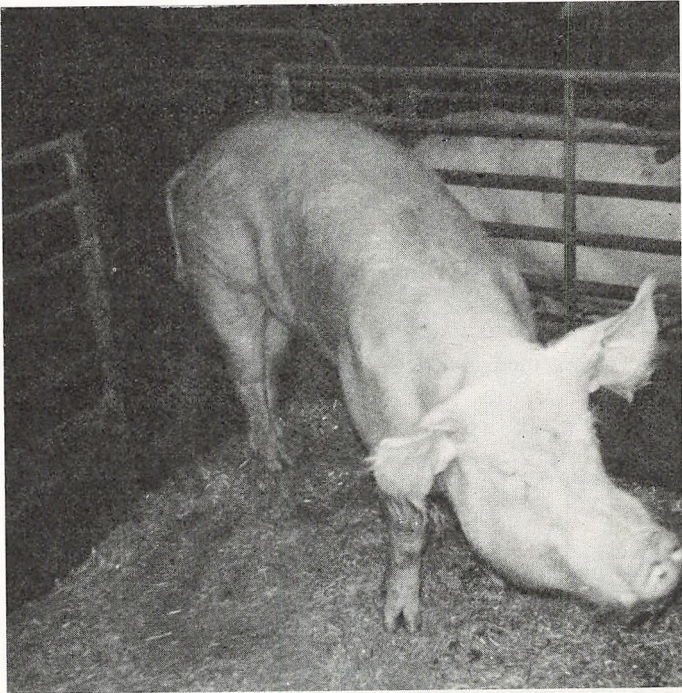
Kl. 9.00 præcis besøg ved godsejer Mogens Treschow, »Sannaps Egendom«, Falkenberg. På ejendommen var der en sortbroget besætning på 120 køer med en ydelse på 250 kg smf. Stalden var inddelt i

3 sektioner, hvor man kørte gruppefodring. Desuden var der plads til opdræt plus nogle heste. Stalden var opført efter brand i 1972, hvor den kostede 10.000 kr. pr. MPE, i dag ville den have kostet 20.000, men efter vores mening en dejlig stald. Der var 370 ha under plov plus 600 ha skov med 8 mand ansat. Meget interessant besøg, som nok blev mere uddybet på grund af at godsejeren talte udmærket dansk.

Kl. 11.00 besøg hos Sven-Esse Wennström, Forslund Avlscenter med svensk yorkshire. Ejeren var på ferie, så vi blev modtaget og fik information af en konsulent som udmærket kendte besætningen.

Besøget sluttede med en tur i stalden. Jeg tror, ingen var særlig imponeret.

2,9 FE_s pr. kg tilvækst.

55 % kød.

790 g daglig tilvækst 25-100 kg.

Brugsbesætninger ca. 50 % krydsningssøer.

Der findes 2 avlsbesætninger Hampshire i Sverige.

Önr	F- år	Index A/H	B/E	R	Gr. int	Antal ku	kont	MB	Ekolod ant	m:t	Senaste trans
31	75	A104	E106	Y	178	5	9,6	1	14	104	780312G
32	75	A104	E108	Y	174	5	9,4	1	20	105	780226G
60	71	A104	E108	Y	175	13	9,7	3	51	104	780325G
66	71	A111	E106	Y	193	11	8,1	3	40	106	780104B
102	75	A103	E107	Y	176	5	9,4	2	14	107	780304G
114	75	A106	E103	Y	215	4	7,0	1	3	104	780315B
169	75	A108	E107	Y	175	4	10,3		21	103	780303B
170	75	A106	E109	Y	191	4	9,0		4	103	780207G
222	75		E103	Y	171	2	8,5				770321G
331	75	A 96	B109	Y	179	2	8,0		1	104	770317G
358	75	A101		Y	175	4	9,8		6	107	780404G
420	75	A105	B110	Y	183	3	8,7		4	106	780328B
434	76	A103	B110	Y	171	3	8,3				780214B
438	76	A101	B110	Y	186	3	10,7		7	102	780312B
451	76	A105	B112	Y	171	3	10,0		8	104	780223G
502	76	A100	B111	Y	202	2	7,0	1			771023G
529	76	H109	B108	Y		1	10,0	1			770425G
654	76	H108	B106	Y	178	2	7,5				780207B
656	76	A 96	B106	Y	189	2	9,0	1			780311B
662	76	H106	B104	Y	189	2	7,0	2			780228B
663	76	A101	B104	Y	182	2	10,5	2			780207B
699	76		E106	Y	175	2	10,5	1			780309B
713	76	A103	B109	Y		1	10,0	1	2	104	771225B
714	76	A105	B108	Y		1	8,0				771213B
737	76	A104	B107	Y		1	9,0	1	1	106	780219B
738	76	H110	B109	Y		1	12,0	1			780131B
744	76	A106	B104	Y	179	2	9,5				780313G
745	76	A 97	B104	Y		1	10,0				780112B
746	76	A104	B105	Y	213	2	10,5				780319G
752	76	A 99	B110	Y	176	2	10,5				780330G

Kl. 15.00 besøg ved Erik Jønsson, Tågarp. Vi blev frisk modtaget, hvorefter vi var på marktur i bus. Ejeren havde travlt og en livlig måde at forklare om drift og besætning. Senere opdagede vi, at Jønsson havde sølvbryllop, så det var i grunden ikke så sært, han havde travlt.

Besætningen var højtydende, 295 kg smf., på trods af, at han gav alt kraftfoderet om morgenen og derefter alt ensilage. Hen på eftermiddagen hø plus halm. Så vi må nok sige, at Kirks teorier faldt til jorden den dag.

Efter endt besøg kørte vi til en campingplads nær Landskrona. Det gik hurtigt med at få teltene op, rutinen gjorde sit præg. Der var inviteret til rejsegilde her og der.

Tirsdag den 25. juli

Efter en fornøjelig mandag aften i krostuetelte var man jo lidt søvning tirsdag morgen. Men vi fik dog lige slugt morgenkaffen, og så gik det ellers derudad igen.

Kl. 9.15 ankom vi til Erik Anderson, Assergården, Glumsløv. Vi havde fået at vide, at vi skulle se en løsdriftstald til ca. 100 køer, men vi blev faktisk noget skuffede, da vi kom ind i gården. Men det skulle snart vise sig at være en fejltagelse. Da vi kom om bag, så vi en stor løsdriftstald, hvori der var 105 køer. På en bro i stalden kunne vi se det hele, og man havde forberedt sig ved at lave plancher, hvor hele staldens opbygning og markplan blev vist. Køerne blev fodret med 8 kg græsensilage + 8 kg majsensilage + 1,5 kg hør + 2 kg halm + 16 pct. kraftfoderblanding efter ydelse, udfodret i malkestalden. Fodermesterinden, der var datteren på gården, fortalte, at køerne åd majsensilagen først, så det må være »de røde« på Graasten Landbrugsskole, der er noget i vejen med.

Nå, men det var et sidespring. Til gården hørte en enorm maskinpark, delvis selv fremstillet. Bl. a. en selvkørende seksradet roeaftopper + do. optager og en 12 tons selvkørende gyllevogn + 2 stk. store MB Trac med tilhørende jordbearbejdningsmaskiner.

Jorden blev drevet alsidigt med korn, roer og græs + lidt majs.

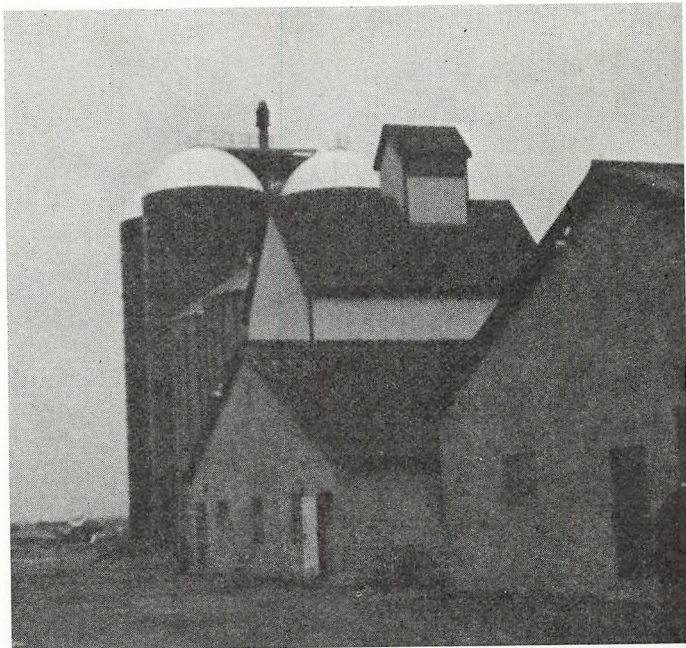
Der var 175 ha til gården, men grunden til, at man havde så store maskiner var, at man også kørte maskinstation. Efter overrækkelsen af den ordinære snapseflaske kørte vi videre til Gultarp ved Tågårp, hvor vi var kl. 10.45.

Manden, Arne Tegsell, havde et produktionsanlæg til 850 søer + fedesvin.

Resultater fra 1974-77 ved fravæning.

	<i>Grise/kuld</i>	<i>Grise/årsso</i>
1974	8,5	17
1975	8,8	17,8
1976	9,3	19,3
1977	9,7	20,4

Han kørte med 5-6 ugers fravæning, 1 uges interval og fravænnede ca. 40 søer/uge. Kontrollen køres over EDB. Søer bestod af 100 st. rene svensk landracesøer som stambesætning. Resten af søerne var krydsninger (LYer). Han havde også prøvet at krydse med Hampshire, men var gået fra det igen.

Staldene var bygget, så ingen af søerne var bundne (forbudt i Sverige). Fravænningsstier var en slags hjemmelavede ministier. Alt foderet blev lavet på gården og blæst i forskellige siloer, hvorfra foderanlægget tager det. Smågriseblanding er en 17 pct.s blanding, og efter fravænnning går man over til en 16 pct. blanding, det vil sige, smågrisene får for lidt protein, men det kunne også ses på klassificeringen.

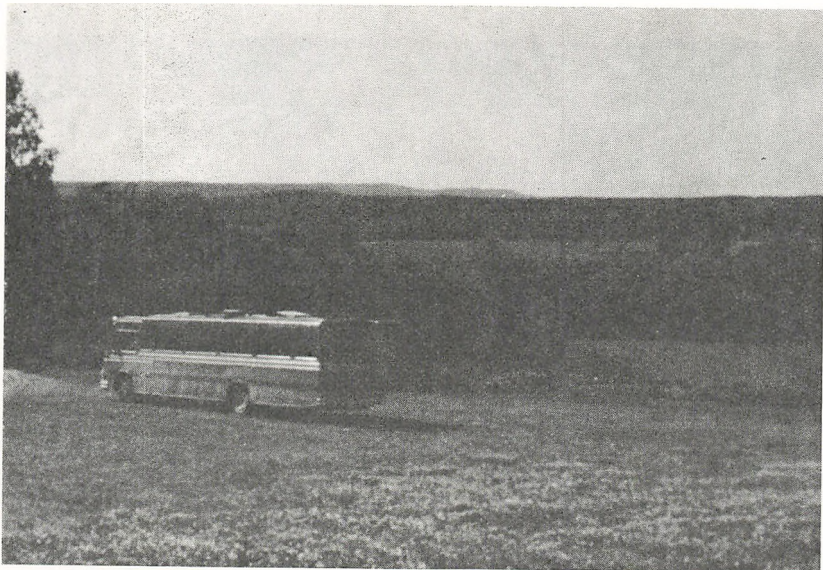
Foderforbruget i stalden var 3,25 kg/kg tilvækst og daglig tilvækst = 625 gram.

Mandskabet bestod af 2 mand til jordbrug, 4 mand til søer, 2 mand til slagtesvin, 2 mand til reparation og værksted, 1 altmuligmand, 1 dame til bogføring o.s.v + ejeren.

Markplanen bestod af sukkerroer, byg, hvede, raps. Resten af kornet blev købt i høsten. Han havde netop bygget 4 gastætte siloer med plads til 26.000 tdr.

Det var et udmærket besøg, men vi var vist enige om, at 850 søer + fedesvin var lige i overkanten (overse produktionen).

Nå, men næste station var Sture Svensson Anderstorp, Billinge, hvor vi var ca. kl. 14.30. Han havde et svensk gennemsnitslandbrug med 40 ha agerbrug + 130 ha skov. Jorden blev drevet med havre + byg + græs.

Besætningen bestod af 30 køer og 15 søer, ydelsen var ca. 235 kg smf., og de blev fodret hovedsageligt med ensilage.

Søerne blev der ikke gjort det store ud af. Han havde en ret stor og dyr maskinpark efter brugsstørrelsen. Det var interessant at høre, hvordan sådan en mand klarede sig.

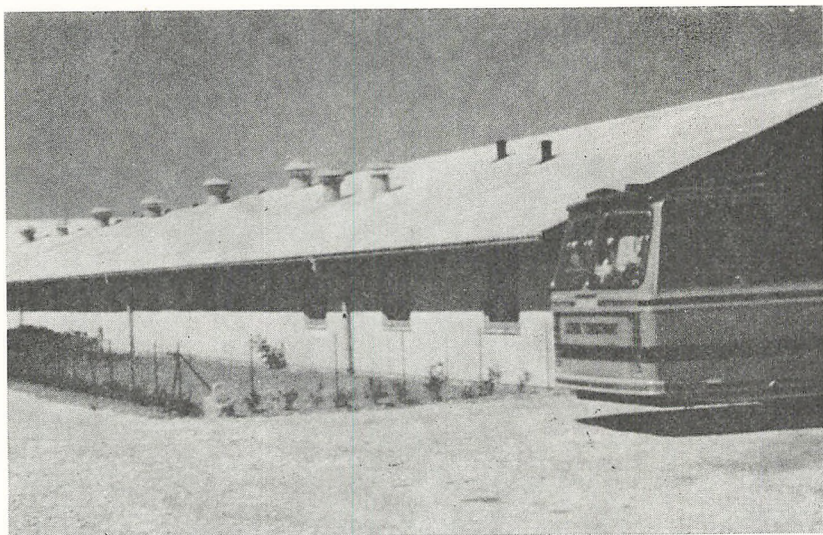
Bagefter kørte vi op på hans marker (skråninger), hvor der var en flot udsigt + en lille skov af enebærbuske.

Kl. ca. 18.00 var vi tilbage til campingpladsen, hvor vi fik noget at spise, og derefter var der »almindeligt natteliv«.

Onsdag den 26. juli

Dagen startede tidligt. Teltpælene skulle atter op, men selv om teltene var våde, gik det hurtigt, alle var færdige 10 minutter før aftalt tid. Kl. 6.50 afgang bussen fra Borsta Nusen campingplads til Linhamn.

Kl. 9.15 var vi tilbage i gamle Danmark, hvorefter turen gik videre ned over Køge til H. P. Jørgensen, Ærtebjergvej 26, St. Heddinge. Besætningen var her 85 jerseykøer + opdræt, 13 ha jord, hvoraf halvdelen ca. lå i græs, resten med korn. Besætningen blev hovedsagelig fodret med affaldsprodukter, sukkerroeffald, pektin, mask, melasse. Foderplanen så således ud: 1 f.e. hvedeklid, 1 f.e. sukkerroeffald, 1 f.e. pektin, 2 f.e. melasse, 3 f.e. mask og 1 f.e. kløvergræs til 12,5 kg mælk. Derudover fik de 1 kg C-12 pr. 2,3 kg mælk. Besætningen havde en ydelse på 285 kg smf. Stalden var en nybygget Tectum bindestald, som

mange af eleverne nok undrede sig over, men besøget viste tydeligt, det var en mand med stor erfaring og dygtighed. Stalden var bygget efter egne tegninger, og både ejeren selv og konen var tilfredse med stalden. Jørgensen havde været kvægbrugsleder på Vemmetofte i mange år. Det var tydeligt, at han var vant til at omgås mennesker og havde mange gode forbindelser.

Vi må sige, det var et godt og lærerigt besøg.

Kl. 12.30 besøg på Vemmetofte Hovedgård, hvor vi fik en udmærket modtagelse af forvalter Holm. Vemmetofte er en selvejende institution, som er bortforpagtet, men på ejendommen var installeret et græspilletørreri, som kørte som I/S mellem institutionen og forpagteren.

Til Vemmetofte hørte ca. 400 ha jord + 1400 ha skov + forpagterens ejendom 40 ha + ca. 38 ha (se skema).

Desuden var forpagtet en ejendom ved Køge Rødvig 330 ha, hvor man havde en besætning på 400 fedetyre, som delvis blev købt og overført fra Vemmetofte.

Besætningen var på 250 køer + opdræt, ligeledes fodret med affaldsprodukter + foderpiller.

Vemmetofte Hovedgård

År: 1977-78

AFGRØDEOVERSIGT rettet 1. maj 1978

Korn:

Byg	64,0 ha		115 tdr.land	
Byg/klg	21,9 ha		40 tdr.land	
Hvede	89,5 ha		161 tdr.land	
Havre	<u>67,3 ha</u>	242,7 ha	<u>121 tdr.land</u>	437 tdr.land

Markfrø:

Hundegræs	40,0 ha		72 tdr.land	
Spinat	<u>26,0 ha</u>	66,0 ha	<u>47 tdr.land</u>	119 tdr.land

Handels- og industriplanter:

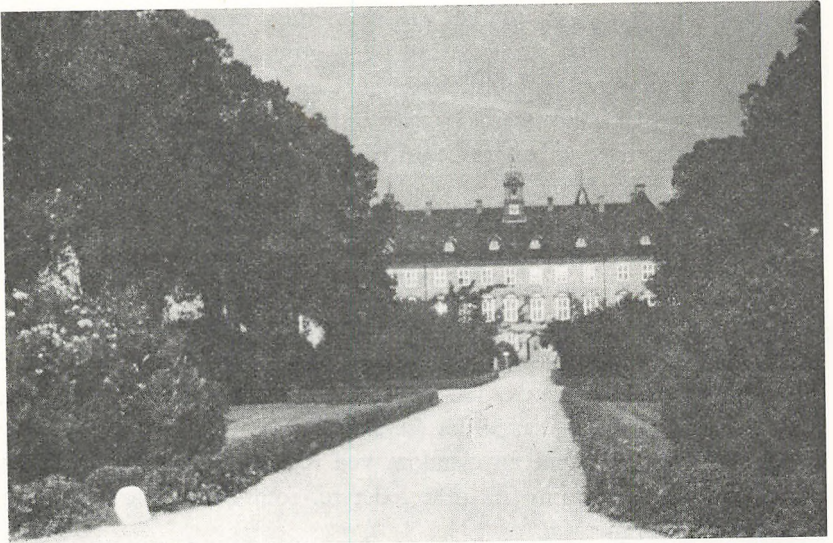
Sukkerroer	56,2 ha		101 tdr.land	
Luc II	31,6 ha		57 tdr.land	
Luc III	10,3 ha		18 tdr.land	
Normania	1,0 ha		2 tdr.land	
Foragre/græs	<u>0,5 ha</u>	99,6 ha	<u>1 tdr.land</u>	179 tdr.land

Besætning:

Kløvergræs	25,0 ha		45 tdr.land	
Vedvarende folde	<u>45,0 ha</u>	70,0 ha	<u>81 tdr.land</u>	126 tdr.land
Samlet areal	<u>478,3 ha</u>			<u>861 tdr.land</u>

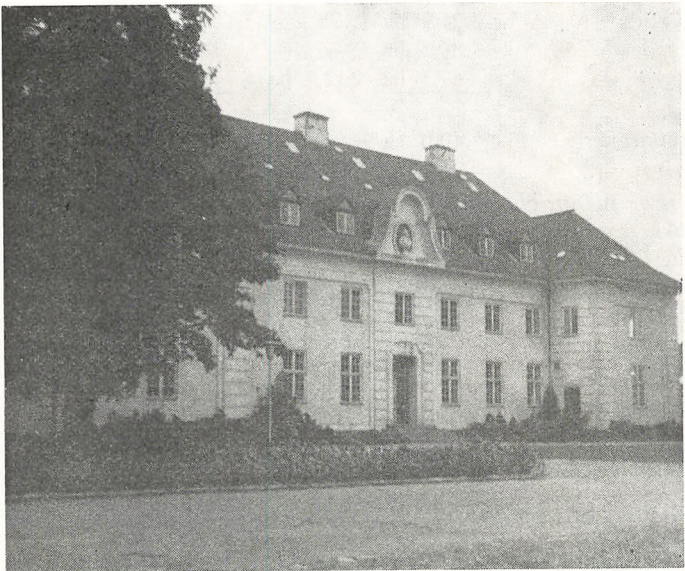
Vi afsluttede besøget med en fælles marktur, hvor vi bl. a. så på spinatdyrkning.

Mandskab: 1 forvalter + underforvalter, 1 kvægbrugslærer + 11 elever 3 traktorførere, 1 smed, 1 altmuligmand.

Efter en udmærket dag kørte vi sydpå til Lolland, hvor vi fandt en campingplads ved Maribo.

Torsdag den 27. juli

Efter at alle var blevet vækket og fået noget morgenmad, gik det ud på Næsgård Landbrugsskole, hvor vi var ca. kl. 9.00. Efter at vi havde ventet lidt, fik Kirk fat i overfodermesteren, og han forklarede så lidt om kostalden.

Skolen har en sengestald til 375 køer, som blev malket i en malkekarrusel med plads til 18 køer ad gangen. Stalden var opdelt i grupper, fordi man kørte med nogle krydsningsforsøg, hvor man krydsede RDM + SDM + Finsk airshire. Sammenlignet med nogle grupper af renracede dyr. Grunden til, at man havde taget Finsk airshire med ind i forsøget var på grund af følgende egenskaber: 1. let kælver, 2. let malkbar, 3. godt bentøj. Ydelsen var 250 kg smf. i gennemsnit for alle grupperne, og køerne blev fodret med biprodukter. De fik 5,5 f.e. roetopensilage + 1,5–3 f.e. mask + 1 f.e. melasse + A-blanding og C-blanding efter ydelse. Kvierne fik kraftfoder efter ædelyst for at få dem til at optage mest muligt.

Efter afsked med fodermesteren kørte vi ned til proprietær Otto Hansen, Holgershåb, der havde et svineavlscenter, som vi dog ikke så. Men han havde specialiceret sig i sukkerroer + dyrkning af forskellige frøafgrøder. (Se plan.)

Kl. ca. 15.00 nåede vi hen til Poul Erik Jensen, Gammelbygård. Han havde en gård på ca. 25 ha + en besætning på 16 røde køer + opdræt. Da Poul Erik er nyetableret, påtænker han at udvide til 50 køer, som bliver fodret med biprodukter, da han regner med at kunne få grovfoderenheder til 35–40 øre.

Markplan for Holgershaab 1978

Mark	Areal	Forfrugt	Afgrøde	Sort	Efterår 1977	Forår 1978	Kg N
1 + 2	20	Byg	Roer	Kawemono	800 0-8-20 400 Kieserit	650 Ch	104
3 + 4	17	Hvede	Byg	Welam	—	110 fl. amm.	90
5	10	Roer	Byg	Welam	—	100 fl. amm.	83
6	6,7	Byg	Hvidkløver	Blanca	—	—	—
7	11,3	Byg	Hvede udl. engrapgræs	Solid	—	620 21-4-10	130
8	9	Hvede	Hvede	Solid	—	700 21-4-10	145
9	7	Engrapgræs	Hvede	Solid	—	660 21-4-10	137
Bentsens	11	Engrapgræs	Engrapgræs	Delft	300 21-4-10	340 21-4-10	132
Nordvang	8	Byg	Hvede	Solid	—	700 21-4-10	145
Lykkebogård	13	Roer	Byg	Welam	—	110 fl. amm.	90
Vålse Vig	5	Rødsvingel	Rødsvingel	Reftans	300 31-4-10	300 21-4-10	124
Vålse Vig	5	Lucerne	Lucerne		—	1000 0-4-21	—

Han havde på et bord i haven sat fire muligheder op med tegninger, som vi kunne vurdere og diskutere. Enden af det bliver nok en løsdriftstald, der er uisoleret og hvor køerne går i dybstrøelse. Fodergangen skulle være under et halvtag i forbindelse med stalden. Pris ca. 450.000 kr. + 230.000 kr. til plansilo og asfalt.

Derefter kørte vi i Knuthenborg dyrepark, det var vældig interessant. Til sidst kørte vi hjemad til campingpladsen, hvor der var lagt op til afskedsfest.

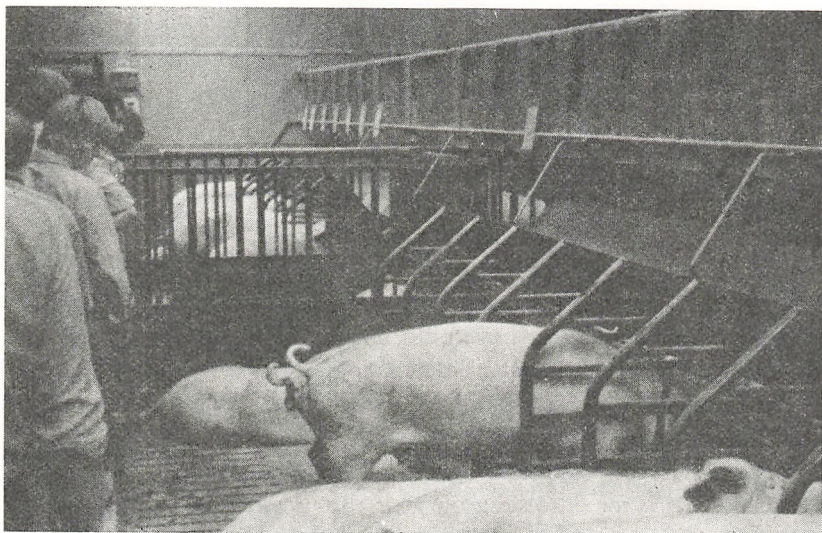
Fredag den 28. juli

Efter en lynhurtig teltsammenpakning var alle igen klar til at køre kl. 7.30.

Kl. 8.45 sejlede vi over fra Tårs til Spodsbjerg, hvor vi fik formiddagskaffe – for nogen morgenkaffe.

Kl. 10.30 nåede vi til Hans Nielsen, Brændstrupvej 4, Ringe. Her så vi på en nybygget bindestald med malkestald, plads til 80 køer. Til gården hørte 26 ha + 4 ha forpagtet, hvor han avlede græs + helsæd til ensilering. Besætningen var RDM, meget pæn besætning, især yver. Ydelsen lå på 275 kg smf. Besætningen eller en del af den var krydset med Brunkvæg og Rødt canadisk, pæn høj ko. Han havde netop lige fået kalv af en krydsning. Efter ejerens mening skulle det være Rødt canadisk.

Kl. 13.00 på Østergård, Nr. Søby, Jørgen E. Knudsen. Han havde for 7 år siden overtaget sin svigerfars ejendom på 45 tdr. land og 25 grise-

søer, i dag er den på 130 tdr. land + 100 tdr. land forpagtet – 375 søer, feder selv halvdelen af slagtesvin. Bygger ny fedestald til resten.

Byggeriet er Protecta system sektioneret. Der produceres Antoniusgrise med daglig tilvækst på 650 g, foderforbrug 2,85 FE_S vådfodring.

Ejeren mente, denne produktion var en fordel både for producenten og forbrugeren, træace krydsningen og bedre kød.

Det må nok siges, Knudsen er en mand med ambitioner.

Efter en god diskussion og mange spørgsmål gik turen hjem efter Graasten Landbrugsskole til afslutning.

Til slut nogle generelle ting om det svenske landbrug. Vi mener, det er for meget præget af fagforening og retningslinier, især på ejendomme med medhjælpere. Det er måske det rigtige?

Det er selvfølgelig for egen regning, men jeg tror, landbruget skal være et frit erhverv, især for de unge, som ofte må trække dagen lidt længere på grund af stor besætning. Priserne i Sverige er stort set det samme som i Danmark, men enkelte ting er lavere – især korn.

Svenskere er flinke og dejlige mennesker at besøge og ikke bange for at fortælle og oplyse om det, de kan.

Jeg vil her ved samme lejlighed benytte chancen til at sige tak til Brusck og Kirk for en alsidig og godt tilrettelagt tur.

Benny Petersen.

Foreningen Graasten Elever

ELEVMOØDET 1979

afholdes

ONSDAG DEN 4. JULI 1979

Datoen vil blive bekendtgjort igen i dagspressen og i Landsbladet med det endelige program – men mange vil gerne vide datoen i god tid – og her er den altså. I forbindelse med elevmødet vil 10-års jubilæerne (årgang 1968–69) blive indbudt til at spise til aften sammen med lærerstaben. De vil modtage en særskilt invitation.

JUBILÆUMSSAMMENKOMSTEN

for 25-, 40- og 50-års jubilæere vil i 1979 blive afholdt *tirsdag den 3. juli* (dagen før elevmødet), men til denne sammenkomst vil der blive udsendt en speciel indbydelse.

GIROKORTET

der er vedlagt dette hæfte, har i år ikke påskrevet jeres adresse. Gør det selv – gerne så tydeligt som muligt – og gerne så hurtigt som muligt. Det letter sekretærens arbejde betydeligt.

Efter generalforsamlingen 1978 består elevforeningens styrelse af følgende medlemmer:

Valgt:

1978	{	Mads Schmidt Eriksen, Broballe, 6430 Nordborg (formand).
	}	Jørgen Vehl, 6473 Tandslet.
1977	{	Håkon Friederichsen, Rørkær, 6270 Tønder.
	}	Finn Schou, Louiselund, Lunding, 6100 Haderslev.
	}	P. Trier Hansen, Vårhøj 49, Rinkenæs, 6300 Gråsten.
1975		Henrik Buch, Hostrupvej 36, 6800 Varde
1976		Finn Holm, Østervang 7, 6520 Toftlund.
1977		Gert Karkov, Immervadgård, 6230 Rødekro.
1978		Jørgen Bonde, Erbak, Helved, 6440 Augustenborg.

REGNSKABET

Oversigt over regnskabet 1. juni 1977 til 31. maj 1978

<i>Indtægter:</i>	<i>Udgifter:</i>
3027 kontingenter 61.846,20	Årsskrifter 46.302,30
Tilskrevne renter 2.078,70	Porto 8.010,50
Gave fra elevhold	Tryksager 2.103,73
1976-77 361,60	Annoncering 1.235,58
Bidrag til maleri 17.805,30	Kontormateriel 113,38
	Gave til Filt Jensen 300,00
	Bårebuket (P. Pedersen, Harreby) 36,50
	Sekretærløn 1.000,00
Indtægter i alt 82.081,80	Udgifter i alt 59.101,99
Kassebeholdn. 1. juni 1977:	Kassebeholdn. 1. juni 1978:
Sydbank ... 23.969,03	Sydbank ... 26.062,61
Giro 3.949,59	Giro 24.876,92
Kontant ... 142,38	Kontant ... 101,28
Balance 110.142,80	Balance 110.142,80

Konsulent Hans Hansens legat

Indestående i Sydbank	Depotafgifter 20,00
1. juni 1977 ..... 6.630,48	Bogpræmier 620,00
Tilskrevne renter 1.160,69	Indestående 1. juni 1978 7.151,17
Balance 7.791,17	Balance 7.791,17

Graasten Landbrugsskoles uddannelsesfond

Indestående i Sydbank	Indestående i Sydbank
1. juni 1977 ..... 4.413,71	1. juni 1978 ..... 4.773,87
Renter 360,16	
Balance 4.773,87	Balance 4.773,87

Regnskabet har fået følgende påtegning:

Regnskabet er dags dato gennemset. Beløbene er sammenholdt med kassebogen. Bankbøgerne er gennemgået. Kassebeholdningen er til stede, og alt synes at være i orden.

Graasten Landbrugsskole, den 3. juli 1978.

Filt Jensen. Chr. Gedbjerg.

Som det vil ses af tallene i ovenstående regnskab har indsamlingen til maleriet af Karlskov Jensen været en absolut succes.

Vi vil gerne hermed sige medlemmerne *tak* fordi man har fulgt vores opfordring til at være med. Maleriet har fået en fin plads i skolestue A.

Elevholdet 1977-78

Driftslederholdet

Andersen, Bent, Øster Terp, 6252 Bedsted Lø
Bachmann, Dieter, Lærkevej 13, 6240 Løgumkloster
Bonde, Elsebeth, Tirslund, 6541 Bevtoft
Bonde, Jørgen H., Erbak, Helved, 6440 Augustenborg
Boysen, Johan, Grøngårdsvej 7, Sæd, 6270 Tønder
Bram, Hans Barsøe, Gragup Overby, 6100 Haderslev
Brodersen, Povl Junk, Rinkeæs, 6300 Gråsten
Carstensen, Andreas H., Hejsel, 6372 Bylderup Bov
Christensen, Claus, Nordborgvej 63, Havnbjerg, 6430 Nordborg
Christensen, Erik, Ravsted, 6372 Bylderup Bov
Christensen, Kurt, Tradsborg, 6760 Ribe
Christiansen, Peter T., Kragelundvej 28, 6330 Padborg
Hansen, Erik J., Visbjergvej 27, 6240 Løgumkloster
Hansen, Knud Erik, Storde, 6261 Bredebro
Hattesen, Andreas, Ellum, 6240 Løgumkloster
Holm, Niels Erik, Strandgården, 6094 Hejls
Iwersen, Hans Werner, Rødebæk, 6360 Tinglev
Jacobsen, Jacob Manner-, A. D. Jørgensensgade 6, 6300 Gråsten
Jensen, Bjarne Brix, Bjerndrupmark, 6200 Åbenrå
Jensen, Chr., Linbækvej 4, 6400 Sønderborg
Jensen, Dan, Tomhave 12, 6400 Sønderborg
Jensen, René, Hokkerupvej 7, Lundtoft, 6200 Åbenrå
Jepsen, Peter T., Hydevad, 6230 Rødebro.
Jessen, Helge, Årslev, 6230 Rødebro
Jessen, Kresten, Branderup Dal, 6534 Agerskov
Jessen, Kurt Barsøe, Bjerning, 6100 Haderslev
Johnsen, Karl Erik, Lindedal 36, 6100 Haderslev
Jørgensen, Anders, Nørregade 24, Skodsbøl, 6310 Broager
Jørgensen, Christian, Espchøjvej 16, Hardeshøj, 6430 Nordborg
Jørgensen, Jørn Peter, Pluskærvej 9, Frøslev mk., 6330 Padborg
Krab, Erling, Haderslevvej 10, Kastrup, 6510 Gram
Kaack, Iver, Troldkær, 6630 Rødding
Larsen, Bent M., Årø, 6100 Haderslev
Lassen, Jacob, Naskersgård, Fynshav, 6440 Augustenborg
Lenger, Jørgen, Kværsløkke 1, 6382 Tørsbøl
Lund, Kurt, Østre Lildholtvej 1, 6500 Vojens

Matthiesen, Hans Ebbe, Overballe 19, Brandsbøl, 6430 Nordborg
 Mathiesen, Hans Erik, Kolonisthusevej 15, 6330 Nordborg
 Møller, Chresten Hansen, Råmose, Blans Østermark, 6400 Sønderborg
 Nielsen, Hans, Årslev, 6230 Rødekro
 Nielsen, Niels Th., Birkelev, 6780 Skærbæk
 Nissen, Chr., Hesteløkkevej 5, Ø. Gejl, 6382 Tørsbøl
 Nissen, Martin Leo, Klindt, 2265 Ladelund, Tyskland
 Olesen, Gunnar, Sebbelundvej 23, 6430 Nordborg
 Petersen, Benny, Sdr. Hostrup Bygade 52, 6200 Åbenrå
 Petersen, Jørn, Ullerupmark, 6400 Sønderborg
 Petersen, Kaj, Almindegård, Kassø, 6230 Rødekro
 Poulsen, Peter, Skeldebro 8, 6310 Broager
 Rasmussen, Anne-Birgitte, Hoptrup Hovedgade 120, 6100 Haderslev
 Rasmussen, Kurt Th., Stolbrolykke, 6430 Nordborg
 Rasmussen, Svend E., Hestehave 48, Marstrup, 6100 Haderslev
 Sarsgård, Povl, Damgade 36, Holm, 6430 Nordborg
 Schmidt, John Nielsen, Holbøl, 6382 Tørsbøl
 Schultz, Bent, Persillegade 7, 6400 Sønderborg
 Schütt, Kurt, Nederbyvej 97, Rinkenæs, 6300 Gråsten
 Schmidt, Martin, Nørreskovvej 47, Genner, 6200 Åbenrå
 Sibbesen, Uwe, Hagensig 2, Kegnæs, 6474 Skovby, Als
 Skipper, Anders, Mjøl, 6230 Rødekro
 Skov, Knud Erik, Brorsbølvej 4, 6100 Haderslev
 Steffensen, Chr., Varnæsløkke, 6200 Åbenrå
 Søndergård, Jørgen, Sdr. Ønlev, 6230 Rødekro
 Sønnichsen, Christian B., Lindegård, Kassø, 6230 Rødekro
 Sønnichsen, Sønnich, Skarrevej 75, 6200 Åbenrå
 Sørensen, Carl-Chr., Jejsing, 6270 Tønder
 Sørensen, Jørn, Lundshøjvej 2, 6500 Vojens
 Sørensen, Preben, Bygaden 10, Skovby, 6500 Vojens
 Thomsen, Arne Wittrup, Ravnstrup, 9320 Hjallerup
 Thomsen, Bjarne, Birkevej 3, Klipleve, 6200 Åbenrå
 Thomsen, Heino, Dyntvej 126, Skelde, 6310 Broager
 Toft, Kjeld, Felstedvej 39, 6300 Gråsten
 Tygesen, Peter H., Åbenråvej 24, 6270 Tønder
 Wede, Finn Hyndingholm, 6372 Bylderup Bov
 Wind, Iver, Ørderup, 6520 Toftlund

Grundskoleholdet november 1977

Andersen, Erik Skovbjerg, Mørkebjerggård, 5600 Fåborg
 Bejer, Per Linnet, V. Terp, 6240 Løgumkloster
 Brodersen, Mathias, Øster Terp, 6240 Løgumkloster
 Caspersen, Laurids, Barsmark Bygade 241, 6200 Åbenrå
 Clausen, Asger, Sdr. Landevej 158, 6400 Sønderborg
 Damgård, Peter, Bjergvej 6, 6252 Bedsted Lø
 Dumstrei, Jens Erik, Kværslykke 7, 6300 Gråsten
 Heissel, Peter Chr., Venbjerg 30, 6100 Haderslev

Jepsen, Bjarne, Arnbjergvej 7, Lavensby, 6430 Nordborg
Jessen, Kaj, Nybro, Lovtrup, 6360 Tinglev
Johansen, Carsten Damm, Bovrup, 6200 Åbenrå
Jørgensen, Carsten, Hellesøvej 23, Holm, 6430 Nordborg
Jørgensen, Jørgen C., Vilsbækvej 19, Vilsbæk, 6330 Padborg
Lauritzen, Ole, Nørregård, Anslet, 6070 Christiansfeld
Laursen, Ib, Bollervej 106, Sejet, 8700 Horsens
Lyck, Svend, Tandsskov, 6473 Tandslet
Madsen, Knud, Knivskærvej 115, 6052 Viuf
Mogensen, Gert, Vestergade 6, Frøslev, 6330 Padborg
Nicolaisen, Arne, Jørgensgårdsvej, 6240 Løgumkloster
Pedersen, Claus R. L., Bojskovskov 24, 6400 Sønderborg
Pedersen, Søren Lundgård, Uthvej 49, 8700 Horsens
Schmidt, Jep Jepsen, Elsholm, Barsmark, 6200 Åbenrå
Seidelmann, Jan, Lønsømadevej 15, Holm, 6430 Nordborg
Søberg, Per Maarup, Kystvej 11, Anslet, 6100 Haderslev
Thomsen, Steffen, Uldalgård, Ribevej 82, 6500 Vojens
Thuesen, Mads, Anslet, 6100 Haderslev

Grundskoleholdet februar 1978

Andersen, Ib, Svanevænget 10, Hatting, 8700 Horsens
Beck, Niels Chr., Skævlundvej 20, 7130 Juelsminde
Bertelsen, Erik, Jyllerup, Åre, 6800 Varde
Bjørn, Carsten de Place, Bogensevej 187, 5620 Glamsbjerg
Ditlevsen, Ditlev, Gramvej 67, Fruering, 8660 Skanderborg
Dybe, Preben, Skodsbølvej 73, 6310 Broager
Gad, Peter Jensen, Rurup, 6520 Toftlund
Hansen, Hans Kristian, Vranterupvej 137, 6000 Kolding
Hansen, Jens Christian, Slotsvej 20, 6310 Broager
Hansen, Lasse Solheim, Sdr. Kongemarksvej 3, 4880 Nysted
Iversen, Hans, Kegnæsvej 10, 6473 Tandslet
Jessen, Hans Walsted, Møllevej 2, Felsted, 6200 Åbenrå
Junk, Niels Erik, Købingsmarkvej 40, 6430 Nordborg
Larsen, Henning, Thorsbjergvej 1, 6500 Vojens
Lorenzen, Jan Lars, Hedeløkke 13, Bodum, 6200 Åbenrå
Lousen, Christian Søberg, Barsmark Bygade 179, 6200 Åbenrå
Lund, Holger, 2391 Ellund Handewitt, Tyskland
Lyck, Troels, Nydamvej 50, Ø. Sottrup, 6400 Sønderborg
Madsen, Per, Bakkevej 15, 6870 Ølgod
Mathiesen, Johannes, Parallevej 4, Dybbøl, 6400 Sønderborg
Møller, Torben, Ravnholtgård, 7130 Juelsminde
Nielsen, Flemming, Karensdalvej 76, Jerlev, 7100 Vejle
Nissen, Peter Dalgas, Hesteløkken 5, Ø. Gejl, 6382 Tørsbøl
Ravn, Anders Peter, Hyrup, 6520 Toftlund
Skov, Erling, Øster Terp, 6252 Bedsted Lø
Wollesen, Carsten, Lillestrømsvej 2, Sæd, 6270 Tønder

Grundskoleholdet maj 1978

Andersen, Hans Arndal, Søhusvej 179, 5270 Næsby
Besendahl, Hanne, Ribevej 50, Skrydstrup, 6500 Vojens
Elsborg, Niels Jørgen, Gl. Oksevej 12, Kliplev, 6200 Åbenrå
Eskildsen, Kjeld M., Almstrup, 6360 Tinglev
Frøslev, Inge, Egtvedvej 121, 6040 Egtved
Hansen, Ernst Hans, Holmevej 102, 5471 Søndersø
Hansen, Holger, Møldam, 6775 Døstrup
Hedegård, Peter, Høgslundsvej 9, 6270 Tønder
Henningsen, Poul, Lyngsø Søndergård, 9240 Nibe
Høi, Holger Fogt, Sebbelundvej 41, Egen, 6430 Nordborg
Jensen, Niels, Storemarksvej 22, Rødvig, 4673 Stevns
Jeppesen, Ulla, Ringgade 32, 6330 Padborg
Johannsen, Nis Chr., Arnbjergvej 43, Lavensby mk., 6430 Nordborg
Jørgensen, Hans Peter, Hønky, 6230 Rødebro
Jørgensen, Marie, Ravsted, 6372 Bylderup Bov
Lorensen, Hans, Rischjarup Bygade 5, 6200 Åbenrå
Lorenzen, Ole, Dyndved Nørregade 16, 6430 Nordborg
Madsen, Bent, Skivumvej 38, 9240 Nibe
Pedersen, Otto, Stormarken 47, 5471 Søndersø
Randrup, Svend Chr., Holtegård, 6580 Vamdrup
Rasmussen, Mogens, Kolstrup Landevej 10, 6070 Christiansfeld
Schmidt, Torben J., Rugbjerg, 6230 Rødebro
Sievertsen, Peter M., Rubæk 7, Skovbyballe, 6474 Skovby, Als
Aabling, Kim, Ottersbøl, 6780 Skærbæk.

Nyt fra gamle elever

Årgang 1924—25

Redaktør: *Ejnar Pedersen*, Vangen 11, Tved, 6000 Kolding

To af vore kammerater fra årgangen 1924—25 er faldet bort i det forløbne år. *Jes Bertelsens* datter har meddelt mig, at hendes far er død 24. december 1977. Vi mindes *Jes Bertelsen* som en god kammerat. Hans rolige væsen og hans altid venlige væremåde gjorde, at vi alle satte stor pris på ham.

Sophus Hybschmann døde 28. april 1978. Min kone og jeg besøgte *Hybschmann* i sommeren 1977. Han var da den gamle humørfyldt kammerat, som vi sikkert alle husker ham. S. H. skabte liv omkring sig og var på en god måde til opmuntring for os alle.

Pr. telefon har jeg erfaret, at *Jep Holdt* nu er i pleje på alderdomshjemmet i Stubbæk ved Åbenrå, og alderen taget i betragtning har han det helt godt. J. H. har altid været stærkt interesseret i sine kammeraters befindende og fulgte vor skoles virke nøje. Vi ønsker ham sit gode humør i behold i tiden fremover.

Venlig hilsen

Ejnar Pedersen.

Årgang 1925—26

Redaktør: *Jørgen Thomsen*, Knud, 6100 Haderslev.
Ingen indberetning.

Årgang 1926—27

Ingen redaktør.

Årgang 1927—28

Redaktør: *Søren Støjberg*, Fjelstrup, 6100 Haderslev.

50 års jubilarer.
Ingen indberetning.

Årgang 1928—29
JUBILÆUMSHOLD 1978—79

Ingen redaktør.

Årgang 1929—30

Redaktør: *Aksel Nielsen*, Dybbøl, 6400 Sønderborg.

Ganske vist står jeg tomhændet med hensyn til »nyt fra holdet«, men skrækkan for atter i år at læse i årsskriftet: 1929—30. Ingen indberetning, rider mig som en mare, og kan denne lidt sene hilsen forhindre det, er dog noget reddet. Det er nu 49 år siden, vi var på skole, ca. 100 i alt. Vi kan endog notere m/k, idet vi jo havde Mette Tovborg på Holdet. I øvrigt er holdet jo svundet en del ind. Ikke alene er der udtrædelse af foreningen, men døden har også gjort sin ret gældende. Mon ikke alle har nået støvets år, og der kæmpes mod de 80. Vel er 49 år en lang periode, men for mig står mange gode og muntre begivenheder endnu klart i hukommelsen. Dertil var det jo en meget lærerig tid. Stoffet var modtagelig for tilsætningen, og jeg synes også de grundpiller, vi fik tillært, har holdt godt og gælder endnu. Ganske vist er man ikke så nøje med at følge Karsten Iversens motto: Ploven skal følge møgvognen — eller hvad med afvejning af grovfoder til køer i løsdriftstalde? Gennemsnitslandmanden var tilfreds med et brug på skal vi sige 12—16 tdr. land, måske lidt mere for landbrugsskoleelever. De større brug er kommen sådan pø om pø. For i dag vil en ung landmand med driftsuddannelse ikke gå af vejen for gårdkøb på 1—2 millioner kr. + besætnings- og maskinkøb med dertil ombygning af avls- og produktionsbygninger, der kan fordoble prisen. Med den store rentebyrde kan det snart svimle for een. Man skal jo være en ener, hvis man vil foreslå køb af en lille ejendom på helt ned til 6—10 ha med en brugt traktor og alsidig drift lagt an på malkekøer, rød- eller sortbroget, landrace soen og italiener høner, og så kan man blive derhjemme og hjælpe på få noget ud af det. Det er vovelige synspunkter. — Jo, det er interessant at læse nyt fra de sidste årgange; men mange af de store vovespring har vi jo ikke set enden på, for det kan godt give nervepres. Dog synes det også mærkeligt, at man inden for EF pønser med planer og tilbud for at nedsætte mælkeproduktionen al den stund, vi via konsulenter og forsøgsresultater søger at hæve ydelsen mest muligt gennem avlsarbejdet.

Da der ikke er nogen, der har meddelt redaktøren noget stof, må jeg trække jer lidt med vore egne foretelser. Sønderborg kommune købte allerede i 1975 18,6 ha af arealerne, d.v.s. den jord, man havde fået i inderzone; men det er først nu, der bulldozes og kloakeres på kraft med 10—20 store maskiner daglig. Det er slemt at se på. Hovedbygningerne beholder vi, avlsbygningerne skal ned. Besætningen er nu nede på 2 sortbrogede ikalvede kvier, 3 fjordheste og en del høns. Tilbage i landzonen har vi 17 ha, d.v.s. ved handelen med kommunen købte vi 6,3 ha af en naboejendom for at kunne nogenlunde tilfredsstille jordlovsudvalget i størrelse af areal med henblik på at bygge en ny landbrugs-ejendom på denne jord. Imidlertid kommer omfartsvejen fra den nye Allsundbro og skærer hele arealet rektangulært igennem, så vi skal bygge på den ene eller anden side af det overskårne og udbytte med andre, hvis det er gørligt. Sælge det vil vi ikke. Kapitalvindingskatten levner kun 25 pct. af prisen til sælgeren, og der kommer jo generationer efter os.

Familiært har vi det godt. Min hustru passer med stor interesse haven ved vort nye hus, 4½ år gammel, selv om gigten driller ind imellem. Vore 3 børn er alle gifte og har bopæl i Brabrand og Egå. Ole er ingeniør og er flyttet ind i stuehuset i den gamle gård, foreløbig for 3 år, så længe han er medbygger ved Allsund broen. Bent, den ældste, er jo også snart gammel Graastener og har sit gårdbrug på Kegnæs med stor produktion. Ingrid og Bent har vor landzone-jord i forpagtning, og det går fint, så længe det tillades. Vort tredje barn er Karen Ingeborg, hun og manden er begge bankmænd eller k i Brabrand. Børnebørn er der 8 af. Det er jo dejligt med de børn, og vi bedsteforældre glæder os over dem og giver deres landbolyst næring. Vi har sågar besøgt det ældste

barnebarn, Elin, i hendes plads i Schweiz i sommer, hvor hun var vor tolk. Næste år går måske til fætter Thorvald Høgsgbjerg i England. Ham er der nogle Graastenere, der har besøgt.

Af specielle hilsener vil jeg sende een til Ingvert Ingvertsen, førhen Hels. Han ringede til mig for et års tid siden. Vi har ikke set hinanden næsten siden skoletiden, men jeg husker han stod på trappen udenfor skolebygningen i førstningen og var så mistrøstig; han sagde, det var ikke noget for ham. Han længtes efter plogen og livet derhjemme. Jeg pustede liv i ham, og det blev senere en god elev, der var helt på højde med situationen. Ingvertsen var enkemand og havde ligesom jeg selv været på vej til at blive blind, men ved dygtig lægehjælp er vi nu igen godt seende begge. — Til slut venlig hilsen til kammerater, sekretæren og sidst, men ikke mindst, Kirsten og Filt Jensen.

Glædelig jul!

Mary og Aksel Nielsen.

Årgang 1930—31

Redaktør: *Hans Jepsen*, Rørkær, 6270 Tønder.

Ingen indberetning.

Årgang 1931—32

Redaktør: *Lorens Lassen*, Ryvang, 6473 Tandslet.

Ingen indberetning.

Årgang 1932—33

Redaktør: *Jacob Skovmand*, Ringmosegård, 6440 Augustenborg.

Ingen indberetning.

Årgang 1933—34

Redaktør: *Vagn Fog-Petersen*, Hostrup Hedegård, 6800 Varde.

Ingen indberetning.

Årgang 1934—35

Redaktør: *Andreas Brink*, Rørkær, 6270 Tønder.

Ingen indberetning.

Årgang 1935—36

Redaktør: *Markus Lund*, Nørballe Feldsted, 6200 Åbenrå.

Ingen indberetning.

Årgang 1936—37

Redaktør: *Axel T. Mortensen*, Gl. Landevej 1, Obbekær, 6760 Ribe.

Kære kammerater!

Ja, jeg har så igen i år prøvet at få lidt til elevskriftet. Jeg har sendt 18 spørgekort ud og fået svar fra 3. Det er jeg da taknemlig for, men er der da virkelig ikke flere, der har tid og lyst til at skrive et par ord og sende en hilsen til gamle kammerater?

Harald Olesen skriver, at han 1. juni 1980 falder for aldersgrænsen som planteavlskonsulent, så har han været det i 35 år, en god tid med flinke mennesker og store opgaver. Han er glad for, at han så har 15 ha at tumle med. Han er f. t. mest optaget af, at en svigersøn 6. oktober fik 60 SPF-søer ind i en ny stald samt at hans søn fik plads som reservelæge pr. 1. august på Hjørring sygehus efter 2½ år på et sygehus i Nordsverige, og at samme har købt barndoms-hjemmet i Sindal; han bliver 9. slægtled på gården. Sender venlige hilsener.

Peter Petersen Skovbøl skriver, at selv om han før har sendt brev til afsnittet, forsøger han igen (tak for det!). Han er stadig aktiv landmand med nedsat tempo. Han vil blive ved med at drive de 20 tdr. land indtil han kan få pension. Skriver han sommetider snakker med Jørgen Eskildsen, Søren Langhede og

Henrik Petersen (sidstnævnte er svoger til P.P.). De er alle gået på aftægt. Jørgen Eskildsen kom for flere år siden til skade under høstarbejde; de andre to hjælper stadig til ved landbruget. Henrik P. passer en stor kvægbesætning, da sønnen, der skal overtage gården, er udlært tømrer og beskæftiget som sådan.

Knud Muusman skriver, at han arbejder i et firma, noget med byggeri, fibrelementer? Byggede sig 1972-73 et Råby-hus – var medbygger, og det blev jo i forhold til i dag et billigt hus. Han sender hilsen, og hvis nogen kommer til Stevns, er de velkommen til at besøge ham.

Jeg har ringet til Michael Juhl Lassen, Kærbøl mark; han slider stadig i det på den 100 tdr. land store gård og med en stambesætning af den rødbrøgede race på ca. 170 dyr. Det kniber jo med at få medhjælp, især kvalificeret, og han har meget andet at se til end bedriften. Han er landsformand for avlsforeningen af rødbrøgede – i bestyrelsen for de samvirkende danske kvægavlsforeninger, individprøveudvalget for Ålestrup og Egrved, formand for stambogsudvalget for de rødbrøgede. Han er i et samarbejdsudvalg og i Ungskueudvalget. Kåringsdommer for tilsynsbesætninger, foruden hvad han har af mere lokal art. Det er utrolig, hvad den mand kan overkomme! Bare han ikke byder sig selv mere, end helbredet kan holde til. Han døjer med smerter i benene, men han vil nødig give op. Han har jo ingen sønner; han håber, at en svigersøn, der er konsulent, engang vil overtage gården, det er dog ikke afgjort. Også han beder mig hilse.

Andreas Varming befinder sig stadig på Sjælland og klarer sig med tilfældigt arbejde.

Om mig selv kun, at jeg nu er fyldt 70 år og derfor ikke mere kan have kommunalt hverv. Jeg har hidtil været vurderingsmand til ejendomsskyld og hegnssynsmand. Jeg arbejder lidt for »Hm.Brand« og er kirkeværg og kasserer, ligesom jeg daglig går over til min søn for at se, om der er noget, jeg kan hjælpe til med på gården.

Jeg har fået overbragt en vandrebog – »Vandrefuglen« – fra Peter N. Petersens enke. Jeg har ikke selv været med i den, så hvis nogen ønsker at få den, kan de bare henvende sig. Der er sidst skrevet i den i 1943 og af Peter Riis. Jeg takker for personlige hilsener og sender selv hilsen til alle kammerater.

Axel T. Mortensen.

Årgang 1937—38

Redaktør: *Hans Dinesen*, Aller, 6070 Christiansfeld.

40 års jubilarer.
Ingen indberetning.

Årgang 1938—39
JUBILÆUMSHOLD 1978—79

Redaktør: *Frode Østergård*, Store Gammelgård, Mejrup, 7500 Holstebro.
Ingen indberetning.

Årgang 1939—40

Redaktør: *Hans Asmussen*, Nr. Hostrup Bygade 11, 6240 Rødekro.

Peter Nissen Brobøl driver stadig sin fødegård. Han er lige fyldt 60 år og begynder at tage det lidt med ro. Lidt ungvæg og svin.

P. J. Rask, Ølholm, var først landmand i nogle år, solgte så ejendommen og har så i en del år været ansat ved Vejle kommune. Er nu pensioneret. Har en søn og en datter.

Jørgen Detlefsen, Tumbølgård, er stadig at træffe på det sønderjydske fælleskue; han er nok en kapacitet inden for R.D.M.

Arne Frederiksen er stadig bestyrer på Østerhåb Tyrestation. Er altid til ungske og ved de forskellige kvægavlsmøder.

Hans C. Jobansen, Varnæs, er stadig landmand, men et generationsskifte er vist på tale.

Niels Sørensen har afstået gården til sin søn, men har vist fuld beskæftigelse som borgmester for Rødekro kommune.

Jeg er selv landmand endnu, men ikke så effektiv som de unge, men det går jo alligevel. — Venlig hilsen

Hans Asmussen.

Årgang 1940—41

Redaktør: *Thomas Jensen*, Gabøl Byvej 16, 6500 Vojens.
Ingen indberetning.

Årgang 1941—42

Redaktør: *Hans Jørgen Festersen*, Tombøl, 6200 Åbenrå.

Kære kammerater!

Efter at have sendt spørgekort ud, har jeg kun fået et tilbage, og det er fra *Poul J. Rossen*, Ørderup pr. Toftlund. Han skriver, at han er bleven gift i august sidste år. Da du nu endelig er bleven smedet i hymens lænker, ønsker jeg dig til lykke. — Bedre sent end aldrig!

Poul J. Rossen: Tak for kortet, som jeg modtog for et stykke tid siden, men havde glemt. Nu sender jeg de sparsomme oplysninger, jeg har:

Chr. Jacobsen blev efter kommunalvalget i foråret valgt til borgmester i Nr. Rangstrup kommune efter i 8 år at have været en meget initiativrig og energisk formand for teknisk udvalg. Iøvrigt har han overdraget Havnsøgård i Strandelhjørn til sønnen og er i gang med at bygge villa i Toftlund.

Hans Bergboldt, Rugbjerg i Arrild, er også med i kommunalbestyrelsen. Han er forøvrigt valgt som formand for Venstregruppen, som har flertal i rådet.

Martin Fogtmann fortæller, han har køer endnu, men hvor længe ved han ikke.

Om mig selv kan jeg fortælle, at jeg har sat kvægbesætningen ud. Jeg påbegyndte i august 1976 og har nu for en uge siden sendt de sidste 5 kælvkvier bort. Svinebesætningen er i stedet blevet forøget. Bedriften klarer jeg selv sammen med nogen maskinstationhjælp i forår og høst. Forøvrigt blev jeg gift i august 1977. Vi bor i min kones hus i Toftlund, og jeg kører så ud på gården hver dag. — Det var alt, hvad jeg kan berette.

Venlig hilsen

Poul J. Rossen.

Her på Vanddamgård er der ikke sket noget særligt. Vi har købt et sommerhus, det er der ikke så meget arbejde ved. Høsten kom godt i hus i denne regnfulde sommer. — Nu har jeg været redaktør i mange år, og jeg synes godt, en af de andre kammerater kunne overtage posten. Jeg vil foreslå Niels Kold Holmegaard, Fiskebæk.

Med venlig hilsen

H. J. Festersen.

Årgang 1942—43

Redaktør: *Chr. Jørgensen*, Skodsbøl, 6310 Broager.

Ingen indberetning.

Årgang 1943—44

Redaktør: *Niels Jorsal*, 6580 Vamdrup.

Ingen indberetning.

Årgang 1944—45

Redaktør: *Rasmus Asmussen*, Birkevej 5, Kliplev, 6200 Åbenrå.

Kære kammerater!

I år er der ikke tilgået mig nyt fra vor årgang. Til gengæld kan jeg fortælle, at jeg i sommer sammen med kollegaer fra de øvrige sønderjyske regnskabskontorer tilbragte en eftermiddag på vor gamle skole, det var en stor oplevelse. Vi fik indsigt i, hvordan de unge landmænd undervises i driftsøkonomi og planlægning. Jeg fik det indtryk, at vor gamle skole placerer sig meget fint på dette område, så er der nogen, der har sønner til landbruget, kan de stadig trygt anbefale skolen. Det samme gælder skolens avlsbrug, der viser hvordan man kan opretholde en stor alsidig produktion i praktiske bygninger, uden at byggeomkostningerne vælter budgettet. — Tak til forstanderen og lærerne for en dejlig oplevelse.

Husk nu at sende mig en lille besked, det er så hyggeligt, hvis vi kan holde liv i vor årgang.

Med hilsen og ønsket om en god jul.

Mussi og Rasmus Asmussen.

Årgang 1945—46

Redaktør: *Alfred Lyck*, Varnæs, 6200 Åbenrå.

Ingen indberetning.

Årgang 1946—47

Redaktør: *Jens Berg*, Ringgade 1, 6240 Løgumkloster.

Kære kammerater!

Som mit bidrag i en sparetid har jeg holdt op med at ofre porto på spørgekort. Og da postvæsenet ikke vil befordre dem gratis, kommer der ingen ud mere. Det er selvfølgelig en uretfærdighed mod de kære kammerater, der foretrækker at meddele sig sort på hvidt — og måske endnu større uretfærdighed mod dem, der tror sig velforvaret mod offentligt søgelys, når de undlader at svare. — Derfor, kære kammerater! Tilgiv mig min brøde! Jeg har startet en efterlysning og fundet frem til jeres telefonnumre. Og uanset i hvilket hjørne, man har puttet sig, er forbindelsen legende let at etablere. Det er billigt. Efter kl. 20 får man samtalen til halv pris (bare man så ikke taler dobbelt så længe). Redaktørerne klager over, at folk ikke svarer på spørgekortene. Ringer man lyder alle glade og velfornøjede. Det kan tværtimod være et problem at stoppe talestrømmen — selvfølgelig også ens egen.

Alfred Gammelgaard, Sig, Varde: Jeg har det godt, er godt gift og har fire dygtige børn mellem 24 og 15 år. Og om to dage, d.v.s. tirsdag den 24. oktober, har jeg været gift i 25 år. — Og i dag er det den 22. Det kunne lige nås. Så måtte postvæsenet alligevel benyttes til at overbringe ham et telegram. — Vi har 45 køer med opdræt samt lidt søer og fedesvin. Råd til at holde karl på en gård på 20 ha? — det har vi da altid kunnet(!). Og så har han 3 drenge, hvoraf de 2 er landmænd. Tja — det ser nok alligevel ud til, det ikke er allerværst at være landmand.

Verner Nielsen (også Sig, Varde): Jeg har det godt, jeg har hverken kone eller børn at slås med. Men derimod en gård på 18 ha, 14 køer og knap så mange søer. Alt går stille og roligt. Jeg har en kusine, der hjælper mig lidt. Og så har jeg gode naboer. — Det er dejligt at høre, at hjælpsomhed stadig

findes, og for landmanden er gode naboer nok mere værd end nok så mange bistandskontorer.

Hans J. Fredsted, Vejstrupskov, Sjølund: Her er alt vel, og vi er sunde og raske. Har en ejendom på 13 ha, ejendomsværdi 480.000. Købte den i 1959 for 90.000 inklusive besætning og inventar. Driver den med 12 søer og korn. 4 smågrise kan klare terminen. Vi er jo fra den årgang, der har lært påpasselighed og nøjsomhed, så vi klarer os udmærket. Antal børn? Nå, ja, det er jo ikke kvantiteten, der gælder. Vi har en dreng på 18 år. Har foreløbig taget plads hvor der er 250 SPF-søer med tilhørende fedesvin. Der kan han lære at passe søer og grise. Og om nogle år skal han på landbrugsskole – måske har Graasten en chance.

Marius Jensen, Rørsangervej 10, Rønnede: Har det godt samt kone og 4 børn fra 26 til 17 år. Og så er jeg bedstefar. Har været inseminør i 27 år. Sidste 5 år ansat som stations-inseminør ved Østdansk Kvægavlsforening. Selv om ikke-landmand, så dog i landbrugets tjeneste. »Som landmand, der har man det godt« – og at være i landbrugets tjeneste er sikkert ikke ringere – det ved undertegnede jo noget om.

K. J. Kristensen, Brandsbyvej 47, Skovlunde: Også en mand i »landbrugets tjeneste«, og som synes han har det godt. Har kone og 3 sønner med 7 års mellemrum – 11, 18 og 25 år. Han synes om sit arbejde og har nok af det som lektor i kulturteknik på Landbohøjskolen. Og så er han desuden blevet formand for Hydroteknisk Laboratorium. I sin fritid »trasker« han rundt i naturen og misunder den almindelige landmand, der kan gøre det i arbejdstiden – det sidste var nu min bemærkning.

P. J. Marcussen, Kragelund, Padborg: En ejendom på 50 ha, 24 køer, lidt fedesvin, kone og tre børn. Den ældste datter gift med urmageren i Løggumkloster, den mindste, en dreng på 25 år, er karl hjemme. Har selvfølgelig en god landmandsuddannelse og været elev på Graasten Landbrugsskole. Den gamle tænker snart at gå på aftægt for at give plads for ungdommen – der forlængst har talt om byggeri og investeringer i større produktion. Men far Marcussen holder igen – den megen gæld er af det onde. Det er nok på den landbrugsskole, de opdrages til uforsigtighed (eller er der nogen, der er blevet for gammel?). Men investering i vandingsanlæg, det styrkede den »gamle« sig allivel ud i. Ja, så er det for tørt og så er det for fugtigt. En besværlig høst var det i år – men at klage nytter vel ikke. – Jeg købte gården i 1960 for 80.000 incl. besætning og inventar. Hvad skal jeg sælge den for til sønnen? Alene ejendomsskylden er over 1 mill. nu. Det er svimlende summer at afdrage og forrente – at der skal en større produktion til er derfor forstæeligt. Vi slutter med lidt snak om fælles bekendte fra dengang. – »Ka' du ha' det godt – ja tak i lige måde – ukrudt forgår ikke, ved du jo nok.« –

Det var lidt nyt fra gamle elever – og nok for denne gang. Nu er I advaret, når telefonen ringer. I er også velkommen til at ringe til mig, og mit nummer er (04) 74 30 51.

Jens Berg.

Årgang 1947—48

Redaktør: *Hans L. Clausen*, Elsmark, 6430 Nordborg.

Ingen indberetning.

Årgang 1948—49

Redaktør: *Bent Holstein Jessen*, Brunde, 6230 Rødebro.

Svend Ellegård driver sin fødegård ved Fåborg. Han skriver, han har både køer og grise samt jord i forpagtning, at han har en søn, der er mekaniker, og en der er sparekassemænd – begge værd at være på god fod med. At han først fik ophøstet den 13. oktober, samt at han mødes en gang i mellem med holdkammerat Arne Rasmussen, der driver landbrug i nabosognet V. Åby.

Babne Nicolajsen, St. Jyndevad ved Tinglev, meddeler, at han stadig er aktiv både i det daglige arbejde på sin fødegård samt i sine gøremål uden for drift. Han er formand for foreningen »Landeværnet«, vurderingsmand til

ejendomsskyld samt formand for St. Jyndeved forsamlingshus. Så har han fornøjelsen af at være lykkeligt gift – 3 børn, der alle er voksne, og bedstefader hele 2 gang.

Regnar Kristensen, Bøgeskovgård, Bjerringbro, driver den gård, han købte for 25 år siden. Har også både køer og grise. Ingen af hans børn vil være landmand; men det er han ikke så ked af med de priser på landbrug, skriver han. En læser medicin, en læser på teknikum og en er TV-mand. Regnar hilser fra sin hustru Karen.

Tak for svarene, 3 af 43 udsendte kort. I, som »glemte«, kan til enhver tid sende oplysninger. De vil så komme med til næste år. – Venlig hilsen

Bent H. Jessen.

Årgang 1949—50

Redaktør: *Chr. Thomsen*, Skelbækgård, 6473 Tandslet.

Ingen indberetning.

Årgang 1950—51

Redaktør: *Niels Justesen*, Nygård, 6392 Bolderslev.

Gode kammerater!

Hjertelig tak for mange gode indlæg, så de må tale for sig selv:

Hans Lauersen fra Rødding i Salling sendte en hilsen for et par år siden fra Coronado, Alta, Canada. Han er gift og har fem børn. Hans farm ligger nord for Edmonton, og årsproduktionen er 1500 store fedesvin og 50 fedekreaturer. I 1971 blev der bygget nyt stuehus til farmen, og han har ikke det pjat med kreditforeningen, i hvert fald blev huset betalt kontant. Hans Lauersen skriver, at han synes godt om Canada og ikke tænker på at vende tilbage til Danmark. Jeg lader hans hilsen gå videre til andre kammerater fra Graasten Landbrugsskole.

Jens Svenningsen fra Erslev på Mors har jeg indirekte lidt forbindelse med igennem hans søster, som er konsulent i Vejle. Siden Jens og jeg tog til Grønland i foråret 1951 umiddelbart efter skoleopholdet på Graasten, har Jens arbejdet og opholdt sig på Grønland. Han er blevet gift på Grønland, har fejret sølvbryllup og har en søn og tre døtre. Jens bor i Julianehåb, arbejder vist om sommeren for danske byggefirmaer, men havde også i en del år en større fårefarm på Grønland. En sommeraften for fire år siden var jeg sammen med ham og hans kone og yngste datter i et sommerhus ved Haderslev.

Jeg selv blev agronom i 1957 og var forresten 3 måneder på sommerholdet på Graasten i 1952. I mange år har jeg arbejdet med driftsøkonomi, heraf 15 år som konsulent i Vejle amts Husmandsforeninger. For et år siden er jeg flyttet til Roskilde og arbejder i sekretariatet i Danske Husmandsforeninger i København. Her er der mange interessante opgaver, men også megen administration, og jeg savner lidt den daglige kontakt med landmænd, som jeg havde som konsulent. Familiemæssigt har jeg det godt, idet jeg har været gift med den samme kone i 22 år og har to drenge og to piger. Efter de mange år i Jylland havde vi svært ved at vænne os til Roskilde, men nu går det efterhånden. Af den praktiske lærdom på Graasten har jeg i dag kun brug for lidt, men den ballast, jeg fik med derfra, synes jeg alligevel er kommet mig til gode igennem årene. En hilsen til kammeraterne fra dengang i vinteren 1950–51 på Graasten Landbrugsskole. – Ja, det var lidt om tre af os, der dengang var sammen på skolen. Når jeg modtager årsskriftet fra Graasten, håber jeg altid, at redaktøren har haft held til at samle lidt nyheder sammen!

Med venlig hilsen

P. Bilsted Pedersen.

Hvad skal jeg sige, når jeg ser
ud over marker grønne,
den mørke halm, som ligger der,
har mistet alt det kønne.

Den kæmpehøst, man spædet' om,
den er vist blevet borte;
ja, når man trækker i et strå,
så får man tit det korte.

Ja, det sad jeg og tænkte på i går den 27. oktober, da jeg var ude for at slå 7 ha havrehalm itu på udlægsmarken, for her på egnen har vi snart ikke haft 2 samlede døgn med tørvejr siden solhverv, så der ligger endnu en del halm heromkring, og vi har brug for den til vore kreaturer, som vi stædigt holder ved, og så er vi jo heller aldrig arbejdsløse. Vi har igen været heldige at få både fodermester og karl lejet til 1. november, så vi er som sædvanlig optimister og ikke mindst efter at min kone er blevet rask igen efter at have døjet meget i et par år. Vore børn er jo fløjet fra reden, men kommer ofte glade hjem. Astrid (22) er lige blevet sygeplejerske i Odense, Hans (19) har passeret køer og vil nu prøve at passe søer, og Jens (17) er altmuligmand på en gård på Mors hos en af vore tidligere karle. Selv sidder jeg og knurrer over et par tørre ben i mejeri og slagteri, og i sidstnævnte har jeg den glæde at træffe nogle Graasten-elever fra 1950–51.

Mange hilsener fra

Ingrid og Ernst L. Rasmussen.

Det var beretningen fra to, så kommer alle de andre. En lang snak med *Martin Pedersen* fra det nordlige, nærmere Overlade i Himmerland. 20 tdr. land, 20 køer, i alt 50 kreaturer. Har kone og 4 børn, hvoraf den ældste er gået handelsvejen, skolen lægger endnu beslag på de tre sidste.

Johannes Nissen driver stadig landbrug på Løjt, har 3 drenge, hvoraf en er ved landbruget. Meddeler endvidere at *Hans Madsen*, Hellet, driver sin fødegård uden køer og svin, men supplerer indtægten som tækkemand for Løjt og omegn.

Jørgen Pedersen, Gislev, Fyn, mener ikke at have noget at berette, det blev alligevel et tætskrevet kort, hvor der blandt andet stod: 20 tdr. land, 19 Jersey køer, opdræt, lidt svin. En søn, 22 år, som er ved landbruget, og to piger på 14 og 20 år. Medlem af mejeriets bestyrelse, ellers mest hjemme, har parcelhuse som nærmeste naboer, så hvad bliver det næste? Tænker stadig med glæde på tiden i det sønderjyske, nærmere Graasten Landbrugsskole. Måtte hilse fra Hans Børge Hansen, der driver landbrug i nærheden, og hvor alt stod godt til.

Svend Nygaard. Har et godt sædskifte, 55 ha med byg, 3 ha med sommerhuse; om det rokerer, skriver han ikke om, men der bruges meget gødning, kalk og maling, fordelt på de rette steder giver det et godt udbytte. Børnene vokser stadig, også i antal 5 + 2, de to dog svigerbørn. *Martinus V. Jensen*, byrådsmedlem, næsten borgmester, har fejret sølvbryllup. *Svend Nygaard* var med! – Mange hilsener til alle.

Bodil og Niels Justesen.

Årgang 1951—52

Redaktør: *Laurits Juul*, Ø. Vamdrup, 6580 Vamdrup.

Kære kammerater!

For ikke at vort afsnit i elevskriftet helt skal gå ud, har vi i år fået 2 beretninger.

Peder Mikkelsen, »Lyngbakken«, Sandalvej 1 i Skave ved Holstebro, flyr os et brev, hvori han fortæller os, at han er tilfreds med at kunne læse lidt om de forskellige i elevskriftet. Dernæst forklarer han, at hans kone og ham selv er betroet 115 tdr. land af Jyllands ikke alt for gode jord ca. 10 km øst for Holstebro. Han driver det en del med kartofler (i ca. $\frac{1}{5}$), det skaffer ham det meste af hans arbejde – og tit også en god skilling. Dertil har han så de sidste 10 år haft en del ærter, og det er Peder faktisk tilfreds med. En avl af pillegræs har han også plads til, ligesom han græsser ca. 30 stk. fedekræ. Vi må vist gå ud fra, at det der med kartofler gi'r særdeles godt, for han mener, at det med pillegræs og fedekræ er lidt tvivlsomt. Endelig har han så korn i resten. I familien er der 4 børn, 1 pige på 16, som tager efterskolen til vinter, og så 3 drenge på 14, 10 og 1 år, de vil alle være landmænd, dog den sidste har ikke taget endelig stilling endnu, men som Peder ræsonnerer, hvorfor skulle han vel falde fra,

når avlen ellers synes sikker. De har, hvad vi let forstår, stor fornøjelse af den lille. Han hilser os sluttelig fra Hans P. Kjær i V. Lindet, som han kigger ind til imellem, og hvis mønsterbrug han beundrer. Hilsen til alle fra Peder Mikkelsen.

Holger Andersen, Vedbølgård, Marstrup, mener ikke, at der er noget nyt at fortælle hos ham, han tilføjer dog af betydning. Han har bygget sig en maskinhal på 520 m². Dertil har han så fået høsten tørt i hus (en stor ting i år) til glæde og gavn for de 55-60 årskøer og en del svin, som han traditionelt driver gården med, hjulpet af 2 gifte medhjælpere. Han slutter med følgende: Situationen for landbruget synes ikke at have bedret sig, i hvert fald ikke generationsskiftet. Mange hilsener fra *Holger Andersen*.

Hos mig selv er der ingen forandringer siden sidst, I hørte fra mig, lige bortset fra at gigten vel er blevet mere indædt trods kastanier i lommen og slige gode råd. I hilses alle på det hjerteligste og tak til dem, der skrev. *Laurits*.

Årgang 1952—53

Redaktør: *Laust Alling*, Selskær, 6560 Sommersted.

25 års jubilarer.

Ingen indberetning.

Årgang 1953—54

JUBILÆUMSHOLD 1978—79

Redaktør: *Gårdejer Jørgen M. Jubl*, Sdr. Vilstrup Bygade 45, 6100 Haderslev.

Kære kammerater!

I disse dage for 25 år siden begyndte vort hold på Graasten Landbrugsskole. I den anledning har jeg sendt spørgeskort ud til alle, der endnu er medlem af vores elevforening, for at fortælle lidt om, hvad I har bedrevet i alle disse 25 år.

I dag den 2. november har jeg fået 8 kort retur, et med adressaten ubekendt. Det var jo da nogle; men når så mange af jer ikke har svaret, er det vel bl. a. fordi I ikke synes, der er noget særligt at skrive om.

Vi, der forlod Graasten Landbrugsskole i foråret 1954 med store ideer om, hvordan fremtidens landbrug skulle drives, må jo erkende, at udviklingen er løbet så stærkt, at det har været svært at følge med. De fleste af os er vel nu ved at være i den alder, hvor det gælder vore børn og deres fremtid, og jeg synes det er svært at se, hvordan man skal kunne blive ved med at drive landbrug som selveje.

Peter Dall Godt ringede til mig og fortalte, at han har »Sandbjerglykkegård« i Sottrup sammen med sin bror. Der er 35 tdr. land, og de har køer endnu, men ingen svin. Begge er ungarle og har derfor arbejde både ude og inde.

Christian Høgh skriver, at han bor i Nybøl og stadig er kontrollassistent; men det er jo ikke som i gamle dage. Han hjælper til på teststationen i Ørsted. Han kører ud om morgenen og samler prøver fra 6 kollegaer, ca. 4500–5000 pr. dag bliver behandlet. Da han samtidig kører 200 km pr. dag, må han jo have slidt nogle biler op. Konen arbejder som afløser på plejehjemmet i Sundeved, og da de også har 4 børn, er der jo nok at se til. Han slutter med en hilsen til alle fra årgang 1953–54.

Kr. Dengsø Jensen har sine forældres hjem i Ragsvad ved Langå. Der er 23 tdr. land + 14 i forpagtning, 23 jerseykøer, opdræt og en del fjerkræ. Han er ungarl og inviterer alle, der kommer på egnen, til at kigge ind.

Iver Jensen har nu været ansat på Landbohøjskolen i 20 år og bor stadig i Skovlunde. Han har 2 piger, hvoraf den ældste lige er begyndt at læse til ingeniør, ellers går tiden stille og roligt.

Arne Birkelund bor stadig i Grønnebæk ved Jels. Han har 3 børn, 18, 16 og 13 år, en ejendom på 14 ha + 3 ha forpagtet, 23 røde køer + opdræt (ingen svin). Hans kone har halvdags arbejde i børnehaven i Jels. I sommer moderniserede de stuehuset for 60.000 kr.

Peter Kragh skriver, at han stadig har den samme ejendom og kone. Vi lever et ret beskedent liv herude på spidsen af halvøen, skriver han (det må nu være, når han selv skal sige det, for os, der kender ham, ved jo nok, han aldrig siger nej tak til en lille een til halsen). Han byggede for et par år siden et »lille hus« til plov og harve og hvad han ellers har af småredskaber, såsom mejetærsker og forskellige gamle traktorer. Han talte forleden med Hans Frederik Andersen, der fortalte, at han ville til at bygge et stort kornlager med tørreri, det kan nu også være nødvendig, hvis vi skal have flere somre som den, vi har haft i år.

Og så fik jeg selvfølgelig også en hilsen til jer alle fra *Brita*, hun har altid været tro til at skrive, en enkelt gang kom det vist for sent p. g. a. en ferie, men jeg fik da også dengang en hilsen fra hende. Hun skriver, at hun fortsat er ansat ved Statens Husdyrbrugsforsøg, og hendes mand arbejder som lektor (dyrlæge) ved Landbohøjskolen. Hendes 2 drenge er ved at være store, den ældste går i 2.g og den anden er blevet konfirmeret i år. Hun har nu været agronom i 20 år, men får dog stadig lidt jord under neglene, de har nemlig et bondehus i Syd-sjælland, hvor der er have til.

Selv kan jeg berette, at jeg jo jævnligt kommer sammen med Hans Thomsen, Blans Østermark, Falle Lildholdt, Løjt Kirkeby, Peter Kragh, Barsmark, og Peder Caspersen, Tandslert; men selv om de har været under min gode indflydelse i næsten 25 år, synes jeg stadig, der er meget at rette op på.

Og med ønsket om en god jul og et glædeligt nytår og håbet om, at vi ses så mange som muligt til jubilæet næste sommer, vil jeg hermed slutte.

Venlig hilsen

Jørgen M. Jubl.

Årgang 1954—55

Redaktør: *Michael Uldall*, Storegade 98, 6740 Bramming.
Ingen indberetning.

Årgang 1955—56

Redaktør: *Bent Gade Holm*, Borkgården, No, 6950 Ringkøbing.
Ingen indberetning.

Årgang 1956—57

Redaktør: *Poul Jensen*, Bregnegårdsvej 24, 6630 Rødding.

Kære kammerater!

Sendte i år nogle spørgkort ud, men forventningerne blev ikke indfriet helt, der kom et retur, og det er *Thomas Suurballe*, der repeterer lidt. Blev gift i 1957 og startede med 22 ha i Skibelund ved Gram. Flyttede i 1963 til Hejsager som forpagter af svigerfars gård. Siden er halvparten købt. I 1971 byggedes ny stald til 42 køer, og den gamle stald blev ændret til ungkreaturer, der går på riste. Afkommet er blevet 2 drenge på henholdsvis 19 og 16 år (57 + 19 = O.K.), og begge synes at have lyst til landbruget. Thomas slutter med at sende hilsen til alle. Herfra tak for det.

Det var resultatet fra det Herrens år 1978, hvor de fleste landmænd nok mindes høstvejret som noget af det dårligste i mands minde, og her 1. november ligger der stadig en del halm på markerne, og utærskede arealer kan også findes ud i marsken endnu. Skammeligt!

Hermed hilsen til kammeraterne.

Poul Jensen.

Årgang 1957—58

Redaktør: *Poul Solmer Frank*, 6500 Vojens.

Det er blevet november – og redaktionen er dermed sluttet! – Høsten var svær – og det gælder da (som i alle tidligere år) også indhøstning af tilkendegivelser fra denne årgangs iøvrigt meget opvakte flok! Oprigtigt talt – da forstår jeg ikke, at nogen kan falde så meget af og lade den ganske verden glide forbi uden nogen form for kommentarer – jeg græmmes!

Iver Zachariassen, Løkkegård, Nybøl, 6400 Sønderborg, har meldt sig og meddeler indledningsvis, at de senere års klimatiske forhold ikke har været særlig eminente for kohold på hans jorder. Men køerne er der stadig – det er dog lidt mere svin, der bliver satset på, idet der er opført stald til 450 fedesvin. 2 drenge og 1 pige er fremdeles optaget af skolegang.

Med hilsen til alle tidligere opvakte

Poul Solmer Frank.

Årgang 1958—59

Redaktør: *Niels Erik Mathiesen*, Karlsvrå, 6360 Tinglev.

Kære alle 58ere!

Ja, så er det så vidt igen. Det er i disse dage 20 år siden, vi mødtes på Gråsten – som tiden dog går. Der er meget, der er blevet anderledes, og mange hår er faldet af siden da. Jeg sidder her med de indkomne svar foran mig, stakken er i år større, end den tit har været, det er jo da rart, at det også kan gå den vej.

Erik Poulsen fortæller, at han de sidste 3 år har arbejdet hos en entreprenør med jord- og kloakarbejder. Han er stadig ugift og bor hos sine forældre og passer deres ejendom i fritiden. Han fortæller videre, at Tage Støjer har solgt sin ejendom og købt et hus i V. Nebel og arbejder på fabrik.

Knud Bent Theilgaard bor stadig i Skive og arbejder som konsulent for egnens husmandsforeninger. Opgaverne består i fodringsvejledning og byggevejledning. Hans kone arbejder i sparekassen, mens deres to børn arbejder på at fylde deres skolepligt op.

Thomas Tækker sender en hilsen fra Mjang, hvor han driver en ejendom på 60 ha med 42 årskøer og 850 fedesvin. Han har 2 medhjælpere og tre sønner under opvækst, så der er afløserer på vej, sønnerne er 16, 13 og 7 år. Han har også fået et par »brødløse« ben at gnave, såsom kommunalbestyrelse og Slagteri-region Syd, det er et par interessante poster, men er efterhånden for tidskrævende, når man ikke skal gøre konen til forvalter.

Kristian Aabling har stadigvæk ejendom i Ottersbøl, som han driver med køer og korn, han har i år haft en stor, men vanskelig høst. Han har i år haft majs, som var een meter højere end den, de havde på Graasten Landbrugsskole (ha-ha), hvor den største af hans sønner i år har været på grundskole.

Andreas Aabling Petersen fortæller, at han i 1973 overtog en ejendom i

Ellum på 65 tdr. land og er iøvrigt kun halvdagsbruger, idet han arbejder som lærer ved siden af.

Kaj Vallentin har stadig den ejendom, han købte i 1962, desuden købte han sidste år sin fars ejendom; disse to er tilsammen 35 ha, dertil kommer et lejet areal på 12 ha. Han har 25–28 årskøer, som går i løsdrift med dybstrøelse. Svin har han kun til »husbehov«.

Ja, det var så de indkomne svar. Desuden sker det jo da, at man »render på« en eller anden fra holdet. Sidst jeg traf *Svend Petersen* fortalte han, at han have givet sine sønner valget mellem at få en vandingsmaskine eller et farvefjernsyn, de valgte fjernsynet, men må så til gengæld stadig flytte vandingsrør, så der slap *Svend* jo billigt og nemt om ved det problem.

Alle »svarere« og jeg selv sender til slut en hilsen til alle fra årgang 58.

N. E. Matthiesen.

Årgang 1959—60

Redaktør: *Hans Schmidt*, Skolebakken 24, 6000 Kolding.

Ingen indberetning.

Årgang 1960—61

Redaktør: *Gunnar Kjer Hansen*, St. Rørbæk, 3600 Frederikssund.

Ingen indberetning.

Årgang 1961—62

Redaktør: *Holger Warncke*, Bovrup, 6200 Åbenrå.

Kære kammerater!

I god tro på, at jeg stadig er redaktør for vor årgang, udsendte jeg midt i høstens tid en hilsen til ca. $\frac{1}{3}$ af holdet. — Når jeg har mine tvivl angående mit redaktørjob, skyldes det, at jeg i år for første gang, siden vi forlod skolen, måtte forsømme en generalforsamling i elevforeningen. Af flere forskellige grunde nåede jeg først ned på skolen kl. ca. 11. Da var generalforsamlingen overstået, og den er jo som bekendt stedet, hvor man kan slippe af med en redaktør ved at foreslå og vælge en ny. Trier har imidlertid sendt mig den sædvanlige hilsen først i september, så jeg må jo have beholdt »benet«. — Der indløb svar fra otte mand — eller rettere 6 mænd og 2 kvinder. En særlig tak sendes til disse to i mere end en forstand »medhjælpende hustruer«. Det er en god »tradition«, I har startet. Jeg håber, flere vil følge den op fremover i de tilfælde, hvor manden enten har for travlt eller bliver ved med at »glemme« det hersens kort, der skal retur til Bovrup. Samtlige svar indløb over en periode på godt og vel en måned.

Christian Detlefsen var den hurtigste til at svare. Allerede 2 dage efter udsendelsen herfra (på en regnevjrdsdag) skriver han, at de endnu mangler at høste 3,5 ha havre, men at det ser ud til at give mere korn i år end sidste år. De har bygget maskinhus på 490 m², et bryggers og moderniseret badeværelset. Af børn har de nu Karina på 2 år. Chr. sender en hilsen til alle i årgang 61—62.

Uffe Thorøe Christensen bor i Humlebæk og skriver, at det var fristende at berette spændende faglige oplevelser fra hans virke ved Statens Husdyrbrugsforsøg, men han er bange for, det fører for vidt. For tiden styrer Uffe avlsforsøget på »Næsgård« samt ydelsesopgørelser fra en række andre forsøg, hvorunder EDB er det væsentligste. Desuden passer han for tiden et »genback«-projekt, hvor man søger at fastholde værdifulde arveanlæg for eftertiden. Der er nu henlagt sæd efter ca. 50 tyre, hvoriblandt den nu historiske »Sønderjyllands Jens« befinder sig. Familien i Humlebæk udgør nu foruden de to »gamle« en dreng på 5½ år og en på 2½ år.

Jens Fallesen, tidligere Råde, nu Bjergvang 12, Skrydstrup, 6500 Vojsen, har sendt mig et længere brev med bl. a. som han siger det »andenhåndsoplysninger« om nogle af gutterne fra vort hold. Hvis nogle ting ikke er helt i overensstemmelse med sandheden, vil Jens gerne have, at vedkommende selv retter dem til næste år. Han beretter:

Aage Henningsen er gift, bor i Marstrup og er ansat ved Landboforeningens regnskabsafdeling i Haderslev.

Jørgen Nissen, ansat ved toldvæsenet i Gråsten. Har en ejendom i Fiskebæk. Stadigvæk gift med Johanne og har 3 børn.

Svend Rudbeck: Først en del år på Fyn, men de sidste 8 år forvalter i Glud ved Horsens. Gift og har 3 piger.

Egon Henningsen, gift og har overtaget fødegården i Simmersted.

Erik Andersen: Efter et par år i USA overtog han ejendommen hjemme. Drev ved siden af ornecentral. Senest vicevært i København. Gift og har 2 drenge.

Helmer Sander Larsen: Overtog gården hjemme. Har solgt køerne og satsen nu på grisene. Gift, har 3 børn og har været medlem af Sønderborg Byråd i 1 periode.

Bent Kortbeck overtog fødegården i 1972. Er gift og har 3 børn. De, der læser lidt om dyrskuer i avisen, kan se, han er meget aktiv inden for avlsarbejdet.

Erik Ravn er stadig ungkarl. Er aktiv håndboldspiller m.m. Driver ved siden af gården i Hajstrup.

Hans Simon Hollender: Overtog fødegården i 1964. Byggede først svinestald, men har siden skiftet den ud med 80 malkekøer. Han er gift og har 2 børn.

Om sig selv skriver *Jens*, at han som så mange andre af holdet forlod landbruget kort efter opholdet på Graasten. I stedet blev han noget med »blyant og papir« og er nu ansat ved Fiats Importlager i Vojens. Bor i Skrydstrup, er gift og har 2 børn. *Jens* synes jeg skal opfordre alle, der ikke svarede i år, til at gribe pennen til næste år, for det første, han ser efter, når årsskriftet kommer, er, om der er nyt om gamle kendinge! Tak for det, *Jens*!! Denne opfordring er hermed videregivet.

Hans Heisel, »Sønderløkke«, 6254 Øster Højst, har i 1976 bygget en spaltestald til kvierne (40 stk.); derved fik de plads til et par flere køer. Besætningen er nu på 33 SDM køer + opdræt, tyrekalvene sælges, 20 griseseer, hvorfra smågrisene sælges. Til gården hører 22 ha, yderligere er forpagtet 29 ha. Af medhjælp har *Hans* sin dreng på 10 år, en pige på 7 år og sin kone på ... nå, nej, alderen er udeladt, men i stedet skriver *Hans* om sin kone, at hun er helt uundværlig, – og det er vi vist mange, der gerne tror.

Conny Gade, gift med *Laurits Gade*, skriver, at det nok denne gang bliver sekretæren (fruen), som skal svare, hvis jeg skal høre fra dem, da høst, roeoptagning og meget andet jo går ud i et i år! Joh! Det er ikke kun på Fyn, det er sådan. Også her i Sønderjylland har det for de fleste forment sig sådan! *Laurits* og hans kone har stadig fedekalve og grise, og for 1 år siden overtog de en kreaturhandel, som de kører sammen med gården. De har god hjælp af deres 14-årige søn (hvis interesse går i retning af elektronik) og af deres 11-årige datter. Foruden kalve og grise har de en ung varmbloodshoppe og en dejlig Airedaleterrier. På deres feriedag i år var de en tur på Ærø og besøgte på Søby kirkegård *Bent Arne Hansens* grav. – Jeg vidste ikke, at *Bent Arne* er død. *Conny Gade* skriver, han er død allerede i slutningen af 1963 og spørger, om det mon har været nævnt i årsskriftet for 1963. Det har det ikke, og *Bent Arne* må have udmeldt sig af elevforeningen på et tidligt tidspunkt efter skoleopholdet, idet hans navn ikke er med i den ældste af mine adresselister. Den er fra 1964.

Niels Hansens kone, Møllervej 15, Visby, mener ikke, der er hændt dem meget siden sidst. Det går dem rigtig godt, og det er jo rart at høre. Sidste år fik de lejlighed til at købe en naboejendom på 9 ha med avl, besætning og inventar. Bygningerne er siden solgt fra, jorden grænses lige op til deres egen jord, så de er meget glade for, at den handel kom i stand. Hele vort hold sendes en hilsen, som er underskrevet: *Niels Hansens* kone.

Bent Fredslund mener ikke, der er sket dem de store ting, siden jeg sidst var ude med »den nysgerrige mikrofon«, som han udtrykker det. Det er nu 4 år siden, de byggede en ny gård ude på marken (så vidt jeg husker, var der noget med en vej, der kom i vejen; ja, det kan lyde som noget sludder, men vejen kom altså »i vejen« for den gamle gård og markerne; red.). Gården drives med malkekøer. Af arbejdskraft er der *Bent*, godt hjulpet af sin kone og sviger-

far. Bent er bestyrelsesmedlem i Grenå Mælkecentral og har i den egenskab været med på en 4 dages studietur til Irland. Herom skriver han: »Det var meget interessant at se, hvad en EF-partner kan præstere på mejeriområdet. Det var osteproduktion, vi studerede, og vi blev nærmest chokerede over at se, så god en kvalitet de kunne frembringe; langt billigere end vi er i stand til herhjemme. Irland har billig arbejdskraft!« Bent regner med fra 1. oktober i år at »skovle« penge ind, idet mejeriet fra denne dato er gået med i »Danmark«. Mejeriet har hidtil fremstillet cheddar ost, som i den senere tid har været meget vanskelig at afsætte. Familien Fredslund består stadig kun af 4 medlemmer: Berit på 10 og Troels på 4½ år og så naturligtvis os to halvgamle, som Bent udtrykker det. Han oplyser endvidere, at *Laurits Hansen*, som jo bor i Bredsten, har bygget nyt stuehus fornylig.

Bent Trolle bor nu i Grænge på Lolland. Gården, ca. 50 tdr. land, købte han og hans kone Inger i 1964. I marken har de korn, fabriksroer og frø. I 1970 forpagtede de jorden fra en naboejendom (28 tdr. land). Samtidig »forstørredes« maskinerne, så de to gårde kan drives i samme tid som før. 1973 byggedes en ny grisestald med 30 stier til søer med smågrise. I de gamle stalde har de goldsøer, som står bundne. Inger og Bent har 3 børn, en pige på 12 år, en dreng på 10 år og en på 4 år. Familien er faldet godt til på Østlolland.

Jørgen L. Thomsen, Tørsbøl, ringede til mig et par dage før fristens udløb. Han har for tiden 38 køer; har ingen planer om udvidelse, men derimod planer om lidt staldbyggeri, så kreaturpasningen kan blive lettere. Jørgen beretter om: Arne P. Wildenschild og Herluf Jørgensen, der samarbejder bl. a. om reooptagning. Arne Peter har 60 køer + opdræt. Herluf, ja, det nøjagtige antal kan jeg ikke huske, men foruden køerne har han 400 svin i moderne rundtrugstald. Jørgen Thomsen har også forbindelse med Jørgen Jakobsen, der har både svin og køer. Hvor mange af hver slags blev ikke oplyst.

Aksel Skøtt faldt jeg i snak med under elevmødet. Han driver landbrug på ca. 75 ha, deraf 22 ha med industrikartofler, resten med korn.

Jonny Callesen talte jeg med ved samme lejlighed. Mange oplysninger blev det ikke til. Dog kom det frem, at han bl. a. har ca. 80 køer,

– Til elevmødet var vi i år 12–14 fra årgang 1961–62.

Det var så nyhederne for denne gang. Tak for alle oplysningerne til denne spalte og for de opmuntrende ord, mange af jer giver mig »med på vejen«. Glædelig jul og godt nytår ønskes hele holdet.

Holger.

Årgang 1962—63

Redaktør: *Jes Lassen*, Tastegård, Felsted, 6200 Åbenrå.

Kære kammerater fra hvornår var det nu det var, vistnok 62–63!

Solen skinnede i dag. Jeg nød de varmende stråler, selv køerne lagde sig på en bakketop. Måske skulle roerne ikke ligge i hus endnu, men vi landmænd har ikke haft det bedste forhold til vejret de sidste 3 måneder. Et tidens tegn? 66,6 pct. af dem, der skrev, skrev på maskine. Det fik vi ikke lært på Graasten, så vidt jeg husker, men måske er det med på timeplanen nu.

Frede Asmussen, Kalvekærgård, Kroghøj 17, 3550 Slangerup. Ja, det er vist lige på vippen, at jeg får skrevet. Jeg så i et gammelt elevskrift, at du skal have det redigeret og sendt før 4. november. Siden sidste meddelelse har jeg købt en mindre gård på 15 ha ret god jord, fået en dreng (den første var en pige) og lagt i ovnen til det næste, resultatet vides endnu ikke. Kirsten og jeg har nu været gift i 7 år, og jeg må erkende, at en ægtefælle kan være stridbar at have, men ikke til at undvære. Sådant en bør faktisk findes i ethvert hjem. Gården købte vi i 1975 kun 2 km hvorfra vi boede før, men adressen er nu Slangerup. Jeg dyrker den kun med byg. Arbejdet gør jeg selv, men jeg lejer dog en mejertærsker. Høstdag i år blev den 2. oktober, men hjem kom det da med 27 fold + det, der blev på marken. Bygningerne bruger jeg til maskiner og lagerplads til anlægsgartnerarbejdet, hvor jeg nu har skiftet helt over fra villahaver til anlæg af sportspladser, parkeringsanlæg m.m. Foretrukne entrepricestørrelser er omkring ½ mill. kr., og det er jo de færreste villaejere, der har de beløb til haveanlæg. Af offentlige erhverv er det indtil nu blevet til bestyrelsesmedlem

i Mesterforeningen, Nordsjællandskreds, samt 2 poster som rådsmedlem. Ja, sådan hedder det faktisk. Jeg har ikke kontakt med andre fra samme årgang, men jeg glæder mig til at læse jeres referat i elevskriftet. Venlig hilsen
Frede Asmussen.

Hej kammerater! – Efter køb af naboejendom i foråret 1974 er vi nu i 1978 ved at have det hele lidt i ro. Vi fik købt 40 tdr. jord, stuehus og udbygninger samt aftægsthus, har året efter solgt stuehus og udbygninger, efter at ejendommen er nedlagt. Aftægsthuset har vi lejet ud, til vi bliver gamle. Derefter har vi bygget fedestald i 1975, kornsilo i 1976 og udvidet sostald i 1977, så vi nu har 50 årssøer og feder grisene deraf, det passer nogenlunde til vores areal og til mandens arbejdsevne. I 1978 har vi sluppet af og fået lidt sul på kroppen igen efter byggeriet. Har en kone og to børn, 12 og 8 år. – Hilsen fra
Anders Buchhave.

Jeg er stadig ansat på Mejerikontoret i Århus, kører rundt i hele landet og afprøver malkeanlæg m.v. Men $\frac{3}{4}$ af tiden går med undervisningsarbejde, det foregår på næsten alle landets landbrugsskoler og i landboudomsforeninger + EFG-jordbrug + en del under fritidsloven. Med hensyn til generationsskiftet da må jeg konstatere, at der årlig er 4–5 afløserer til hver gård, hvis man skal tage det efter det antal kursusdeltagere, vi har haft de sidste par år, dertil kommer alle de unge landmænd, der ikke vil have kvægbrug. Så der skulle være unge landmænd nok til at klare generationsskiftet, hvis – eller når – de bare får en mulighed økonomisk.

Min kone er laborant på Mastitis laboratoriet i Ladelund, til november har hun været der i 10 år. Vores datter er 8 år og går i 2. klasse på Bakkely skole i Vejen. – Hvad mon der er galt med vor årgang?? Jeg tror, at alle gør som jeg, straks elevskriftet kommer ind af døren, så slår man op under afsnittet »Nyt fra gamle elever«. De sidste år har efter den side i elevskriftet at dømme, hvor der skulle have stået en hel side med nyt fra vores årgang, været skuffende. Mon det er mangel på tid, blæk og frimærker? Jeg vil håbe, alle synes det er kedeligt, når der ikke står noget under vores årgang og måske af den grund får gjort noget ved det. Jeg vil slutte med en hilsen til alle gamle Graasten-elever samt ønsket om en god og lykkelig fremtid for skolen og ikke mindst for lærere og elever fra vores årgang. – Med venlig hilsen
Niels C. Christensen.

Det var årets høst. Dejligt at kunne følge med i, hvad I laver og hvordan det går jer. En enkelt mere kunne Trier vel få plads til, men første trediedel af årgangen har fået spørgeskort tilsendt. En enkelt har postvæsenet ikke kunnet/villet finde. Vagn Hansen, Rønshoved, hvis du på en mystisk måde skulle læse disse linjer, så få din adresse ajourført på vedlagte girokort.

Her på Tastegård går det godt, vi har nået de mål, vi ville. Børnene er nu 8, 11 og 15. (Det er flere år siden, jeg har fået fyringsforbud, Frede.) Den ældste og jeg var i sommer med på Hærvejsvandringen fra Slesvig til Viborg, en strækning på 312 km og med dagsmarcher på ca. 50 km. En vældig interessant tur i de gamle stuedrivers fodspor. Er der nogle af jer moderne stuedrivere, som vil med næste år? (Kun 10 opgav af 530 startende). – Færdig med opgaven for denne gang. Samvittigheden i orden, børnene sover, konen strikker, hunden klør sig, Erik Grip synger viser af Frank Jæger (god julegave forresten). – Glædelig jul!
Jes.

Årgang 1963—64

Redaktør: *Vagn Hammer*, Plutovej 16, 8370 Hadsten.

Kære kammerater!

Jeg har tit beundret journalistens evne til at få en god historie ud af få oplysninger. Som redaktør af »Nyt fra gamle elever« fra 63–64-holdet får jeg lejlighed til at forsøge, om jeg kan gøre ham kunsten efter. Enten må der være usædvanlig mange, der er glædet ud af elevforeningen og som følge deraf ingen interesse har i at sende mig nogle oplysninger, eller også oplever I meget lidt. Men I andre trofaste medlemmer må da have lidt at berette. Prøv lige at finde lidt frem til næste år.

Villy Mundt er groet fast på Fyns Lokale Forsøgsstation i Langeskov. Han

sørger for, at de indsendte svin bliver passet så godt, at man kan få nogle brugbare resultater frem. Med de forhold, man i dag producerer svin uden, er det af afgørende betydning, at landmanden hurtigt får kendskab til forsøgsresultaterne, så de kan udnyttes hurtigt til gavn for producenten og dermed for samfundet.

Jens Iversen er en af producenterne. Jeg gad vide, om han nu husker at bruge forsøgsresultaterne? – Jo, det gør han vist. Han kører nemlig med en lukket besætning. Han har 50 søer og feder selv alle smågrisene op. Den lukkede besætning har mange fordele, bl. a. udelukker man fremmede smittekilder, således at sundhedstilstanden kan forbedres i besætningen. Gården ligger lidt uden for Hårlev. Den er på 49 ha og drives med byg og lidt frøavl (rødkløver). Han blev færdig med at høste byg den 14. oktober – det har han vel desværre ikke været ene om i år.

Holger Jørgensen i Klipleve håber, at han når at få det sidste korn ind inden jul. Han har i år forsøgt at fodre køerne på stald hele sommeren. Han skriver nu ikke noget om det er gået godt eller dårligt, så det må vi have at vide til næste gang, vi hører fra ham. Ellers driver han familiebruget på traditionel vis.

Som konsulent sker det, man er til møde rundt i landet, og ved disse lejligheder sker det, man træffer gamle bekendte fra G.L. Her er hvad jeg har noteret efter hukommelsen:

Bent Bromand er i gang med nogle undersøgelser vedrørende biologisk bekæmpelse af skadedyr. Undersøgelserne foretages på Statens plantepatologiske Forsøg i Lyngby.

Chresten Jessen har jeg mødt et par gange. Han er lidt ved musikken i den lokale landboforening, men ellers passer han bedriften, som han altid har gjort.

Hans O. Pedersen har fået de helt store projekter op af skuffen, bl. a. en ny gastæt silo – jo der er gang i sagerne.

Peder Rostgård Andersen har forflyttet sit domæne til Lolland-Falster, hvor han er kvægavlskonsulent.

Hvad angår mig selv, er jeg stadig planteavlskonsulent her i Hadsten. Jeg har af og til lidt rigelig at se til, men så går tiden hurtigt, og man keder sig i al fald ikke. Landboforeningen har 650 medlemmer og hører således ikke til de store. Vi udøver et almindeligt rådgivningsarbejde over for medlemmerne samt udfører de markforsøg, vi kan nå. Ud over planteavlsarbejdet er jeg sekretær for foreningen. Det giver jo en del administrativ og organisatorisk arbejde, men det er også meget interessant. Alt i alt er jeg ganske godt tilfreds med mit arbejde. – Således slutter jeg mit arbejde som redaktør for i år. Nu er det læserens vurdering, om mit forsøg på at skrive lidt ud fra meget få oplysninger er lykkedes. – Med venlig hilsen
Vagn Hammer.

Årgang 1964—65

Redaktør: *Frede Hansen*, Søvang 4, 6400 Sønderborg.

Peter Chr. Lassen skriver, at alt går ved det vante med lidt byggeri ind imellem. Det er blevet til et maskinhus og en ungvægstald. Han har 50 køer, som en fodermester passer. Han mener, at han er lidt gammeldags, da han stadig holder på svin sammen med køer. I 1976 udvidede han sobesætningen til 120 søer. Hans største problem er efterhånden at komme af med gødningen på de 19 ha.

Tage Mortensen skriver fra det midtjyske, at alt går vel. Han kører stadig rundt i hele landet med toiletartikler, som han har gjort i de sidste 10 år. De har en søn, som snart er 3 år. I sommer har han bygget 120 m² til huset, så der er blevet god plads. Skulle nogen komme forbi, er de velkomne til at kigge ind.

Peter Nissen har den 1. juli købt sin fars gård på 13 ha, som han gerne skulle til at leve af om et års tid. Han har en SPF-sobesætning, evt. fedestald på tegnebræt. Indtil han får det i gang, arbejder han ved autobranchen i Haderslev.

Jørgen Nissen synes, det har været et godt år, græsset har groet som aldrig før, han har ingen vandingsanlæg. Ellers driver han stadig gården i Skodborg

uden de store krummspring, han har lavet lidt om i stalden for at få plads til et par ekstra køer, så der kan være 30 stk. plus opdræt på spalter. Han har også stadig lidt søer og fedesvin, så der bliver til en svinesteg af og til. Maskinparken har han lige udvidet med en ny traktor MF 280. Om sommeren er både han og konen med i vikingespillene på friluftscenen i Jels, han finder det fornøjeligt at være sammen med folk fra andre befolkningsgrupper, det er afvekslende og giver et frisk pust i det daglige.

Ejnar Kofoed Pedersen: Efter endt ophold på skolen fortsatte jeg mit arbejde på »Skovbølgård« indtil november 1975. Den første november 1975 gik turen til udlandet med stor forventning om at lære nyt. Rejsen gik til Bayern i Tyskland som praktikant. Jeg kom på en gård på 60 ha i nærheden af Landshut. Gården blev drevet på følgende måde: 16 ha med vintersæd, 16 ha med sommersæd, 16 ha med fabriksroer, 12 ha skov, 400 fedesvin og 2 Hafflingerheste. Jeg har i det år, jeg var der, lært meget nyt om landbrug samt om de problemer, som de har dernede. Jeg blev så optaget af landbruget hernede, at jeg søgte og fik plads på en gård i nærheden af Würzburg, hvor jeg skal være indtil 1. november 1978. Gården er på 32 ha agerjord, $\frac{1}{3}$ vintersæd, $\frac{1}{3}$ sommersæd og $\frac{1}{3}$ fabriksroer. Besætningen består af 10 køer, 25 ungtyre, 7 kvier og 6 grisesøer. Høstudbyttet blev i år meget godt. Den ene hvedesort – Veeka – gav i gennemsnit 88 hkg/ha, og den anden hvedesort – Duellant – 72 hkg/ha. Det er meget gode resultater for området her. Vi har for tiden travlt med fabriksroerne. Der mangler endnu 2 ha, så kan den sidste hvede komme i jorden. Her bliver nemlig vinterhvede sået efter roer. Marken bliver kultiveret 2 gange, og så bliver hveden sået. Hveden får tildelt N-gødningen af 5 gange. Jeg har fået plads i det sydlige Bayern fra november 1978. Så får man jo at se hvordan den bliver drevet. Jeg er faldet så godt til hernede, så jeg ikke længere har hjemvé. – Det var, hvad jeg havde at fortælle til »Nyt fra gamle elever«. Med venlig hilsen *Ejnar Kofoed Pedersen*, bei Otto Menth, D-8701 Rettershausen 26, BRD.

Til slut en venlig hilsen

Frede Hansen.

Årgang 1965—66

Redaktør: *Folmer Troelsen*, Bredstenlundvej 6, 7182 Bredsten.

Ingen indberetning.

Årgang 1966—67

Redaktør: *August Kragb*, Egedal 36, Hoptrup, 6100 Haderslev.

Kaj Jensen, Outrup, tlf. 05-251402. Købte gård 1971 på ca. 33 ha, som drives helt traditionelt med 36 køer + opdræt. Om foråret nedfælder jeg ammoniak for Vestkystens Korn i Varde. Gift 1971 (fra Ragebøl), 2 piger + 1 dreng.

Niels Secher, Suldrup, tlf. 08-387106. Overtog fødehjemmet 1972, som drives med 60 stk. malkekvæg + opdræt, gården er på 50 ha. Markerne udnyttes til roer og græs. Gift 1971 – 2 piger. Poul (Biersted) har bygget ny kvie-stald for mig. Jeg venter iøvrigt sammen med Poul, Kristian og Egon at blive inviteret til rund fødselsdag hos lille Anders kone på Fyn.

Arne Videbæk, Varnæs, tlf. 680572. Beskæftiget ved landbruget ca. 3 år efter skoleopholdet for derefter at gå over i byggebranchen i 5½ år. Fra april 1977 kirketjener ved Varnæs kirke, hvor jeg har ca. 200 gravsteder, som skal vedligeholdes. Gift 1970 – 2 børn, dreng + pige.

Kristian Holst, Tåstrup, tlf. 02-999662. Efter uddannelsen som agronom med planteavl som speciale fortsatte han studierne og opnåede licentiat grad i kulturteknik og fysik/kemi og fysik som bifag. Holst er nu beskæftiget i Sus A projektet, hvor han undersøger planternes vandforbrug. Selv bygget hus i Tåstrup. Gift (pigen fra Ballum), 2 drenge.

(Direktionen) *Jørgen Boje* meddeler, at han har overtaget fødegården lige efter skoleopholdet. Gården drives med ca. 35 køer (sortbr.) + opdræt. Boje lægger meget vægt på, at gården drives som familiebrug, og under telefonsamtalen, som var lige op til skiftedag (1. november) spurgte han konen, om hun

ville blive 1/2 år igen; dette ville hun, og glad blev han. (Typisk spørgsmål fra direktionen). Har 2 børn, dreng + pige.

Vagn Fallesen, Genner, tlf. 698713. Kære kammerater! Lige et par ord siden sidst. Der er ikke sket de store ændringer, jeg har købt anden halvdel af min fars gård og har nu 55 ha selv + 12 ha forpagtet. Vi driver traditionelt med køer, søer + fedesvin. Jeg er gift og har 3 børn, en dreng på 10 og piger på 5 og 7 år. Jeg rejser til Østrig på jagt i 6 dage i november måned.

Peter Petersen, Galsted, tlf. 549126. Købte gård 1969 på ca. 90 ha. Satte svinene ud 1972-73. Køerne fulgte efter i 1974. Markerne drives med korn til fremavl samt frøgræs, halmen sælges til landmænd med stort kvæghold. Peter går selv og moderniserer stuehus om vinteren. Gift - 2 piger. Peter er altid klar til en diskussion vedrørende korndrift contra kvægdraft.

Egon Nielsen (Sigfred), Fangel, tlf. 09-962110. Efter at have indgået ægteskab i 1971 overtog jeg mit fødehjem. Gården drives med malkekvægsbesætning - i forhold til arealet - 40 stk. jersey selvfølgelig. Køerne fodres udelukkende på stald hele året med melasse - sukkerroeaaffald og roetop. Jeg har mødt Arnold Nielsen (dr. Zivago) på dyrskuet i Odense, han skulle være beskæftiget som repræsentant i en maskinforretning på Sydfyn. (Sikkert ikke dårlig som sælger, snakketøjet er godt smurt, red.)

Gunnar Bech Jensen, Karise, tlf. 03-710038. Uddannelsen på skolen blev suppleret med et ophold i Schweiz sammen med Signe (kokkepigen), hvorefter jeg vendte tilbage til min gård, som imellemtiden var bortforpagtet til min far. 1. januar 1970 købte jeg min fars gård samt besætningen, og i 1974 købtes yderligere naboejendommen. Gårdene drives nu med 100 stk. malkekvæg + fedesvin med hjælp af 3 unge mennesker - heraf en kvindelig, som forestår malkningen om aftenen og jeg selv om morgenen. Deltager stadig med samme iver i folkedans og gymnastik, hvor jeg tillige er formand. Har fået 3 børn, 2 piger og en dreng.

Peter Føns, Vonsild, tlf. 05-560301. Efter at have gennemgået politiskolen samt de obligatoriske år i København er Peter vendt tilbage, efter eget ønske, til Jylland, hvor han pr. 1. oktober er overgået til kriminalafdelingen efter en periode i ordenspolitiet ved Kolding politistation. Peter og hans kone har købt hus i Vonsild, men leder dog stadig efter et fritidslandbrug. Har 2 piger.

NB: Jeg har i år påført holdkammeraternes telefonnumre, således at I kan få en hyggelig sludder med hinanden i en stille stund eller regnvejrsdag. - God jul og alt godt i det næste år til alle holdkammerater og skolen. Hilsen

August, telefon 04-575663.

Årgang 1967-68

Redaktør: *Lars-A. Sander*, »Mosefundet«, Gåskærbyvej 21, 6392 Bolderslev.
Telefon (04) 64 31 84.

Kære kammerater og jubilarer!

Jeg vil hermed på holdets vegne sige tak til alle på Graasten Landbrugsskole for de rammer, der var skabt om jubilæet og resulterede i nogle timer, som vi, der kunne møde op, sent vil glemme. Især tak til Karlskov fordi han også var mødt op. Også en tak til Jørgen From for redaktørarbejdet i den tid, og som jeg skal prøve at føre videre efter bedste evne.

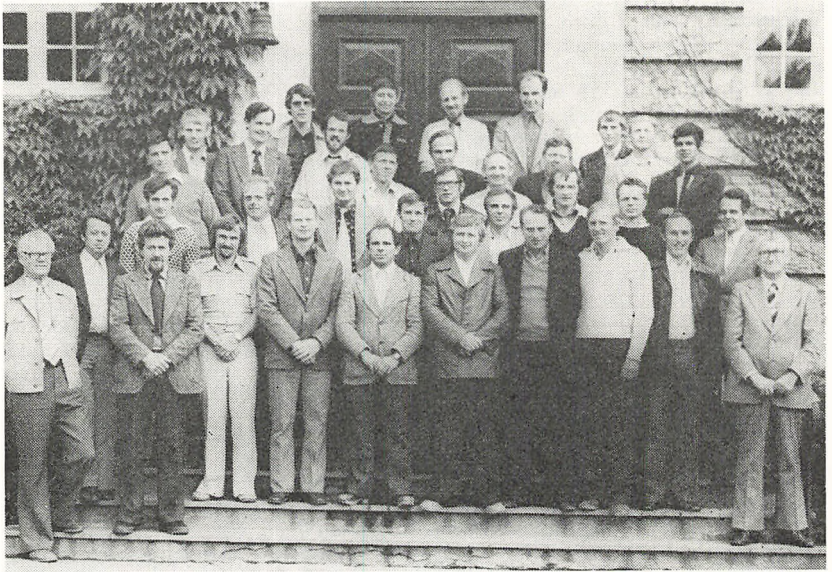
I årsskriftet 1968 skrev Karlskov følgende om vores årgang: »Det var et hold, som aktivt og positivt gik i lag med opgaverne. Godt at mærke, at de, der bliver tilbage i landbruget, har mål og vilje.«

Jubilarer og lærerne fortalte om tiden efter opholdet, og fra flere kunne jeg indsamle nogle data, som kan læses herunder. Min vurdering af oplysningerne er, at vi bestemt ikke har gjort Karlskovs ord til skamme.

Jens Chr. Andersen overtog 30. november 1970 sit fødehjem og følte sig nu så meget »ovenpå«, at han giftede sig samme dag. De byggede stald i 1972 til 80 kreaturer. De har ingen svin - og om børn oplyses intet.

Hans Christensen blev gift marts 1969, og det har indtil nu resulteret i en »karl« på 8 år. Karrieren startede med lidt maskinstation + landbrug. I oktober

10 års jubilarer.

1970 overtog de Hans' fødehjem, hvor de har 45 køer + opdræt. De har etableret vandingsanlæg i det Herrens (vej) år 1978.

Frede Clausen overtog fødehjemmet i 1969. Gården er på 40 ha og drives med køer og svin.

Jørgen From skriver kort og godt, at han er svineavlskonsulent i Århus amt – men jeg kan overbringe denne nyhed for holdet: *Jørgen* har *kræftig* tilsyn med en større svinebesætning i sit område. Det skal nævnes, at svinefodermesteren er af hunkøn k/m. *Jørgen* er også blevet prioritetsbestyrer på sit fødehjem i Fjelstrup. Det kunne gå hen og ende med et større svineri!!

Bent Henningsen har stadig sit gode humør og smittende latter. Måske er grunden følgende: Han overtog nemlig sin morbrors gård 1. januar 1969. Den er på 58 ha sandmuldet jord (og som *Henning* skriver, ældre bygninger fra 18. århundrede) – det lyder fantastisk!! (red.). Efter faderens død i 1977 overtog han også fødehjemmet på 25 ha. Gården drives alsidig med køer, søer, smågrise, fedesvin og korn. *Bent* sender en hilsen til alle jubilarer og håber, vi kigger indenfor på Allerupvej 31, Toftlund. Fru Kirsten (blev gift november 1974) vil sikkert servere en lille én (red.).

Ejnar (Jøsse) Jørgensen var ikke helt så meget på mærkerne, som vi har set det tidligere. Det skyldtes sikkert et grimt hold i nakken, som *Jøsse* plagedes af på festdagen. Ud over ringridning m.m. har han fået tid til at forpagte en ejendom i 1970. Købte fødegården i 1977. Den er på 62 tdr. land. Samme år forpagtedes 75 tdr. land i Gråsten. I Dybbøl har han forpagtet 20 tdr. land. Ejendommen drives med 34 køer + opdræt samt heste og lidt hobby svin. *Jøsse* blev gift i 1971.

Henning Laue var på flere måder engageret i elevmødet. *Laue* var nemlig foredragsholder om formiddagen – og fik alle(!) overbevist om, at smågrisene skal fravænnnes 5 uger gammel. *Henning* skriver følgende om de sidste 10 år: Jeg blev optaget på Landbohøjskolen i 1968. Blev færdig som agronom i 1972. Arbejdede med kødkvalitetsproblemer og stressproblemer hos slagtesvin indtil marts 1976. 1. januar 1976 blev vi trætte af København og købte mine forældres ejendom i Mommark på Als. Her startede vi et sohold på ca. 90 søer med

salg af smågrise. 1. januar 1977 blev jeg ansat som timelærer i svineproduktion på Graasten Landbrugsskole. Her i sommeren 1978 bygger vi stald til 500 slagterisvin, fordi vi er blevet trætte af at afsætte smågrisene til de priser, som slagtesvineproducenterne vil betale!! Jeg er stadig gift med Metha, og vi har to drenge, Morten på 11 år og Rasmus på 5 år.

Aksel Nielsen var halvandet år bestyrer på Kørbitsdal ved Ringe. 1. maj 1970 overtog han en gård i Allerup syd for Odense. Gården er på 24 ha. Den er siden bygget om til 56 køer + ca. 140 ungkreaturer. Der bliver leveret 250 svin om året. Aksel har en pige på 9 og en dreng på 7 år.

Hans Ejnar Lassen er stor-kartoffelavlner herude på sandjorden. Han har lavet hele 3 fedesvinstalde af genbrugsmaterialer, og her i sommeren 1978 har de indviet en selvbygget kartoffelhal. Da jeg ikke har noget skriftligt materiale, må vi vente til en anden gang med antal lejet ha, antal svin osv. Jeg kan dog oplyse, at Hans Ejner og Erna har 3 dejlige piger. (Den ældste, Pia, må ligne moderen, da hun er særdeles kvik i mine matematiktimer i 2. klasse, red.)

Mogens Lyngborg kom selvfølgelig kørende i sin gamle Morris 1930 (hvor mange af vore biler fra 1968 kan køre endnu?). Da Mogens først dukkede op efter middag og skulle hjem før aftenspisningen, har jeg ikke noget skriftligt fra ham. Han er dog stadig aldeles sødygtig og hjemme på Ærø har han skiftet om til SPF-besætning – det er han meget godt tilfreds med.

Helge Nielsen var efter opholdet bestyrer i Skanderborg i 1 år. Er nu arbejdsleder på Statens forsøgsstation Rønhave. Er gift og har 2 børn.

Hans Vodder Nissen købte fødegården i 1976. På de 63 ha drives der alsidigt landbrug. Der er ristestald til 32 køer, og i en nybygget stald i 1976 er der plads til 90 søer. Hans er gift og har 2 børn, Jørn på 7 år og Lene på 5 år.

Carl Edlef Petersen fortalte ved middagsbordet, at han arbejder som konsulent for det tyske mindretal her i Sønderjylland.

Hans Erik Petersen startede allerede som selvstændig i november 1968. Gården er på 53 ha. Bygningerne er ombygget, og der er plads til 30 køer + opdræt med tyre. 200 grise. Hans Erik blev gift i 1974 og har 2 børn.

Jes Ove Petersen skal overtage sit hjem 1. januar 1979. Der er 35 ha til ejendommen og 21 ha er tilforpagtet. Gården drives med 40 køer + opdræt og 100 fedesvin. Blev gift i 1971 med Inga, og de har to børn.

Niels Høi Rossen driver en gård på 33 ha med 35–40 køer + opdræt. De har bygget maskinhus her i 1978. Børn: 1 pige og 1 dreng.

Hans Ove Skau overtog fars ejendom i 1976 efter at have forpagtet den siden 1970. Landbruget på 50 ha bliver drevet traditionelt med 38 køer og 150 stk. fedesvin. Der er tilkøbt en lille ejendom på 2,5 ha. Blev gift i 1970 og har 2 piger og 1 dreng.

Anders Skjødt arbejder stadig på Tylstrup Forsøgsstation og befinder sig godt der. Siden elevmødet er han sprunget til at købe en landejendom lige i nærheden på 8½ ha. De har givet 600.000 kr. for herligheden. Efter en modernisering flytter familien (1 datter + 3 hunde) så til mere pladsvenlige forhold.

Mourits Dam Sørensen afleverede ingen seddel, men jeg kan oplyse, at han driver et landbrug i Ilskov ved Herning. Gården er meget veldrevet, og Karl-skov kunne ved jubilæumsfrokosten fortælle om et besøg, hvor han var med i et udvalg, der skulle vurdere tørkehjælp til ramte landmænd. Mourits havde flere vandingsanlæg kørende, og Karlskov fortalte, at det var med stolthed, han kunne fortælle udvalget, at det var en »Graastener«, de besøgte.

Erik Hansen var af gode grunde ikke med til elevmødet denne sommer. Efter lange og svære overvejelser solgte de gården til Eriks tvillingsøster og svoger og rejste til USA den 11. maj. Greta længtes meget efter det land, hvor hendes forældre bor. De har købt sig et hus derovre, og Erik arbejder som værktøjsmager. Han laver maskin- og motordeler. Bl. a. har han lavet dele til CASE traktorer. Erik prøver at holde sig à jour med det landbrugsmæssige, da han har abonnement på hvad der svarer til Landsbladet herhjemme. Deres adresse er følgende: 56 Ohio St., Racine, Wi, 53405, USA.

Det var hermed ca. 25 pct. af elevholdets færden og gøren siden 1968. Mange af oplysningerne er sikkert ret mangelfulde, så derfor vil nogen af jer, der er med i år, allerede næste år igen modtage et spørgeskema, da jeg sender ud til

en trediedel af listen. Bare I så ville gøre alvor af at skrive et par ord om jeres dagligdag, brugsform eller noget som interesserer jer. Vi må *alle* hjælpe hinanden med at gøre årsskriftet til noget helt specielt for os at læse.

Om mig selv kan jeg fortælle, at jeg tog lærereksamen i Jelling sommeren 1977. Både af økonomiske og landbrugsmæssige interesser kørte jeg demonstrationer for FORD på dyrskuer og efterårsdemonstrationer. Jeg var i 1975 med til at starte en landbrugsvikarordning i Tørring-Nr. Snede området. Det var interessant at komme rundt til dygtige familiebrug, og jeg tjente gode penge i ferier og weekend'erne. Da Kirsten og jeg blev klar over 2 ledige stillinger på Bolderslev skole, var vi straks interesserede. Jeg havde kun gode erfaringer med denne landsdel efter opholdet hernede i 1968. Vi fik jobbene og købte en lille ejendom her i Gåskær på 3 tdr. land. Vi gik straks i gang med at restaurere huset og boede i vores hønsehus i 3 måneder. Vi har nu en dejlig lille beboelse, og med ca. 400 tdr. land mose som nærmeste nabo skyndte vi os at døde stedet »Mosefundet«. – Kirsten og jeg blev gift få dage efter jubilæet, og derfor var vi nogle stykker, der var på sejlsads denne dag. Eftervirkningerne kan være skyld i mangelfulde oplysninger ovenfor! På stedet her er vi i gang med at tilplante og anlægge have på den ene td. land. De to andre er lagt ud i græs. Af dyr har vi d.d. et Oxford Down får, 2 gravhunde og 1 kat. – Kommer jeres vej forbi, så kig endelig indenfor.

Masser af hilsener til alle fra alle.

Lars Sander.

Årgang 1968—69

JUBILÆUMSHOLD 1978—79

Redaktør: *Henrik Bastholm*, Jagtvej 120, vær. 402, 2200 København N.
Tlf. (01) 39 26 66 - 402.

I disse dage er det 10 år siden, at vi mødte hinanden for første gang på Graasten Landbrugsskole. Derfor: når vi mødes til elevmødet 1979 vil vi være 10 års jubilæums-holdet. Her i redaktionen har jeg forsøgt at få oplysninger fra så mange som muligt ved at sende spørgekort til alle fra vores årgang, der er medlemmer af elevforeningen. Af de 72 udsendte breve har jeg modtaget 27 svar, hvoraf jeg her vil referere korte oplysninger om hver af os. Af pladsmæssige grunde er det ikke muligt at gengive brevene i deres fulde ordlyd.

Inger Marie Bork, Perikumhaven 19, 2730 Herlev, (02) 840493. Inger har forladt landbruget og håber på en handelsuddannelse. Er for tiden arbejdsløs og hjemmegående husmoder, aktiv inden for skolearbejde, boligpolitik og spejderbevægelsen, har startet en ny kreds i FDF-FPF. Ingers mand er på genoptræning på Rigshospitalet efter en ulykke i tjenesten. Videre skriver Inger: »Har stadig to krudtugler til drengebørn nu på 7 og 8 år, og deres legekammerater kræver også en hel del, da de fleste er fra enlige og udearbejdende familier, og da der er alt for få fritidspladser, er her masser af nøglebørn, så her er altid en 7-8 stykker, og når man så bor på 2. sal, må man være opfindsom; godt at der findes gode børnebogsforfattere, de er guld værd i en sådan situation.« Det er brevforfattere også! Tak. Red.

Niels Bøgh Andersen, Næsgård Agerbrugsskole, 4850 Stubbekøbing. Niels har lige købt »Strandvoldgaard«, Ravense, Skovvej 15, Nørre-Alslev, Nordfalster. Praktisk landbrug er herefter Niels' hovederhverv. Undervisning i økonomi på Næsgård Agerbrugsskole fremover kun som bierhverv. Gift 1977, fader til en pige i 1978. Faglig hovedinteresse er svin.

Bent Bøisen, Hundegade 40, 6760 Ribe. Bent er i år blevet lærer, købt hus sammen med fru Dortha. Fritidsinteresse istandsætning af huset og drift af 1000 m² prima muld.

Chr. E. Bukbjerg, Øster Bukbjerg, 6990 Ulfborg, (07) 492146. Christian og en broder oprettede i 1975 et I/S på grundlag af fødehjemmet. Brugsbesætning af SDM. Opfedning af fedesvin. Deler på andet år avis med Anne Grethe og forventer begivenhed heraf i november 1978. Christian skriver, at han kun har gode erfaringer med landbrugsfællesskabet. Til lykke med november, Christian!

Svend Ove Clausen, »Skovgård«, Skæveagervænget 5, 6430 Nordborg, (04) 456213. Svend overtog Skovgård i 1972. Brugsbesætning af RDM og SDM i ristestald fra 1973. Gift med Irene i 1969 og de har børnene Dorthe 8 år, Lene 6 år og Henrik 2 år.

Troels Dall, Fjordvejen 7, 6300 Gråsten, (04) 658165. Troels og kone driver stadig et alsidigt landbrug, RDM, søer og fedesvin med størst interesse for kvæg. Troels skriver: »Har nogen brug for overnatning til elevmødet, har vi plads til 5-6 stk.«

Bjarne Damsted, Søndergade 70, 5580 Nr. Åby, (09) 421917. Bjarne købte gård for 6 år siden. Ny kostald i 1978. Brugsbesætning af »blandet«, Bjarnes krav til en ko er, at den giver mindst 300 kg smørfedt, form og farve er af mindre betydning. Fritidsinteresse er jagt og den dejlige natur omkring gården. Bjarne blev gift – for anden gang – i år og har endnu ingen børn.

Egon Frøsig, Jedstedvej 10, 6771 Gredstedbro. Egon overtog sin gård i 1969. Siden er den lavet om til kun mælkekvæg, og nu er Egon ved at sælge køerne for at drive gården uden dyr. Egon er ugift.

Jan Gebrung Hansen, »Damgården«, Lundbyvej 76, 5700 Svendborg, (09) 541155. Jan overtog sin fødegård i 1968, ny Protekta sostald i 1972, gift med Tove i 1969, har to piger, 7 og 8 år, samt en på vej.

Niels Hvidkjær, Klørup Vestergård, Klørupvej 61, 8900 Randers, (06) 423818. Hvidkjær arbejder hos sine forældre, et alsidigt landbrug med RDM, søer og fedesvin. Hvidkjær er ungkarl.

Bent Høgedal, Kirkensgårdvej 45, Vandborg, 7620 Lemvig (07) 836276. Bent er selvstændig fra 1972, SDM besætning og søer. Bent har to piger på 2 og 5 år sammen med hans kone.

Peder Toni Jeppesen, Revvej, Lyø, 5600 Fåborg. Peder har lavet lidt forskelligt, i rækkefølge er det: landbrugsmedhjælper ved Vejle, murerarbejdsmand i Herning, i tømmerlære ved Fåborg, arbejdet som tømrer i flere år, i 1978 overtaget hans fødehjem. Fremtiden er planlagt til et sohold som hovederhverv suppleret med tømmerarbejde på Lyø. Peder er forlovet og har med hende en 3 år gammel søn.

Jørgen Ingemann Jørgensen, »Lindegård«, Roerslev, 5466 Asperup, Fyn, (09) 481423. Jørgen overtog sit fødehjem i 1972, specialiseret sig i Jersey brugsbesætning. Han blev gift med Ulla i oktober 1978, og de har nu en søn på 4 måneder.

Ejgil Rohr Knudsen, Fjeldstrup Nørrevej 38, Fjeldstrup, 6100 Haderslev. Ejgil har forladt landbruget og arbejder for en entreprenør. Fritiden går med kone og de to børn. Ejgil er også med i CF.

Hans Clausen Kock, Græskobbel 2, Asserballeskov, 6440 Augustenborg, (04) 464166. Hans' meriter siden 1969 er: en kone, to drenge og ellers en masse smågrise avlet på egen gård. Har været med i Landboudommen i 6 år, deraf 2 år som formand, ellers i bestyrelsen.

Jens L. Matzen, V. Snobæk 31, 6400 Sønderborg, (04) 467171. Jens overtog sit fødehjem i 1976, hvor han har køer og lidt svin. Jens er gift fra 1973 og har to piger på 2 år og 2 måneder.

Benny Nissen, Vilhelmsmindevej 11, Filskov, 7200 Grindsted, (05) 348166. Benny blev gift i 1971 og har 3 drenge. Han overtog sit fødehjem i 1972, der drives udelukkende med SDM kvæg.

Per G. Nielsen, Hæggerupgård, Hæggerupvej 12, 4160 Herlufmagle, (03) 642256. Per er gift med Lene, og de har en dreng på 4 år og en 5 måneder gammel pige. Per har ingen husdyr, men driver udelukkende planteavl. Per har tidligere haft meget med Landboudommen at gøre.

Gunner Nielsen, Læsøvej 14, Toftthøj, 7300 Jelling, (05) 876319. Gunner blev gift i 1975 og har en søn, Kim, på 4 år samt endnu en på vej. Ligesom næsten alle andre giver Gunner tilsagn om at møde til vores jubilæums elevmøde, og han tilføjer: »... hvis jeg kan få en til at passe de fire-pattede.« Gunner driver – som rigtig mange fra vore hold – kvæglandbrug, han har mest SDM, lidt gylte er der også plads til. I foråret 1978 investerede han i et vandingsanlæg, men »man skulle have haft et tørringsanlæg i stedet for«. Efter at have solgt den første gård har Gunner købt en anden og bedre gård i 1975.

Poul Nørgård, Elsøvej 273, Frøslev, 7900 Nykøbing M., (07) 744335. Poul og hans kone overtog hans hjem i 1977. Et kvæglændbrug, SDM og DRK samt søer og fedesvin. I stuehuset har de to drenge på et og fire år.

Ib E. Pedersen, »Ellebækgård«, Jyderup, 4640 Fakse, (03) 825474. Ib har ingen produktion i stuehuset endnu. Ude har han specialiseret sig i smågrise-produktion. Han købte gård i 1976 (næsten ude i Østersøen).

Svend Egon Pedersen, Frørstrupvej 130, 6830 Nørre Nebel. Svend har nu drevet sin gård i fem år, og det med malkekvæg. Sammen med Jane har han en pige på 2 og en dreng fra 1 år.

Hans Peter Philipsen, »Vibekær«, Varnæs, Nattangvej 4, 6200 Åbenrå. Hans Peter er gift på sytten år og har drevet sin gård i 5 år. Han holder sig til de gule og kun det i staldene. Sønnen er 5 år og pigen 3.

Svend Åge Slothus, Birkevej 4, Klipleve, 6200 Åbenrå. Randi og Svend blev gift i 1973 og har en dreng på 3. Efter nogle år som landbrugsmedhjælper læste han til regnskabstekniker på Vejlbj Landbrugsskole, færdig hermed i 1974, samtidig fik han ansættelse ved Aabenraa Amts Landboforening og har været der siden.

Claus Staugård, Degnevænget 5, Nybøl, 6400 Sønderborg. Claus har forladt det praktiske landbrug. Han er nu disponert i Brødr. Ewess A/S korn og foderstoffer, Sønderborg. Sammen med sine kone har de en pige på 4 og en dreng på 3. Claus' telefonnummer er (04) 467723.

Jens Ejgil Toft, Bondehøj, Frøslev, Lyngbro 26, 7900 Nykøbing M., (07) 744018. Jens blev gift 1972, de har to drenge på 6 og 3 år. Han overtog sit hjem i 1972, hvor han har en RDM-besætning, der er ved at gå over til at blive fodret med »fuldfoder«. Derforuden har Jens søer og fedesvin.

Karlo Woldemar, Forretgårdsvej 27, Moltrup, 6100 Haderslev (04) 521988. Karlo overtog sit hjem i 1972, hvor han nu kun har svin, søer og fedesvin. Han blev gift i 1975 og har foreløbig to piger.

Karl Johan Jensen, Lundsgårdsvej 25, 5463 Harndrup, (09) 881667. Efter at have været langturschauffør og meget andet købte Charlie og Annelise gård i 1976. De blev gift 1977 og har endnu ingen børn. Landbruget driver Charlie med søer og lidt fedesvin.

Angående mig selv, så læser jeg på 4. år på Landbohøjskolen til agronom. Jeg regner med at blive færdig om to år (juni 1980). Ugift og ingen børn.

Sluttelig vil jeg gerne viderebringe masser af gode hilsner fra brevskriverne til læserne. Tak.

Henrik.

Årgang 1969—70

Redaktør: *Svend Michelsen*, Gammelpøl 10, Lysabildskov, 6474 Skovby, Als.

Søren Christoffersen skriver: Her er alt vel. Familien er nu på 3 drenge. Konen er på arbejde hveranden uge. Vi har bygget en ny sostald til 60 søer her i sommer og sagt farvel til fedekvæget og lavet denne stald til smågrise-stald. Den gamle sostald til fedesvin, 180 stk. i alt. Den ny stald er en traditionel stald, vi er måske gammeldags her på Fyn. Markdriften er 30 ha med byg, 7 ha med sukkerroer. En god høst i år, men besværlig, ca. 30 fold.

Frits Vogensen skriver: Hej kammerater! Ja, så er der igen kommet et brev-kort fra Svend. Jeg kan ikke rigtig forstå, at det allerede er min tur igen – for der er vel så mange, som vi ikke har hørt noget fra. Der er ikke foregået de store revolutioner med mig. Adressen er den samme, husholderen er også den samme. Dog er husstanden forøget med en datter fra Bangla Desh. Hvad angår bedriften så har vi bygget lidt, lavet en del om og forøget besætningen til 80 søer, som krydses med yorkshire og duroc.

Erling Larsen skriver: Kære venner! Efter at have arbejdet på kontoret i Nr. Nebel i 4 år, overtog jeg mine forældres gård 1. marts 1976. Vi startede med at bygge nyt stuehus. Jeg blev gift i efteråret 1976. I 1977 byggede vi til kostalden, så vi har plads til 42 køer ved rister og opdrær på spalter. Vi har ingen svin. Gården er på 23,5 ha. I sommer fik vi en pige. – Venlig hilsen Anne og Erling. – NB.: Vi er nogle, som savner vandrebogen.

Jørgen Frisbjerg skriver. Gamle venner! Lige en hilsen fra det sjællandske.

Siden opholdet på Graasten Landbrugsskole har jeg været bosiddende her på ejendommen, først som medhjælper hos min far og fra 1972 som medejer. I 1976 blev jeg gift, og samme år overtog vi hele ejendommen. Sommeren 1977 udvidede vi besætningen fra 37 til 55 køer på bekostning af 13 svinestier. En ændring, som vi er glade for. Samtidig har vi ansat gift fodermester. Høsten 1978 er et kapitel for sig. Vi måtte ensilere 7 tdr. land byg, som lå på skår, og kunne ikke få halm nok presset mellem bygerne. Hilsen til alle. Henrik, Ulla og Jørgen.

Knud Jakobsen skriver: Hej 1969–70! Nu er det efterhånden ved at være en del år siden, vi har forladt skolen. Jeg købte min fars ejendom 1. august 1970, den var på 27 ha, og siden har jeg købt endnu en ejendom, så vores samlede jordtilliggende er på 37 ha. Besætningen er på 75 køer + opdræt, og så feder vi årlig ca. 130 tyrekalve. Jeg blev gift med Linda den 29. maj 1971, vi har nu tre piger på 7 år, 6 år og 3 mdr., som vi håber vil hjælpe til i stald og mark. Hilsen til alle på hold 1969–70. Knud Jakobsen. – P.S. Hvis nogen skulle have lyst til at kigge forbi, er min adresse: Knud Jakobsen, Vesterterpvej 6, Løgumbjerg, 6240 Løgumkloster.

Mange hilsener til hele holdet 1969–70.

Svend.

Årgang 1970—71

Redaktør: *Erik Koch Andersen*, Åesvej 37, Åes, 8700 Horsens.

Peter Bech Andersen: Efter at have modtaget 3. spørgekort har jeg besluttet mig til for første gang at give et bidrag til »Nyt fra gamle elever«. Efter at vi forlod Graasten Landbrugsskole drev jeg den af hjemme hos min far, indtil jeg 1. maj 1976 overtog gården i forpagtning, hvorefter jeg så købte den 1. december 1977. Så nu prøver jeg at få det hele til at løbe rundt, uden at jeg selv skal løbe for meget rundt. Jeg nyder livet som barnløs ungkarl – siden marts 1978 som pebersvend. Fra egnen heromkring var der jo en hel del på vores hold. Det hænder ret tit, at jeg møder en og anden (ingen nævnt, ingen glemt). Så får vi os en lille snak om vejret, tidens faglige og politiske problemer og alt andet af interesse. Mere næste gang. Jeg ønsker hermed – selv om vi endnu kun skriver oktober – alle holdkammerater og lærere på Graasten Landbrugsskole en glædelig jul og et godt nytår. Venlig hilsen

Peter.

Palle Bukbjerg: Den 1. juli 1975 overtog min bror og jeg vores fødegård, som vi driver som et interessentselskab. Gården er på 54 ha. Vi har 50 malkekøer + opdræt og ca. 300 fedesvin. I 1976 byggede vi et ekstra stuehus, i 1977 nyt maskinhus og i øjeblikket er vi i gang med at installere vandingsanlæg. Jeg blev gift i efteråret 1977. Hilsen til alle.

Palle.

Ole Ernst: Jeg blev gift i 1973, og vi har det godt alle 3. November 1975 købte vi gård på 67 ha, der ligger 8 km nord for Lunderskov i Egholt. Vi købte den sammen med min bror for at være flere om arbejdet. Jeg bor på den, vi købte, og min bror bor ca. 7 km derfra på en anden gård, som vi har forpagtet (33 ha). Vi har kun køer (60 SDM), som jeg passer, og ungdyrene står hos min bror. Hilsen til alle.

Ole.

Peter Bonde Christiansen: Kære kammerater. Nu er det snart nogle år siden, vi var på skole sammen, så der er sket en hel del siden. For at starte med det vigtigste: Jeg giftede mig med en pige fra Adsbøl, Kari Kaad, den 30. oktober 1976, og vi fik en søn, Poul, den 15. juni 1978. Vi forpagtede Skovbygård på Als den 1. april 1977. Den er på 37 ha. Vi har bygget til 120 søer og 500 svin. Vi er ved at starte en krydsningsopformeringsbesætning L+Y. Forholdene var ikke egnede til SPF. Hvis I en gang kommer forbi, så kig ind. – Mange hilsener

Peter.

Frederik Clausen: Nu er tiden atter kommet, hvor elevskriftet skal sendes ud, og da jeg ikke har været til elevmøde de sidste par år, vil jeg gerne fortælle jer lidt om, hvordan det er gået mig, siden vi forlod skolen. Jeg overtog gården herhjemme i 1972, og da jeg på skolen hørte til det såkaldte »jerseyhold«, byggede jeg selvfølgelig en kostald til 35 små gule. Senere kom en spaltestald, gyllebeholder og lade og i 1975 et vandingsanlæg. I 1976 blev jeg gift med Kristina, i 1977 fik vi en søn, og der er atter udsigt til familieførelse til for-

året, så I kan nok se, at her går det godt, og der sker stadig noget. I maj måned 1977 startede vi på at bygge en fedesvinestald til 600 fedesvin. Der er automatisk udmugning og udfodring. Vi har i foråret bygget goldsostald til 200 søer, og vi er for tiden ved at bygge den »gamle« kostald om til fareafdeling med kassestier. Spaltestalden skal laves om til klimastald til 4-ugers fravænnning, og der skal på et senere tidspunkt bygges en fedesvinestald mere, sådan at vi kan fede alle svin op fra 250 søer. Køer og opdræt er solgt, og der er nu fuld gang i svineproduktionen her på »Vestervang«. Vi valgte at specialisere os og håber på, det er det rigtige. Vi har foreløbig investeret 1,5 mill. i foretagendet, så vi håber på gode svinepriser de næste mange år. — Kommer I på disse kanter, er I altid velkomne til at besøge os og få en snak grise. I sendes hermed de bedste ønsker om en god jul og et godt nytår fra os tre på »Vestervang«.

Kristina, lille Tommy og Frederik.

Knud Aa. Eriksen, Langstrengvej 2, 6100 Haderslev, skriver: Kære kammerater! Ja, så er det jo blevet min tur til at komme med et bidrag til bladet. Selv om jeg var på landbrugsskole og er blevet uddannet inden for landbrugserhvervet, så har jeg i dag et helt andet arbejde, nemlig inden for revision. Straks efter landbrugsskoleopholdet var jeg temmelig opsat på at købe en gård, men det viste sig alligevel, at vi var groet fast her i Haderslev, så jeg fortsatte ved militæret et par år mere, men i 1975 sad jeg på skolebænken igen og blev ved i 3 år, nemlig handelsskole og derefter handelsgymnasium. I sommer blev jeg så handelsstudent og fik straks efter ansættelse hos et revisionsfirma her i Haderslev. Efter 3 års ansættelse og lidt mere skolegang kan jeg så blive registreret revisor, og dette er da mit foreløbige mål. Rent familiemæssigt går det godt, min ældste datter er jo blevet konfirmeret, og den næste skal til foråret. Den mindste, Poul, er jo blevet 9 år nu, så vi er ved at få det næsten for fredeligt herhjemme nu, hvor de er blevet så store. — Jeg ser ikke meget til de andre fra holdet, jeg har en enkelt gang været nede at se til Erling på et kort besøg, men det er også alt, derfor er det også spændende hvert år at læse nyt fra gamle elever for at se, hvad der er blevet af de forskellige. Det var alt for denne gang, og jeg vil slutte med at sende en hilsen til alle fra vores årgang. *Knud.*

P.S. Da Erik, som er redaktør for årgang 1970-71, for tiden er i Canada, er det hans pige, Lise Jensen, som har stået for indsamling af svarene. Det siger vi tak for. Det var måske en god idé for mange andre fortravlede redaktører!

Årgang 1971—72

Redaktør: *Hans Iversen*, Vranglandgård, 6400 Sønderborg.

Hej årgang 1971-72!

Marianne (Pedersen) Laursen: Hej allesammen! Jeg har nu fået fast bopæl her i landet, nemlig Djursland, da jeg i september 1975 blev gift med Erling. Den 1. april 1976 overtog vi Erlings fødehjem med 70 ha jord, knap 30 malkekøer (flest jersey) samt lidt fedesvin. Det første år passede vi bedriften selv med hjælp af Erlings far, men vi har nu en ung mand til at hjælpe os. Svinene er røget ud og besætningen er udvidet til godt 40 og skal op på 50 i løbet af vinteren. Svinestaldens inventar er revet ned og lavet om til ungkreaturer. Vi har haft 1 ha majs i år, håber vi kan udvide arealet og undgå roerne med tiden. Mange hilsner til alle.

Søren Rasmussen: Hej, kammerater! Nu er det blevet min tur igen. Vi er flyttet ud på en helt ny gård, som ejeren af den gamle, vi havde pagtet, har ladet opbygge. Der er plads til 50 køer og opdræt. Jeg skal også købe min fars gård i år, så der er nok at se til. Familien er også blevet forøget med en pige den 5. september 1977, så nu har vi to piger. Venlig hilsen sendes alle.

Chr. M. Carstensen: Efter endt skoleophold var jeg fodermester. Jeg overtog min fars ejendom januar 1973 på 28 ha. I 1974 bygget ny kostald til 40 SDM køer og i 1976 bygget spaltestald og lavet gammel stald om til køer og småkalve, så nu er der plads til 55 køer. Jeg har forpagtet 11 ha. Ellers alt godt.

Carl Erik Brodersen: Ja, jeg er groet fast herude på ødemarken, hvor jeg driver en klat jord, som er lejet. Høstudbyttet var ikke noget at råbe hurra for

i år, men det er vi jo snart vant til. Ellers tilbringer jeg en stor del af min fritid i Sønderborg sammen med en bedre halvdel.

Knud Dam: Her i Fly går det nogenlunde som sidst. Vi driver stadig maskinstation. Det er et helt familieforetagende. Både far, Kirsten og vore 2 piger på 2 og 4 er med i marken. Høsten har været lidt drilagtig i år, men det gælder vel over hele landet. Vi var først færdig med at høste den 3. oktober og er endnu ikke færdig med halmen (8. oktober). Ud over Kristian og Sonja ser vi ikke noget til nogen fra årgangen, men det kunne da være hyggeligt, om der kom en drattende ind en dag. Vi har travlt ugens 7 dage, men aldrig mere travlt, end vi har tid til en snak og en kop kaffe. Er vi ikke i marken, er der altid maskiner, der trænger til et eftersyn, de skal jo også passes og plejes. Ja, jeg tror, det er lige så slemt som at have 70 malkekøer. Dog spekulerer vi på at lave plads til 100 grisesøer med ny farestald – nu får vi se. Til slut mange hilsener til alle kammerater, lærere og det øvrige personale på skolen.

Else Jensen Fink: I foråret 1976 fik jeg job som landbrugslærer på Midtjyllands Landbrugsskole i Grindsted. Det passede mig fint, da min forlovede boede her i forvejen. Jeg befinder mig efterhånden godt som lærer, man kan jo få afløb for sin snakkelyst. De – eleverne – skal jo høre efter. Nå, i maj 1977 blev jeg gift med Ole og har det trygt og godt. Vi har to gode job, hus og en Fiat 600. Jeg underviser i svin og driftsregnskaber – det må vist siges at være mine hovedområder; men anatomi og kemi påstår jeg da også at vide noget om. Kammerater fra landbrugsskolen ser jeg ikke ret meget til, men er da løbet på Ernst Sørensen og Erik Mortensen i løbet af det sidste år. Per Kragh har det godt, ved jeg; han har jerseykøer i Hejnsvig. Og for at tage mig sammen til at besøge ham, tager vi elevholdet derud. Vi har grundfagskursister her i oktober – og de skal da også have lidt landbrug. Hvordan fremtiden former sig, ved ingen – men vi har lidt planer om at tage ud i den store verden. F. eks. til Afrika. Vi var i Kenya sidste år. Og det gav blod på tanden med hensyn til et langvarigt ophold i et af landene dernede. Men lad os nu se. Foreløbig håber jeg at komme så langt mod syd næste år, at jeg kommer til elevmøde. Venlig hilsen til alle holdkammerater. – P.S. Hvis jeg har mødt nogen af jer på f. eks. Ungskuet uden at hilse, så beder jeg om undskyldning. Mit problem er, at jeg lynhurtigt vurderer: Er det en landbrugsskolekammerat, en fra Landbohøjskolen eller en elev, jeg har haft – og så kan én jo gætte forkert.

Tak for brevene. De første har ligget i skuffen et lille års tid. De sidste er dugfriske. Hilsen
Hans.

Årgang 1972—73

Redaktør: *Chr. T. Petersen*, Højgård, Nybøl, 6400 Sønderborg.

Ingen indberetning.

Årgang 1973—74

Redaktør: *Holger Hedegård*, Herrupvej 4, 7830 Vinderup.

Kære kammerater!

Så har jeg igen været ude med kortene. Dennyang er jeg begyndt forfra på min liste. Der var en hel del, der reagerede på, at jeg sidste år påstod, at alle nu havde modtaget et kort. Skulle der endnu være enkelte, som jeg har snydt, vil jeg gerne høre fra dem.

Karen Dam Eriksen: Kære venner! Med håbet om, at I ikke kommer til at kede jer, bliver det nok en hel del, jeg har at fortælle. Da jeg forlod Gråsten, flyttede jeg til Langdel, hvor jeg virkelig lærte en masse godt. Derefter et år Store Karlskov ved Give – et halvt år i Bredsten og fra maj 1976 til maj 1977 var jeg på St. Damgård ved Kibæk, hvor jeg nød tilværelsen – ja, selvfølgelig – med at passe søer og fedesvin. Hvad der så fór i mig, ved jeg ikke, men lige pludselig fløj jeg til Israel. En pragtfuld tid, hvor mit primære arbejde bestod i at plukke æbler fra 4 morgen til 2 eftermiddag og fra 3 til 6 red jeg uden på en fyrig araberhest og så efter kødkvæget i Golan-højene. De bedste oplevelser var 2 ture – på tommeltot – i Sinaiørkenen. Jeg kan ikke beskrive, hvilken oplevelse det er at flakke rundt i et land, hvor tiden har stået stille i over

5000 år. 2700 m høje bjerge, som jeg kravlede op og ned ad, oaser, beduiner med deres kameler, hylende sandstorme, temperaturer fra 60–70° om dagen til 5–10° om natten. Det hele omkranset af Det røde Hav og Suez. Efter et halvt år kunne ferien ikke vare ved, og jeg måtte tilbage til grisene – dennegang i Skærbæk. Jeg tog dog munden for fuld – efter 2 måneder havde jeg ødelagt min ryg. Hvad gør man så? Jeg må indrømme, at humøret faldt, indtil jeg blev enig med mig selv om, at en agronomuddannelse måtte være sagen. Så kunne jeg blive ved det arbejde, jeg kan lide. Lidt penge var der også tilovers, og i maj startede jeg BMW'en og tog turen tilbage til Israel på motorcykle. Mit arbejde dennegang var som advokatbud, og om aftenen (+ natten) var jeg privat-detectiv – altså sammen foregik det meste af tiden i Tel Aviv. Nu sidder jeg – lige hjemkommet fra England (også på BMW'en) og bruger det meste af min tid på voksenundervisningen i Åbenrå, hvor jeg prøver på at tage en HF-eksamen. Eftermiddagen bruger jeg på Stolling Rideklub, hvor jeg underviser i ridning. Som I ser, har jeg nok at lave og er glad og tilfreds. Kommer I på jeres vej forbi Bøgholmvej 12 i Felsted, er I velkomne indenfor.

Hilsen til alle

Karen.

Hans Chr. David: Der er ikke sket de store forandringer, siden jeg sidst skrev. Den nye kostald er fyldt op – så rigelig endda – og derfor er jeg i gang med at lave den gamle kostald om til 50 kalve. Sidste år fik vi en datter mere. I år er den vanskelige høst omsider kommet under tag. Vi har haft en stor avl forbundet med store omkostninger. Ellers alt vel.

Mange hilsener

Hans Chr. David.

Hans Chr. Hansen: Så lidt nyt ude vest fra igen. Det har været en travl sommer. Først startede vi i foråret med at bygge en lade mere, hvor der i den ene side er plads til 38 stk. kreaturer på spalter. Hvorefter vi fortsatte i kostalden med at lave plads til 10 køer mere, d.v.s. fra 46 til 56 stk. i 2½ række, hvor der så også er plads til 24 ungkreaturer i den sidste del af den tredje række. Oppe i enden er der så bokse til småkalve. Og til alles lettelse har vi fået et Stranko mugeanlæg sat op, hvor vi før har muget med skovl. Vi har lejet en del jord, så vi efterhånden har 100 tdr. land nu. Det har været en vanskelig sommer og høst, men for vores vedkommende har vi foder nok. Vi fik en masse hø bjerget tidlig, vi fik lavet 900 m³ ensilage og af halm har vi alt, hvad vi skal bruge – vi bruger det meste af det til at strø med. Men vores roer vil ikke give så mange. De er blevet hæmmet af en del skidt. Mange har problemer med at få dem op i det fugtige efterår, men så er det godt at have jorden på det høje. Vi har heller ikke skullet vande så meget i år, men ellers er det en ting, vi er glade for. Den 16. januar fik vi drengen Kim, som nu allerede er stor og fræk. Ellers alt ved det gamle. Hilsen fra

Hans Christian.

Torben Hansen: Kære gamle elever! Hermed en hilsen fra Sydfyn. Da jeg kom hjem fra skoleopholder, flyttede jeg tilbage til min gamle plads i Vissenbjerg, hvor jeg blev til august 1977. Derefter tog jeg hjem til mine forældre, da min far var blevet syg og opereret i ryggen. Vi har 50 årskøer (jersey) og 20 tdr. land med vandingsanlæg. I sommer har vi bygget maskinhus. Jeg bor i et hus i nærheden sammen med Kirsten, som er sygeplejeelev i Odense.

Mange hilsener

Torben.

Her går det godt. Vi er nået op på 38 køer og i alt 82 kreaturer. Vi har haft en god avl, selv om vi havde 12 tdr. land stående til oktober, havde vi kun et meget lille spild. – Ikke mere i år, men I hører fra mig igen til næste år.

Hilsen Holger.

Årgang 1974—75

Redaktør: *Ib Henningsen*, Mølbjerggårdsvej 1, 6520 Toftlund.

Gode kammerater!

Allerførst har jeg den triste meddelelse, at en af vore gode kammerater, Christian Berndorff, er afgået ved døden. Christian Berndorff arbejdede på en større

gård på Viborg-egnen. Han blev dræbt ved en bilulykke, hvor han var selv i bilen. — Vi mindes Christian som en driftig og altid positiv indstillet ung landmand, som en god kammerat med en sund indstilling til tilværelsen. Vi har den største medfølelse med de efterladte. — Æret være hans minde.

Jonna Petersen (født Schmidt) skriver: Sidste år skrev Terkel lidt om, hvordan det er gået hos os, og i år kan jeg så fortsætte. I sommerens løb har vi fået bygget lade og svinestald — 32 kassestier og 20 goldsobokse — automatisk fodring. Vi er gået med i EFs ophørsordning for mælkeproduktion, så kørerne afskaffes de næste par måneder. Vi har malket i 1½ år og da kørerne var billige i anskaffelse, synes vi, at vi tjener på dem nu. Svinestalden vil blive udvidet til 90 søer. Vi har efterhånden fået tingene under kontrol. Med hilsen *Terkel* og *Jonna*, Ørslevvej 28, 6230 Røde kro.

Christian Schrøder, Frestrup: Siden vi forlod skolen, har jeg arbejdet på Terkelsbøl Maskinstation. Ind imellem hjælper jeg min far hjemme på gården, ellers er der ikke noget nyt. Med venlig hilsen *Christian Schrøder*, Frestrup.

Peter Illum Petersen skriver: Efter vi forlod skolen var jeg hjemme hos min fader et halvt års tid. Derefter var jeg murerarbejdsmand et halvt år, siden har jeg kørt maskinstation ved siden af, jeg har passet jorden hjemme. I juni i år har jeg efter min far overtaget gården, som jeg driver med kobesætning og lidt svin, foruden har jeg forpagtet noget jord indtil. Her på egnen har kornudbyttet været nogenlunde normalt i år. Mange hilsener til hele holdet. *Peter*.

Martin Nielsen, Hjolderup Mark: Kære Ib og alle holdkammerater! Her hos mig går det godt. Købte ejendom den 1. maj 1976 på 15 ha plus jeg har lejet 10 tdr. land til. Derefter tog jeg arbejde hos en speditør i Padborg for at have en ekstra indtjening. I sommer holdt jeg op med at arbejde hos speditøren, for da købte jeg 8 køer fra en besætning og har nu 12 køer. Desuden har jeg nogle søer og 30 fedesvin foruden 25 fedekalve. Så lidt om det private. Den 9. april 1977 blev jeg gift med Alice, og vi har en dreng på 2 år. Desuden kan jeg fortælle, at Sønnich Sønnichsen og vi næsten er naboer, så vi snakker jo sammen af og til. Med venlig hilsen *Martin Nielsen*, Hjolderup Mark.

Erik Brogård, Enghavevej 12, 6870 Ølgod, skriver: Jeg er nok ikke en af de mest fanatiske landmænd, der forlod skolen i 1975. Efter knap 1½ år ved landbruget har jeg skiftet til et noget bedre aflønnet job som rejsemontør. Jeg har nu i to år kørt Nordjylland igennem på kryds og tværs med en enkelt afstikker til Sjælland. Der mødte jeg forresten Steve Kim Mortensen. Jeg har lige købt hus på min hjemegn, efter at være begyndt i det billige hjørne med et sommerhus. Jeg blev formand for sjakket, jeg arbejder med, for et år siden, så jeg har et lige så frit arbejde nu, som da jeg var ved landbruget. Til sidst en hilsen til skolen og mine medelever 1974–75. Venlig hilsen

Erik Brogård Pedersen.

Sønnich Sønnichsen, »Samletgård«, Hjolderup. Da jeg var færdig på skolen hjalp jeg til derhjemme hos min far et stykke tid. Derefter var jeg et år i Rugbjerg som fodermester, hvor der var 70 køer i en bunden stald. Siden er jeg blevet forlovet, og i november 1977 flyttede vi ind på »Samletgård« i Hjolderup, som jeg købte for 3 år siden. Til gården hører 60 tdr., som drives med korn og en svinebesætning bestående af foreløbig 55 grisesøer. — Med venlig hilsen *Sønnich Sønnichsen*, »Samletgård«, Hjolderupvej 26, Bolderslev.

Kjeld Theilgård, Bramdrupdam, sender følgende: Efter jeg var færdig med skolen, tog jeg hjem og arbejdede for min far, som havde 40 søer + 44 ha agerbrug. 1. februar 1976 begyndte jeg at bygge stald til 52 køer + opdræt på spalter. 1. april 1976 forpagtede jeg gården, og stalden var færdig ca. 1. oktober. 1. april 1977 købte jeg gården, som jeg i dag driver med egen arbejdskraft. Er endnu ungkarl, men tiden ser snart enden derpå. Med venlig hilsen

Kjeld Theilgård, Bramdrupdam.

Svend Erik Zietzen, Kampvej 2, Hellevad, 6230 Røde kro: Da jeg forlod skolen, begyndte jeg at arbejde ved Sønderborg Ingeniør- og Byggeforsretning, der arbejdede jeg til sidste år. Den 1. juli 1977 overtog vi min svigerfars ejendom. Vi driver gården med 28 køer, men der er plads til 35, 42 kalve og store tyrekalve og 30 fedesvin. Der er plads til ialt 76 stk. kreaturer og 72 svin. Ejen-

dommen har et jordtilliggende på 76 tdr. Ellers ikke mere for denne gang. – Hvis nogen fra holdet skulle komme forbi, er I velkommen til at kikke ind og se, hvordan det hele går. Med venlig hilsen
Svend Erik Zietben.

Svend Thomsen: Hej årgang 1974–75! Jeg overtog gården her i Sebbelev til 1976. Har kvitteret svinene til fordel for køerne, 22 dengang, ca. 40 nu. Klaret driften af de 30 ha selv og kører lidt maskinstation ved siden af. Kik ind, hvis vejen falder forbi. Venlig hilsen *Svend Thomsen*, Sebbelev, 6440 Augustenborg.

Jeg beklager meget, at jeg ikke fik spørgeskort sendt ud sidste år, men dette skyldes, at jeg lå på hospitalet på pågældende tidspunkt; dette skal ikke gentage sig. – Jeg kan fortælle, at efter jeg blev færdig på Vejlbjby Landbrugsskole begyndte jeg som ejendomshandler i Århus. Jeg er nu flyttet hjem i fædrelandet igen og har nu Sydjysk Bilauktion i Agerskov, foruden jeg handler et hus i ny og næ. En hilsen til alle på holdet, til skolen og til alle, som var med til at gøre opholdet til en hjælp i hverdagen og et uforglemmeligt minde. Med venlig hilsen *Ib Lund Henningsen*, Mølbjerggårdvej 1, 6520 Toftlund.

Årgang 1975—76

Redaktør: *Hans Dieter Jepsen*, Vestermarken 12, Felsted, 6200 Åbenrå.

Hej årgang 1975–76!

Åge Schultz: Jeg arbejder stadig hjemme, men der sker da også lidt. Vi driver stadig 165 tdr. land og har ca. 100 køer + opdræt og 30 søer + lidt fedesvin. Sidste år byggede vi et nyt hus og udvidede opbevaringsladen. Og i år har vi udvidet stalden fra 70 til 100 køer og 30 stk. opdræt mere. Lige nu er vi igang med et nyt maskinhus + halmlade. Hvis en af holdets gutter kommer forbi, så kig ind. – Hilsen fra
Åge Schultz.

Jonny Thullesen: Jeg er stadig fodermester der, hvor jeg kom hen efter skolen. Der er 60 køer i bindestald og opdræt på spalter. Arbejde er der nok af, men jeg synes, det er dejligt. Er blevet gift i juni sidste år og har fået en dejlig datter i juli i år. Ellers er alt ved det gamle. Til slut en hilsen til skolen og holdet 1975–76.
Jonny Thullesen.

Niels Chr. Outzen: Hej kammerater! Så er det blevet min tur til at fortælle lidt. Jeg begynder at fortælle lidt om mine kammerater. Knud-Åge Buch, St. Jyndevad, er i gang med at bygge en helt ny udflyttergård til 60–70 køer + opdræt, og jordtilliggendet er i et samlet stykke.

Mathias Brodersen, Løgumkloster, arbejder hjemme hos hans far som fodermester, og han bor på en tilkøbt gård, som ligger tæt ved hjemmet.

Hans F. Callesen, Heds, er blevet forpagter på nyere gård ude i Heds.

Jens E. Sommerlund, Agerskov, er lige blevet gift den 23. september 1978. Jens E. har selv bygget ny stald i sommer til 60 køer på riste og opdræt på spalter. Det er sket på hans hjem, som han har overtaget.

Hans T. Lydiksen, Gærup. Hans kører grøntsninger på Løgumkloster tørrestation her i sommer, og han hjælper lidt hjemme.

Lidt om mig selv. Da jeg forlod skolen, fik jeg en stilling som traktordemonstratør hos Bohnstedt-Petersen A/S, Hillerød, til november. Arbejdet bestod i at fremvise MB-Trac over hele landet og lidt i Sverige. Et meget interessant job, men aldrig fri. Her var jeg et år. Jeg lærte mange at kende, især repræsentanter, som lokkede mig til at forsøge mig som sælger hos DLAM. Da det er et job med mange smerter, er jeg aftrådt med en ret så god stilling. Jeg går med forpagtertanker for tiden. – Jeg slutter for denne gang. Venlig hilsen til alle på holdet 1975–76. *Niels Chr. Outzen*, V. Gammelby.

Jørgen Nielsen: Kære kammerater! Efter skoleopholdet arbejdede jeg 3 mdr. på en maskinstation på Fyn. Derefter var jeg på New Zealand og i Canada i et år. Da jeg kom hjem i oktober 1977, blev jeg fodermester i Rødding (60 SDM). Speciel hentydning til nogle. Bemærk »SDM«. Med venlig hilsen
Jørgen Nielsen.

Hans S. Warming: En hilsen til skolen og årgang 1975–76. Jeg arbejder på maskinstation og har gjort det siden jeg holdt op på skolen. Jeg blev gift denne sommer, og nu søger vi en gård. Ellers er alt vel. Med venlig hilsen
Hans S. Warming, Thomashusvej 14, Errested, 6100 Haderslev.

Stig Thomsen («husmanden», der er gået over til fjenden (svineri)): Har i 1976 købt en ejendom ved Åbenrå, et udsted man kalder Røllum Skov. Gården prøver jeg at drive med lidt korn, svin og forsøgsvis frøgræs. Jorden er ikke nem at få på mærkerne, da den givetvis ikke har set kalk de sidste »300« år. Maskineriet var heller ikke af sidste dato, så jeg er også ved at være udlært smed og mekaniker. Men nu har jeg ryddet meget i maskinparken incl. bil. (Jeg er leveringsdygtig i brugte mejeretærkere, plove 2- som 3-furet, halmpressere og roemateriel.) I år er jeg ved at bygge sostald til 80 søer. Jeg har lejet en lade til maskinerne, for jeg har fedesvin og søer i maskinhuset og hønsehuset samt tidlig fravæning i klædeskabet. Ellers er der ikke noget fra Røllum Skov. Vi ses næste år til elevmødet, hvis I ikke finder herud inden. Hej, gutter!

Stig Thomsen.

P.S. Husk, hvis I køber gård, at sætte 100.000 af til uforudsete udgifter!

Jeg arbejder hjemme hos min far. Vi nåede at blive færdig med høsten samme dag (18. september), som det begyndte at regne om aftenen. Her i skrivende stund (30. oktober) er vi næsten færdig med at »sejle« roerne hjem. Ellers går vi med planer om at sælge køerne og helt gå over til søer + fedesvin. Planen er den, at vi vil bygge en ny svinestald, og så lave kostalden samt den gamle svinestald om til søer. Bortset fra de besværligheder, der har været på grund af det ustabile vejr, er alt ved det gamle. Skulle det træffe sig, at en af kammeraterne kom forbi her, så kig endelig ind. – Til slut en glædelig jul og et godt nytår til holdet 1975–76 og lærerne på skolen. *Hans-Dieter Jepsen.*

Årgang 1976—77

Redaktør: *Andreas Petersen*, Møllerupvej 33, 6534 Agerskov.

Kære kammerater!

Efter dette »lidt« drilske efterår fattede jeg igen pennen og postede nogle kort. Da de adresser, jeg har på jer, var de samme, som da vi forlod skolen, er det muligt, de er forældede. I så fald håber jeg, I vil føre dem »up to date« (Keith). Apropos skole. Jeg hører, eleverne på landbrugsskole får løn de første 6 mdr. – i alt 10.000 kr. Vi kan vist alle bifalde, at dette statsilskud falder på et tørt sted.

Finn Jørgensen: Jeg købte svigerforældrenes ejendom 1. november 1977, som jeg havde forpagtet under skoleopholdet. Har siden prøvet at stable lidt på benene – ikke alt lige efter driftsplanen. Vi har efter ombygning af kostald i dag 66 køer og er i gang med at bygge foderlade + sostald til 70 søer – har desuden lejet en fedestald til 300 svin. Vi har for det næste år lejet Jørn Petersen og Dan Jensen fra 1977–78-holdet til at passe henholdsvis søer og køer, så vi skulle i hvert fald hvad angår arbejdskraft blive godt kørende – men det betales der jo også for. Hilsen til holdet og skolen. *Finn.*

Kurt Jensen: Som de fleste sikkert allerede vidste, havde jeg købt gård, før vi forlod skolen. Jeg overtog den pr. 1. november 1977. Gården er på 22 ha + 18 ha tilpagtet. Da jeg overtog den, var der plads til 9 køer + 12 stk. opdræt og nogle stier. Det kunne ikke nå sammen med så lille et koantal, så jeg begyndte efter mange overvejelser at bygge en fodersengestald til 50 køer + en malkestald til 2 × 5 køer + en lille lade (kunne ikke blive større p. gr. a. pladsmangel og naboskel). Vi flyttede ind i stalden i maj måned, og på det tidspunkt havde vi 10 køer i den gamle stald. Jeg havde selv 20 kælvkvier og købte yderligere 18, så vi på nuværende tidspunkt er på 48 køer. Stalden, som jeg selv har bygget – med hjælp af min far – er opført i lecablokke med uisoleret tag, der er åbent i toppen. Gården kostede 495.000 kr. (uden maskiner og inventar), byggeriet kostede 210.000, indkøb af kvier 150.000 og lidt maskiner + et brugt vandingsanlæg 50.000 kr. Den årlige ydelse – som er den væsentligste faktor i dag – er ca. 120.000 ÷ rentegodtgørelse fra moderniseringsstøtte. Dertil kommer hustruindtægt, så jeg mener, vi har en rimelig chance for at kunne klare det. Jeg blev gift med Inga den 19. november 1977, og bortset fra en masse arbejde har vi det godt. Dette var ordene for denne gang.

Hilsen *Inga* og *Kurt*.

Arne Krogh: Efter at jeg forlod skolen havde jeg arbejde på en maskinstation

i Skelde til 1. november 1977. Så flyttede jeg til Bispegården i Ketting som karl til 1. april, og derefter blev jeg svineassistent på O-bruget på Bispegården til 1. november 1978. Herefter har jeg fået plads på en gård i Broager – Krammark – hvor det er 70 ha, som drives med korn, frøavl og fedesvin. Der håber jeg at blive et år, hvorefter jeg gerne skulle have mit eget købt. Mange hilsener til lærere og kammerater.

Arne Krogh.

Gert Karkov: Sådan et brevkort fra redaktøren får én til at gøre lidt status. For at finde status primo fandt jeg sidste års elevskrift frem for at se, hvad Trier havde sat sammen om os. Når jeg sammenligner med status p. t., så må jeg indrømme, at ikke alt er gået efter planen, og at mine meninger i dag nok er præget af et års erfaringer som selvstændig. Vores situation er i dag den, at vi startede med et vandingsanlæg for at sikre grovfoderforsyningen til de 160 køer, som vi i sommer har bygget en fodersengestald til. Den skulle være færdig først i november. Hvad køernes farver og størrelser angår, er alt repræsenteret og kombineret – dog med hovedvægten på små spidse og gule – eller nært beslægtede. Vi fik til august en nyudklækket Gråsten-discipel som fodermester. Karen Margrethe er i sommer blevet færdig som socialrådgiver, men er p. t. uden arbejde uden for hjemmet. – Hilsen

Gert Karkov.

Jørgen Lorenzen: Jeg prøver et år mere på Graasten Landbrugsskole. Der er jo nogle, der klarer landbrugsskoleopholdet på 8 måneder, men vi er jo ikke allesammen lige hurtige til at fatte, hvad der foregår omkring én. Hvis I ellers er interesserede i, hvordan det gik med skolens højtydende besætning, så prøv at se i elevskriftets indholdsfortegnelse, om der stadigvæk er et afsnit, der hedder »Skolens landbrug«. Ellers går det meget godt – jeg er stadigvæk hverken gårdejer, ægtemand eller far – man skal jo leve livet så behageligt som muligt – ikke. – Venlig hilsen

Jørgen Lorenzen, G. L.

Hans Mikkelsen: Efter skoleopholdet fik jeg plads hos min svoger, hvor vi byggede løsdriftstald til 50 køer. 1. november 1977 fik jeg plads på en gård på 70 ha i Døstrup. Her er der 64 køer i ristestald og ungkreaturerne går på spalter + en svinestald til 120 slagtesvin (uheldigvis). I denne plads er jeg blevet ansat et år mere. Mange hilsener til holdet og lærerne.

Hans.

Christian Nissen: Efter vi forlod skolen arbejdede jeg hjemme hos min far. Det var meningen, at jeg skulle bygge en ny gård ved siden af den gamle. Jeg startede derfor med lade, som kun skal bruges til opbevaring af foder. I efteråret 1977 købte min far 50 løbekvier, som vi fik insemineret. I maj 1978 begyndte vi så på en løsdriftstald til 56 køer samt en kalvestald til 20 kalve. Det er så meningen, at jeg senere vil bygge en ungdyrstald. I juli 1978 overtog jeg gården på 49 ha. I øjeblikket bygger vi stuehus, som ventes færdigt til januar 1979. Hvis nogen fra holdet kommer vestpå, er I velkomne til at kigge ind. Med venlig hilsen

Christian Nissen.

Dette var så svarene fra i år – virkelig spændende læsning. *Andreas Petersen.*

Årgang 1977—78

Redaktør: *Anne-Birgitte H. Rasmussen*, »Hovgård«, Hoptrup Hovedgade 120, 6100 Haderslev.

Hej årgang 1977—78!

Efter under stor »jubel« at være blevet valgt til redaktør, har jeg udsendt 23 spørgekort og glædet mig til en masse besvarelser, men ak, hvilke sløve paddere I er, kun 5 besvarelser. Håber I strammer jer mere op næste gang, I får kort. Hilsen

Anne-Birgitte.

Hans Werner Iwersen: 1. august begyndte jeg som forvalter ude i Jejsing 6 km øst for Tønder. Gården er på 92 ha og drives med 62 køer + opdræt og korn, ingen roer. Skipper, Peter Jepsen, Knud Erik Skov (McCloud), Kurt Jessen (Stift), Jørn Petersen og jeg (Kromand) har stiftet en forening. Den første tirsdag i hveranden måned træffes vi og snakker om problemer i bedriften og om gamle tider, får nogle øl og har det godt sammen. Ideen fik nogle af os nede på skolen. Jeg kan anbefale sådan en forening til efterligning. Den giver os mange nye ideer. Venlig hilsen

Hans Werner.

Dan Jensen: Jeg blev hjemme det første stykke tid for at gøre en maskinlade, som vi begyndte på, mens jeg var på skolen, færdig. Herefter kom jeg op og arbejdede hos Claus Christensen i Havnbjerg. De kører en del maskinstation i form af mejetærskning, presning, hjemkørsel af halm og såning af hvede. Har fået plads hos Finn Jørgensen, Nr. Hostrup, hvor jeg skal passe 65 SDM køer, men i begyndelsen kun delvis passe køer og hjælpe ham færdig med byggeriet. Jørrn Petersen fra skolen skal også derud og passe søer. Hilsen *Dan.*

Bent Andersen: Med mig er der ikke sket så meget. Jeg går hjemme, men fra 1. december er jeg blevet ansat som bestyrer på »Dubjerg« ved Kollund. De venligste hilsener *Bent.*

Niels Erik Holm: Da vi forlod skolen, kom jeg tilbage som forkarl i min gamle plads i Binderup, men det skulle kun være i 3 måneder. Fra 1. november starter jeg som driftsleder på en gård, der ligger mellem Egtved og Ødsted. Gården er på 120 ha, og der fedes ca. 2400 svin om året. Markerne drives med byg, raps og hvede. Venlig hilsen *Niels Erik.*

Jørgen H. Bonde: I det tidsrum, siden vi forlod skolen og til nu, er der ikke sket særlig meget for mit vedkommende. Vi har fortsat ikke fået »fod på eget foderbord«. Jeg har fået job på en gård i Lambjerg 12 km herfra, hvor jeg både er i stald (nu til vinter 60 SDM køer) og mark. Til gengæld for mine få oplevelser har jeg hørt lidt sladder m.v., som jeg hermed videregiver: Skipper har købt Trier Petersens ejendom på 24 ha i behagelig nærhed af det fædrene ophav og kører nu Zetor. (Hvam skulle have troet det, Kjeld?) Filt har på et møde i Landboforeningen sagt, at vi nu skal til at bygge »trussestalde«, sikken moral vor forstander dog har. Brix malter en snes køer og håber at få bygget nyt, inden dyrene sprænger de gamle bygninger. Det siges også, at han næsten er sikker på at få Y-L lån!!! Christian Jørgensen er blevet forvalter på Graasten Landbrugsskole, hvad mon Brusich siger til *den* alsinger? De venligste hilsener *Jørgen.*

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Landbruget og Christiansborg	3
Foredrag den 5. juli 1978	9
Årets gang	18
Personalia	25
Dødsfald	26
Eje eller leje af jord	28
Kan vi forbedre jordstrukturen?	33
Skolens landbrug	36
Elevmødet 1978	60
Hollandsturen	61
Studieturen til Sverige og Danmark	66
Elevmødet 1979	81
Regnskab	82
Elevholdet 1977-78	83
Nyt fra gamle elever	87

Husk at

Elevmødet 1979

afholdes

den 4. juli 1979

